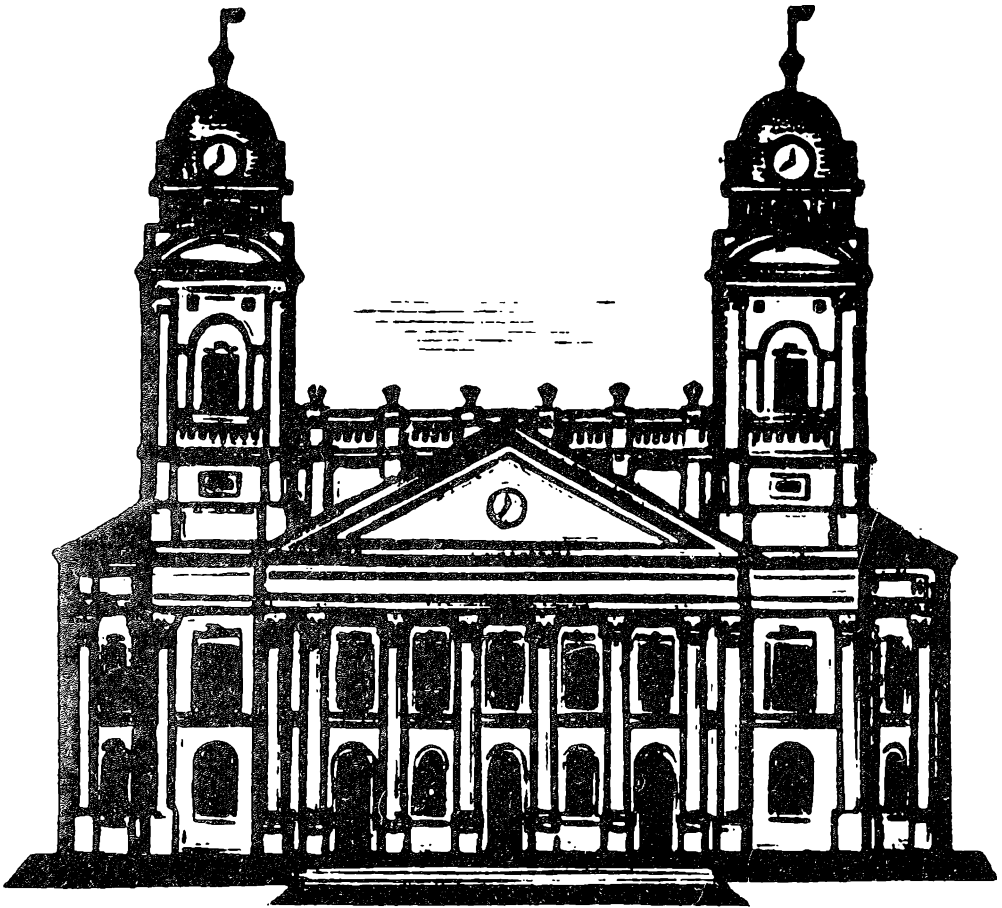

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A debreceni református nagytemplom
A Református Világszövetség folyó évi nagygyűlésének színtere

1997. február

VIII. évf. 2. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A XIII. zsoltár magyarázata	55
--	----

A zsoboki egyházközség ünnepén

Csiha Kálmán: Az ifjú Dániel. Dániel 1,3–8	56
--	----

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Jézus hatalma. Márk 1,21–28.....	59
Geréb Zsolt: Három parancs. Zsidókhöz 12,12–14	61
Imre Lajos: Hamis biztonság – biztos menedék. Ézsaiás 28,14–18.....	65
Lakatos Péter: Boldogok, akik sírnak. Máté 5,4	67
László Dezső: Kétféle papság. Zsidókhöz 7,14–22	69
Walter Lüthi: Anna hálaéneke. 1Sámuel 2,1–10.....	73
Orbán János: Szememet a hegyekre emelem. Zsoltárok 121,1–8	77
Szigethy Béla: Örüljetek. János 15,11; Filippi 4,4–7.....	79
Szigethy Béla: Fontos vagy. Máté 16,18	81
Szigethy Béla: Amire képesek vagyunk, tegyük meg. Apostolok Cselekedetei 3,16.....	84
Zacharias Mar Theophilus: A sírboltól hazafelé. Márk 5,1–20	87
Adorjániné Nagy Aranka: Szószéken	90

Böjtfő vasárnapra

Borbáth Dániel: A kereszt felvétele. Máté 16,21–27	91
Bustya Dezső: A lélek edzése. 1Korinthus 9,24–27	94

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Id. Kántor Áttila: Egymás iránti tartozásunk. Róma 13,8a	97
--	----

Temetési beszédek

Bányai László: Jézus velünk van. Máté 28,20b	98
Cseh Zsolt: Ne vess el engem vénségem idején. Zsoltárok 71,9.12.....	99
Szekeres István: Élet és halál. Zsoltárok 89,48–49.....	101

Vallástanítás

Balogh Éva Emese: Jézus jelenti szenvedéseit (Máté 16,21–23).....	103
---	-----

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A XIII. zsoltár magyarázata

1. Ez a zsoltár az egyéni panaszénekek jellegzetes példája. Szereztetési idejét nehéz meghatározni. Többen is fogság előttinek tartják.

A 2–3. vers, a bevezetés, négyszer tartalmazza az Úr segítő beavatkozását sürgető kérdést: Meddig még? (Vö. Zsolt 6,4; 35,17; 74,10; 79,5; 94,3). A panasznak három része van. Először Isten ellen szól a panasz, aki „elfelejtette” bajban levő hívét (Zsolt 9,13; 10,11; 77,10; Ézs 49,14). E tekintetben a csüggedő hívő ember panasza veszedelmesen közel áll a bűnös ember véleményéhez. Ha Isten elrejtí orcáját, az az ő haragjának a jele (Zsolt 27,9: 69,18; 102,3; Ézs 54,8; 57,17; 59,2; Ez 39,23). Ekkor Istentől elhagyottnak érzi magát a ember (Zsolt 22,2). A zsoltáríró átélte és már elviselhetetlenül hosszúnak érzi ezt az állapotot (a 2. vers „örökké” szava nem abszolút értelemben vendő). A panasz második része az ún. én-panasz. A zsoltáríró itt a saját szenvedéseiről szól. Gyötrődik, szeretne megoldást találni, de nem tud. A „nappal” szó után a LXX többlete: „és éjjel”. Ez után, a 3. vers végén következik az ellenség ellen mondott panasz, az ún. te-panasz. Az ellenség kapva kapna a zsoltáríró megingásán és bukásán. Az ő szemében éppen ez lenne a bizonyítéka annak, hogy valami súlyos bűnnek kell lennie a háttérben; ezt bünteti Isten.

A 4–5. versben a kérés áll előttünk. A 4. vers három imperativust tartalmaz: tekints (rám), hallgass meg, ragyogtasd. A bánattól elhomályosodik az ember szeme (Zsolt 6,8; 38,11), de ha az Úr megsegíti az embert, ragyog a szeme (Zsolt 13,4; 19,9). A vers vége megmutatja, mi a baj: halálos álm fenyegeti a zsoltárírót, súlyosan beteg. A halált a Szentírás az álmhoz hasonlítja (Jób 3,13; 14,12; 1Kor 15,6). Ez egyúttal az ellenség diadalát is jelentené; hiszen annak a bizonyítéka lenne, hogy a zsoltáríró hite nem volt igaz hit. Nemcsak bajából kér szabadulást, hanem hitének diadaláért is könyörög.

A 6. versben a bizalom-motívum és a fogadalomtétel található. A halálos veszedelemben is töretlen hittel és bizalommal fordul a zsoltáríró Isten felé, és már készül arra, hogy éneket fog mondani az Úr magasztalására. Tudja, hogy meg fogja tapasztalni a szabadítást; kész arra, hogy ezért hálásan magasztalja az Urat (a 6. vers második sora a hálaénekre jellemző cohortativusszal kezdődik). Hite által már a szenvedés idején is értékes segítséget kap az Úrtól: reménykedik az Úr hűségében (Zsolt 52,10).

A zsoboki egyházközség ünnepén

Csiha Kálmán

Az ifjú Dániel

Alapige: Dániel 1,3-8

Abban az időben, amikor e történet lejátszódott, Nabukodonozor elfoglalta Izráelt, de nem elégedett meg azzal, hogy elfoglalta Izráel földjét, hanem elvette pénzét, és el akarta venni Izráel lelkét is. Ezért megparancsolta az udvarmesterének, hogy Izráelből hozzanak előkelő származású ifjakat, akiket tanítsanak meg a káldeusok nyelvére és írására, hogy így elfelejtsék az otthoni nyelvet, az otthoni beszédet és imádságot, hogy előtte álljanak és neki szolgáljanak az ő palotájában.

Nabukodonozor arca sokat változott a történelem folyamán. Egy fél évszázadon keresztül szinte elfoglalta az életünket. Nabukodonozor így lett egy ateista ideológia, amelyik nemcsak iskoláinkat és vagyonunkat vette el, hanem el akarta venni a lelkünket, az ifjaink életét is, hogy átnevelje őket, hogy az ő palotájában álljanak és neki szolgáljanak. Nabukodonozor arca sokat változik, de most is itt van közöttünk. Itt van a világszellemben, a bárókban, a lebukokban, itt van a megromlott kultúrában, az erőszakos és parázna filmekben, itt van az egész megromlott életstílusban, ami el akarja rabolni a mi ifjaink lelkét és életét. Mert Nabukodonozor most is rabol! Akkor elrabolták a Dánielék testét, de a lelküket nem tudták elrabolni. Lehet, hogy most nem rabolja el a testét a mai Nabukodonozor a mi ifjainknak, de lehet, hogy ott ül az ifjú az édesanyjával és az édesapjával egy asztalnál, de a szülők érzik, hogy a lelke már elraboltatott. Hogy a lelke nem olyan, mint amilyennek megálmodták. Lehet, hogy gyermekük ott lakik a szomszédban, de mégis mérhetetlenül messze van, mintegy 1000 km-es távolságra van. És a szülők már érzik, hogy elraboltatott a gyermekük.

Valamikor ott Izráelben azt mondták a szülők a gyermekeknek, akik királyi magból valók és előkelő férfiak voltak, hogy ez a gyermek az enyém. S azt mondta erre az Úr Isten, hogy ez a gyermek az enyém. S akkor jött Nabukodonozor, és elküldte a hatalmas kincstartóját, meghatalmazottját, és az rátette a kezét azoknak a gyermekeknek az életére, és azt mondta: ez a gyermek az enyém, mert az én italomat fogja inni, mert az én étellemmel fog táplálkozni, mert az én nyelvemet fogja beszélni, mert az én palotámat fogja szolgálni, mert az én akaratomat viszi majd véghez. Ez a gyermek az enyém! Nabukodonozor az előkelő származású ifjakat, a királyi magból valókat vitette magához, mert Nabukodonozor is a minőséget kereste.

Ti most építtetek egy gyönyörű szép épületet, ahol 80 gyermek lesz. Vajon miért építtétek? Az édesanya átöleli boldogan a gyermekét, és boldogan azt mondja: ez a gyermek az enyém. Megkeresztelik a gyermeket, és a keresztvízzel ráírja az Úr a maga nevét a gyermek lelkére: ez a gyermek az enyém. Aztán jön Nabukodonozor. Jön az idegen szellemiség, jön a züllés, jön a szeretetlenség. Nabukodonozor ráteszi a kezét a gyermekek szívére, és azt mondja: ez a gyermek nem a tied és nem a Krisztusé. Ez a gyermek az enyém. Nabukodonozor elraboltatta a gyermekeket otthonról, hogy az övéi legyenek.

Miért építtétek ezt a házat? Mert mi azt akarjuk, mert Erdélyben minden igazi édesapa és édesanya, minden egyes gyülekezet és egyházunk egyeteme azt akarja, hogy ne legyenek elrabolt gyermekeink, hogy ők a mieink maradjanak, hogy ők a Krisztuséi maradjanak.

Mi volt a cél? Úgy olvassuk az Igében, hogy Nabukodonozor azt mondta, táplálják őket az ő ételével és italával, hogy aztán az ő palotájában szolgáljanak neki. Nabukodonozor palotája mindenhol ott van. Ma is itt van közöttünk. Ott van a kocsmában, az erkölcsöt bomlasztó filmekben, elváló házastársak életében, az árván maradt gyermekek életében. Ez a megölhetetlen Nabukodonozor, ez az újra visszajövő Nabukodonozor. Egykor az elméleti materializmussal akarta eltörölni gyermekeink lelkét, most a gyakorlati materializmussal akarja elrabolni őket tőlünk. Nabukodonozor azt akarja, hogy a gyermekek ott álljanak az ő palotájában és neki szolgáljanak.

Miért építtették ezt a házat? Mi tudjuk, hogy van egy másik palota is, amelyik a Krisztusé, az igazi királyé, és hogy ez a palota is mindenütt ott van. Nemcsak a templomokban, nemcsak a kalotaszegi harangzúgásokban, nemcsak a német és svájci templomok csendjében van jelen, hanem ez a palota ott van a legszerényebb otthonban is, ahol a legnagyobb árvaság és nyomorúság van, de ahol imádkoznak és szeretik egymást. És ez a palota, ez a fényes királyi palota a világ kolduskunyhóiban is megjelenik, ahol Istenre hallgatnak és egymás szíve dobbanását megérik. Mi azt akarjuk, hogy a mi gyermekeink, nemcsak ezek itt nyolcvanan, hanem valamennyien, akik ebben a házban, ebben a gyönyörűen épült szép gyermekhajlékban fognak felnőni, azt akarjuk, hogy a mi gyermekeink itthon nőjenek fel, a Krisztus királyi palotájában nőjenek fel, hogy királyi szeretet ragyogjon fel az édesanyák szívéből és királyi méltóság, hűség csillogjon az édesapák életében, és olyan királyi asztal legyen minden itthoni asztal, amit ne felejtse el a mi gyermekeink sohasem. Akkor sem, ha szegények, ha nem is olyan csillogók, ha nem is olyan gazdagok, de el tudják mondani együtt az imádságot: jövel Jézus, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk.

S akkor bejön a király. Otthonunk mindenütt királyi palota legyen. Azért építtük ezt a házat, hogy királyi ház legyen, és a mi gyermekeink királyi palotában nőjenek fel. Akkor Nabukodonozor előkelő származású gyermekeket gyűjtött magának. Vajon előkelő származásúak-e azok, akik itt lesznek? Akik lehet, hogy kicsi faluból jönnek, lehet, hogy rossz, nehéz életű családból jönnek, lehet, hogy árván jönnek. Vajon előkelő származásúak-e? Vajon megéri-e összegyűjteni őket?

Hogyne lennének előkelő származásúak, amikor a keresztség által Jézus Krisztuséi lettek, amikor az Isten gyermekei lettek, amikor az Isten Fia halt meg értük a kereszten. Mi úgy nézünk ezekre a gyermekekre, mint a legelőkelőbb származású gyermekekre, akiket reánk bízott Isten, és úgy nézünk a saját gyermekeinkre is és a saját unokáinkra is, ha meg vannak keresztelve, mint királyi gyermekekre, mint Isten gyermekeire, ezért nem engedjük, hogy elrabolják őket tőlünk.

Odarendelte őket Nabukodonozor, hogy az ő ételét egyék és az ő italát igyák, mert bekerültek Nabukodonozor átalakító műhelyébe, aki nemcsak a ruhájukat akarta kicserélni, hanem a lelküket is. Mert Nabukodonozor minden időben a lelket is ki akarja cserélni. És ezért a maga ételével eteti a lelküket. Nézzetek körül, mi mindent megesszünk a mi ifjaink, mi mindennel lesz tele a lelkük, és mi mindennel lesz tele a miénk is. Mennyi oda nem való dologgal tápláljuk a szívünket, ami bemocskol és megfertőz bennünket. Nabukodonozor azért táplálja őket a maga ételével-italával, hogy felejtse el a régi életüket és a régi otthonukat, a régi nyelvet, amivel megszólították őket otthon, hogy majd ki lehessen cserélni a lelküket.

Nabukodonozor lélekcsere-t alkalmaz. És hány embernél sikerül! S hány ifjúnál sikerül! Nézzétek meg az alkoholistákat, a drogosokat, az élet peremére sodródott ifjakat és felnőtteket, akik mennyire másképpen tudnának élni és boldogságot tudnának osztani, de keserűséget árasztanak maguk körül. Sokan a fájdalom emberévé válnak, mert Nabukodonozor kicserélte a lelküket.

Dániel nem engedi, hogy kicseréljék a lelkét. Ezért elhatározza, hogy nem fog táplálkozni a király ételével és nem issza a király borát. Dániel hűséges akart maradni.

Miért építették ezt a házat? Miért nevelitek, hogyan nevelitek otthon a gyermekeiteket? Nekünk ne legyenek kicserélt lelkű gyermekeink, hanem maradjanak épek. Ne felejtsek el a régi imádságot, az otthoni asztalt, az otthoni szeretetet, és legyenek hűségesek Istenhez.

A további versekben azt olvassuk, hogy amikor a király maga elé hívatta őket, akkor voltak a legszebbek és legokosabbak. Hogy neveljük mi a gyermekeket? Azért voltak ők a legszebbek és legokosabbak, mert hűségesek tudtak maradni. Azért építették ezt a házat és azért neveljük a gyermekeket, hogy az övéké legyen a hűség és a szeretet szüleit és egymás iránt, hogy az övék legyen a szépség, hogy szép legyen az arcuk, hogy szép legyen a lelkük és az életük. Mert Isten a jövőben olyan ifjakat akar, akik hűségesek, akik szépek és értelmesek lesznek. Ámen.

(Árvaház és Szórvány-iskolaközpont felavatása 1996. szeptember 7-én Zsobokon.)

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

Jézus hatalma

Alapige: Márk 1,21–28

Bibliailvasás: Ézsaiás 14,1–23

Ez a gyógyítástörténet Jézus nyilvános működésének a kezdetére vezet bennünket. Egy beteg léleknek a meggyógyításáról van szó benne. Jézus megszabadítja a Sátán által megkötözött embert. Lukács evangéliumában ez előtt a történet előtt Jézus názareti zsinagógiai szolgálatával találkozunk, amikor felolvasást tart Ézsaiás próféta könyvéből. E „programbeszédében” Jézus kiemelten arról szól, hogy ő a foglyoknak szabadulást, a lesújtottaknak felüdülést hoz.

A mai történet e bemutatkozás megerősítését és igazolását adja. E megerősödés egy csodajel által történik. Az esemény színhelye Kapernaum, a Genezáret-tó partján elterülő városka, az a helység, ahol Péter és András, Jakab és János mindaddig éltek és dolgoztak, amíg Jézus el nem hívta őket. A mai alapige tanúsága szerint a hely istenfélő lakóinak igen nagy tisztességben van része. Jézus felkeresi és tanítja őket a zsinagógájukban. Azt olvassuk, hogy ott nem csupán szavaival vált ki csodálatot, hanem azáltal is, hogy megjelenésével megfutamítja a gonosz lelkeket. Erre a két jelentős mozzanatra figyelünk a mai alkalommal.

Jézus bemegy a kapernaumi zsinagógába és ott tanít. Sok mindent rejt magában ez az összefoglaló mondat. Mindenekelőtt azt, hogy Jézus kezdettől fogva bekapcsolódott népe istentiszteleti életébe. Ez a zsinagóga nem a Jézus fogadására, nem a Jézus tiszteletére épült. Ez a gyülekezeti ház már korábban is állt, és Krisztus után is még sokáig ott-hont adott az Istent tisztelőeknek. Aki ma ellátogat Kapernaumba, láthatja az épület fel-tárt romjait. Jézus mostani megjelenése több, mint egyszerű részvétel a hagyományos istentiszteleten. Belépése a kapernaumi zsinagógába tulajdon népéhez való hűségét és az istentisztelethez való ragaszkodását jelzi. Jó ezt ma nekünk komolyan értékelnünk. Akkor, amikor sokak számára elavultnak látszik a mi istentiszteletünk, akkor, amikor sokan unják már a reformáció századából származó zsoltárokat és lelki énekeket, jó látunk Jézus mély ragaszkodását népe istentiszteletéhez és istentiszteleti örökségéhez. Akkor, amikor sokan porosodni hagyják a Szentírást, jó nekünk azt hallanunk, hogy Jézus hagyománytisztelő volt. Templomba járt; bizonyára a szokáshoz híven ő is befedte fejét, mint minden zsidó férfi; Bibliát olvasott és imádkozott. Én úgy érzem, hogy ez a tudósítás számunkra egyben figyelmeztetés is. Jézus arra int, hogy hűségesek maradjunk népünkhez és egyházunk hagyományaihoz. Jézus arra buzdít, hogy hívek maradjunk hitvallásainkhoz, énekeinkhez, templomainkhoz, lelki értékeinkhez.

Amit Jézusról ma hallunk, az természetes dolognak számít. Ő sok mindenben népe fiaihoz hasonló módon cselekedett. Itt ezen a szombatnapi istentiszteleten is. Csakhogy ezzel még nem érkeztünk el az üzenet lényegéhez. Ami Jézus istentiszteleti megjelenésében különleges, az az Igének az alkalmazása. Vagyis az, hogy Isten Igéjét miképpen vetíti rá saját életére. E itt a döntő! Lukács evangélistánál ezt találjuk feljegyezve: Jézus azt mondja, hogy „ma teljesedett be ez az Írás”. És különös: a körülállók, a gyülekezet felfogja és elfogadja ezt a csodát. Mert itt csoda játszódik le: Isten szólt, és az ő mondása beteljesedett. Isten szólt, és úgy lett minden, ahogy megmondta. Ezért van az, hogy csodálkozás és álmélkodás tölti el a Jézusra figyelők szívét. Ezek a kortársak egy nagy-szerű felfedezésnek az osztályrészesei: Ez a Jézus egészen másképpen tanít bennünket,

mint ahogy azt az írástudóink teszik! – Így adnak hangot bámulatuknak és elragadtatásuknak.

Testvéreim, mi, akik megszoktuk, hogy vasárnapról vasárnapra vagy talán napról napra halljuk az Úr szavát, tudunk-e ezzel az ámulattal és elragadtatással ülni a padokban? Meghalljuk-e az Úr beszédét a lelkipásztor szavaiban, a prédikációban? Tudunk-e úgy figyelni rá, ahogy egykor Kapernaum népe figyelt ebben a történetben? Közülünk ki-ki válaszolja meg a saját maga számára ezt a kérdést. Közben gondoljunk arra, hogy milyen készségesen figyelünk az úgynevezett nagy emberekre. Vannak közöttünk olyanok, akik nem mulasztanak el egyetlen TV-híradot sem, mert érdekli őket az, hogy mit nyilatkozik az államfő, a kormányfő, vagy egyik, vagy másik felelős politikus. De ha egyes emberek megnyilatkozásait ennyire nagyra tartjuk és ennyire lessük, akkor ne érdekelne bennünket Jézus, aki hatalommal tanít?

Azt a felismerést, hogy Jézus több, mint egy az írástudók közül, sőt, hogy nagyobb minden földi tekintélynél, azt a történet további része igazolja.

Ott tartózkodik azon a nevezetes napon a kapernaumi zsinagógában egy ember, aki – a Szentírás szóhasználatával élve – tisztátalan lélek volt. Régente ördögösnek, megszállottnak nevezték. Ma úgy hívják, hogy zavarodott elméjű, elmebeteg. Állapota, viselkedése jelzi azt, hogy valami nincs rendben nála. Emberünk lelkileg-szellemileg nincs rendben. E nyomorúságánál fogva testileg is szenved, és így nyilvánvalóan képtelen a társadalomba való beilleszkedésre. Mi tűnik ki ebből, testvéreim? Az, hogy milyen gonoszságra képes az ördög, amikor Isten teremtő munkáját összezavarja. Az Isten által igazságban, tisztaságban és szentségben teremtett embert hamisságba, tisztátalanságba, szentségtelenségbe viszi. Az Isten által megalkotott életrendet felborítja. Az Istentől kapott egyenes ösvényt elhajlítja az ember lába alatt.

Most ott áll Jézus előtt egy olyan emberroncs, akit a Teremtő épnek és szépnek, épszerűnek és értelmesnek gondolt el. De a gonosz ezt az embert megrontotta. Azonban most a Jézus közelében hirtelen lezajlik valami ebben az emberben. A gonosz lélek nem tudja elviselni a Jézus jelenlétét. Felkiált és azt mondja: – Ah! mi dolgunk van nekünk veled, Názáreti Jézus? Azért jöttél-e, hogy elveszíts minket? Tudom, hogy ki vagy te: az Istennek szentje.

„Ah, mi dolgunk van veled, Názáreti Jézus?” Hányan lehetnek ma is azok, akik a Jézus közelébe jutva ekképpen kérdeznak? Aki valaha az ő közelébe jutott, az mind megkérdezte: Mi dolgunk van veled, mihez kezdjek, mit csináljak veled, te hozzám érkező Jézus?

Tudjátok, hogy ez miért van így? Azért, mert Jézus közelében nem lehet semlegesnek maradni. Ő minden embert – így bennünket is – állásfoglalásra készítet: „Te miként viszonyulsz hozzám?” A történetbeli emberben megszólal a gonosz és azt mondja: „Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus?” Nyilván semmi, amíg nem találkozik, amíg nem szembesül vele az ember. De mihelyt találkozik vele, nem lehet egyszerűen olyan közömbös, mint aki semmit sem akar észrevenni. Aki Jézus akaratával találkozik, az nem tehet úgy, mintha semmiről sem tudna.

Köztudomású, hogy a két világháború alatt Svájc annak köszönhette békéjét és épségét, hogy végig semleges maradt. Nem paktált le egyik szövetség mellett sem. A svájci polgárok büszkék voltak arra, hogy vezetőik milyen éberben örködnék hazájuk semlegesége fölött. A Harmadik Birodalom idején egy nagy hatású református igehirdető tevékenykedett Svájcban. Walter Lüthi volt a neve. Azt beszélik, hogy ez a különös lelki ajándékokkal megáldott ember több ízben kapott figyelmeztetést, hogy prédikációival veszélybe sodorja hazáját függetlenségét.

Így van ez, mert aki Jézus közelébe jut, az nem maradhat közömbös. Nem maradhat semleges az, aki az ő Igéjét hallja. Maga a gonosz is érzi, hogy itt most sarokba van szorítva. Védekezéséért támad: Mi dolgunk veled, Názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elveszíts minket? Más talán azt válaszolta volna, hogy remélem, nem képzeled, hogy kikezdek veled? De Jézus mást tesz, mivel ő azért jött, hogy a Sátán munkáit lerontsa.

Jézus Krisztus megmutatja mennyei hatalmát. Kiűzi a beteg emberből a gonosz lelket. Más szavakkal: rendet teremt az ördög által elrontott életben. Közben még történik egy újabb rendezásváltás kísérlet: a gonosz lélek megszaggatja eddigi zsákmányát. Nem akarja egykönnyen elbocsátani azt, akit eddig fogva tartott. Valójában sohasem megy könnyen a gonosztól és a bűntől való szabadulás. A kísértő újra és újra visszatér. Csábítanak a barátok, például a borbarátok. Követelőzik a szenvedély. Végül azonban mégis Jézus győz. Ebben a történetben is.

Nemhiába nevezi őt a gonosz lélek Isten szentjének. A szent a Biblia tanúsága szerint az Isten tulajdona. Az Isten szent, és így minden, ami az övé, szent. A szent Isten sajátja. Jézus azt szeretné, hogy minden az Istené, vagyis szent legyen. Ezért cselekszik itt is hatalommal. E fölött álmélnak az esemény szemtanúi valamennyien. Emiatt terjed el Jézus csodatettének híre egész Galileában.

Mi is hálával gondolhatunk arra, hogy Jézus közelében így hulltak porba a gonosz követelései. És mi magunk is nyugodtan kérhetjük őt, hogy ma is mutassa meg hatalmát. A mi életünkben is sok-sok olyan akadály lehet, amely meggátol minket abban, hogy teljesen Istenéi legyünk. Jézus éppen azért jött, hogy segítsen rajtunk, hogy mi ne érezzük magunkat kiszolgáltatva a gonosz cselvetésének és rontó akaratának. Jézus Krisztus látja, hogy az ember ideig-óráig tartó kiszolgáltatottsága a gonosznak örök kárhozottot jelenthet. Ettől szeretne Jézus mindenkit megmenteni.

Jézus szívesen segít ma is. Járuljunk hozzá hittel. Az ószövetségi bibliaolvasás szintén a Krisztus győzelmét vetíti előre. A pogány és fennhéjázó Babilon bukása a gonosz bukását jelképezi. Olyan világbirodalom fölött tart ítéletet a menny és a föld Ura, mely azt hirdette magáról, hogy sohasem fog meginogni. Ma azt hallottuk, hogy a mi Urunk Babilonnál, e föld fejedelménél is hatalmasabb. Ez a régi prófécia a mai gyógyítástörténettel együtt mélyítse el hitünket a szabadító Úr Jézus Krisztusban. Ámen.

Geréb Zsolt

Három parancs

Alapige: Zsidókhöz 12,12–14

Bibliaolvasás: 3Mózes 26,3–13

Egy levél érkezése mindig lelki izgalmat jelent számunkra. Kíváncsian olvassuk sorait. Feszülten figyelünk a benne közölt üzenetre. Sokszor kétszer is elolvassuk, hogy jobban megértsük tartalmát. Így vagyunk a bibliai levelekkel is, melyek nemcsak az egykori, hanem a mai gyülekezetekhez is szólnak. Mit tartalmaz ez a levélrészlet? Mit üzen a szentíró e néhány sorban az első század végén élő és a huszadik század végéhez közeledő olvasóknak? Erre a kérdésre tömören így felelhetünk: az apostol arra inti a címzetteket, hogy ne fáradjanak el a megszentelődés útján!

Mi indokolja ezt a buzdítást? Milyen körülmény tette szükségessé ennek az intelemnek a megfogalmazását? Más szóval, milyen élethelyzetben éltek a Héber levél olvasói, melyek voltak a gyülekezet döntő kérdései? Melyek azok a közös gondok, amelyek ismerősek, sőt égetőek a mi gyülekezeteinkben is?

A levél olvasása során egy olyan élethelyzet rajzolódik ki előttünk, mely sok szempontból azonos a mi mai református egyházunk lelki arcával. A gyülekezet részesült a keresztyén tanításban és a keresztségben, megvallotta a Jézus Krisztusban való hitét és gyakorolta az istentiszteleti közösséget. A kezdeti felbuzdulás és nekilendülés után azonban restek lettek az Ige meghallására, megkeményedett a hallgatók szíve, ritkábban jártak az istentiszteletekre. Egyesek hajlottak a szektás tanítások elfogadására. Közben meglazultak a testvéri kapcsolatok, kezdték elengedni a kicsinyek és a megfáradtak kezét. A világ csalóka fénye jobban vonzotta őket, mint mennyei elhívásuk, és azt gondolták, hogy itt a földön van maradandó városuk. Pedig Jézus Krisztus és a hitvallók példája azt hirdette nekik, hogy életük színtere csak átmeneti helyet képez az eljövendő dicsőség felé való vándorlásuk közben. A mennyei dicsőség öröme és nyugalma felé vándorol a hívők serege itt a földön, miközben a szenvedés, a félelem, a kísértés és a bűn gánzoskodó erőivel küszködik.

Ebben az élethelyzetben emlékezteti a levél írója a gyülekezetet arra a hitvallásra, melyet megtérésük, hitre jutásuk alkalmával tettek. Intelmének az a célja, hogy visszavezesse az olvasókat hitük fejedelméhez és bevégzőjéhez, Jézus Krisztushoz, vagyis azt akarja, hogy levele olvasói, mint Krisztus nagykorú tanítványai, az igazság és békesség gyümölcseit teremjék.

Vajon felfedezhetők-e ezek a tünetek, a lankadásnak ezek a jelei a mi gyülekezeteinkben is? Erre a kérdésre akkor felelhetünk igazán, ha emlékezetünkbe idézzük az új év reggelén elhangzott lelkészi jelentéseket egyházközségeink elmúlt évi életéről. Az első dolog, amire mindannyian felfigyeltünk, gyülekezeteink számbeli apadása, melyet elsősorban a keresztelesek egyre inkább csökkenő száma és a halálesetek egyre nagyobb aránya mutat.

A második fájdalmas tünet a házasságkötésekre vonatkozik. Évről évre egyre kevesebben alapítanak családot, egyre kevesebben engedelmeskednek Isten teremtési rendjének. Pedig a családalapítás a keresztyén felelősségvállalás egyik legszebb példája. Másfelől örvendetes volt hallani azt, hogy az istentiszteletek látogatása nem csökkent, hogy a hívek adakozókedve növekedett, hogy a szeretetszolgálat végzése, valamint a gyermek- és az ifjúsági evangelizáció szépen erősödött. Mindezek örömteli jelek, melyek valóban a megújulást hirdetik. Emellett azonban nem szabad elhallgatni azt sem, hogy a szekták egyre nagyobb lendülettel dolgoznak, és hogy legtöbbször éppen a református gyülekezet tagjai közül hallgatnak a tévtanításokra, s közülük is főleg azok, akik a saját szájuk íze szerint szeretik magyarázni az Írásokat. Ezenfelül megfigyelhetjük, hogy a világra nézés, a földi életben elérhető célkitűzések jobban lekötötték a mai tanítványok figyelmét, mint az Isten által ígért öröm és üdvösség várása. Evilági sorsunk, mindennapi létkérdéseink alakulása jobban érdekelt bennünket, mint Isten országának a keresése. A boldogságot nem a történelem Urától várjuk, hanem a földi hatalmasságok személyes kedvétől. Van azonban még egy tünet, amely biztosan nektek is feltűnt. Közöttünk is kezd meghonosodni a „ki-ki magáért” jelszó hangoztatása. Ha eddig létezett bizonyos összetartozási szellem közöttünk, úgy most egy szabadabb kurzus beálltával elfelejtkezünk sorstársainkról, útitársainkról és egyedül próbáljuk elérni a szerencse csillagát.

Hogyan lehet ezt a helyzetet orvosolni? Miként maradhatunk meg Isten kegyelmének az erőterében? Miképpen kerülhetjük el az elsüllyedés veszélyét? Vajon azáltal, hogy felállítjuk a válságkezelő tanácsot és kidolgozunk egy hatékonyan tűnő stratégiát, vagy azáltal, hogy az Istenre figyelünk és a mi Urunk akaratának engedelmeskedünk? Úgy gondolom, hogy mindannyian a második gyógyymódot választjuk. Hallgassunk azért a levélíró szavára, aki Isten üzenetét tolmácsolja!

Az Igénk első szava ez: annak okáért. E kötőszó által az apostol visszautal az előző versek gondolatmenetére, ahol Isten pedagógiai módszeréről beszélt. Ez pedig olyan radikális módszer, mely nem riad vissza a fenyítés alkalmazásától sem. A mennyei Atyánk azért él ezzel az eszközzel, a próbatétel, a testi, lelki szenvedés reánk bocsátásával, hogy ez javunkra váljék és így életszentségben részesüljünk. Ha ez a fenyítés, ez a dorgálás jelenleg keservesnek látszik is, de Isten előbb vagy utóbb az igazság békesség gyümölcseivel ajándékozza meg azokat, akik megedződtek a próbatételek által. Így nevel minket Isten szerető keze és pedagógiai bölcsessége.

E visszautalás után következik a tulajdonképpeni intelem, mely három felszólításból áll. Mint a katonai napiparancs, szinte pattognak ezek a buzdítások. Egyenesedjete fel a csüggedésből! Az egyenes úton járjatok! Kövessétek a békességet és a szentséget!

Mielőtt azonban sorra vennénk e felszólításokat, tegyünk fel egy fontos kérdést: mi ad erőt nekünk, Jézus Krisztus jó vitézeinek e napiparancs teljesítésére? Erre a kérdésre a levélíró szavával így felelhetünk: a mindenkori keresztyének Krisztusra, a hit fedelmére és bevégzőjére néznek, s az ő példájából merítenek erőt a küzdelemre.

Az első felszólítás így hangzik: „a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítétek föl”. E képes beszéd által a levél írója lelki készenlétre szólítja fel a gyülekezetet. A keresztyén ember életét nem az ellankadás, nem a csüggedés, hanem a tette való készség és a mozgékonyág jellemzi. Ezzel a felszólítással először Ézsaiás könyvében találkozunk, ahol a próféta Isten megbízásából szólt ezeket a szavakat Isten vándorló népének, mely a messiási idő beteljesedése felé tartott. Az Újszövetség bizonyossága szerint Jézus jövedele által megkezdődött a messiási idő, az a végső idő, melyről a próféták jövendöltek. Maga Jézus mondja Keresztelő János követéinek: „A vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a süketek hallanak, a halottak feltámadnak és a szegényeknek az evangélium hirdettetik.” Már a jelenvaló időben, mely még a bűn és a szenvedés jegyeit viseli magán, felragyog Isten dicsősége, mely az eljövendő őrvezetés jelének tekinthető. Az apostol arra buzdít, hogy Isten vándorló népe ne morzsolódjék le útközben, ne tévessze szem elől azt, hogy Isten örök városa felé tart. Kálvin e vers magyarázatánál azt mondja, hogy sokan örömet harcolnának az Isten dicsőségéért, vállalnák a jó és igaz ügyeket magánosan és nyilvánosan is, de mivel félnek a gonosz emberek gyűlöletétől, karbatett kézzel, tétlenül vesztegelnek. Vagyis ha orvoslást nyer bennünk a szenvedés keresztjétől való túlságos félelem, és ha kellőképpen felkészülünk a türelemre, akkor nem lesz egyetlen porcikánk sem, amely nem lenne képes az Isten iránti kötelesség teljesítésére.

A második felszólítás így hangzik: „És lábaitokkal egyenes ösvényen járjatok, hogy a sánta el ne hajoljon, hanem inkább meggyógyuljon.” Ezeknek az intelmeknek az a jellegzetessége, hogy nem az egyes tanítványokhoz, hanem a gyülekezet közösségéhez szólnak. Jézus Krisztus jó vitézei nem egyedül, hanem közösen küzdenek a kísértések ellen. Isten népe együtt vándorol az ígéret földje felé. A gyülekezet tagjai felelősséggel tartoznak a velük egy úton menetelő társaink sorsáért. Krisztus egyházában sokan vannak olyan erőtelenek, akik támogatásra és biztatásra szorulnak. A felszólítás mindenkinek szól, hiszen mindenki ki van téve az elesésnek, a megbotlásnak. Egy követhető helyes példakép igen nagy segítséget jelenthet a káros szenvedélyek ellen küzdő bajtársaknak. Így például a társaik iránt érzett felelősségtől indítva, az iszákosmentő szolgálatot végző lelkészek és diakónusok lemondanak az alkohol fogyasztásáról, mivel tisztában vannak azzal, hogy csak egy józan, tudatos járás segít elkerülni a mellékutakat, amelyek a tévelygésbe, a pusztulásba vezetnek. Szükséges megtanulnunk, hogy társaink gyógyulásáért nekünk is áldozatot kell hoznunk.

A harmadik felszólítás így szól: „Kövessétek mindenki irányában a békességet és a szentséget!” A Szentírás a békesség szón elsősorban az emberek közötti megbékélést érti. Jézus a Hegyi beszédben szintén a békesség keresésére és munkálására buzdítja tanítványait. Amikor a békességről beszélünk, nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy az embernek elsősorban önmagával kell megbékülnie. Az ember állandóan harcban van önmagával. Ez a belső küzdelem az értelemnek és az érzéseknek, a léleknek és a testnek a harca. Isten azt akarja, hogy ezek az ellentétek, ezek a küzdelmek megszűnjenek és mi is eljussunk a békességre és a belső egységre. Ez a békesség kiárad a rajtunk kívül eső világra is. Isten nemcsak az embert teremtette, hanem a növény- és állatvilágot is. Isten az egész föld teremtő Ura. Az Ige azt akarja tőlünk, hogy megtaláljuk az étellel és a világgal való békességet. Ebben a békességben kiteljesedhet az élet. A Biblia tanítása szerint a békesség az az állapot, melyben minden dolog fejlődik és növekedik, melyben minden nép és nemzet elnyeri a maga jogait. Isten segítsége nélkül azonban hiába törekedünk békességre. Az embernek először Istennel kell megbékülnie, mielőtt önmagával, felebarátjával és a világgal egységre léphetne. Nemcsak az emberek között, hanem Isten és az emberek között is küzdelem és ellenségeskedés áll fenn, mely mindent megmérgez. Ebben a viszonyban is meg kell hogy szülessék a békesség. Amint Pál apostol mondja: „Megigazulván hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.” A Krisztus áldozata által Isten békességet szerzett önmaga és az ember között, és egyben minden dolog között, ami csak van a földön és a mennyben. Aki elfogadja Istentől ezt a békességet, az megbízást nyer a békességszerzés feladatának végzésére. Az apostol itt arra kéri az olvasókat, hogy a mindennapi élet rendjén kivétel nélkül mindenki iránt gyakorolják a megbocsátás parancsát. Ne a harag és a bosszúvágy vezesse cselekedeteiket, hanem a szeretet. Ügyes-bajos dolgaikban olyan megoldást válasszanak, amelyek mindenkinek javára vannak. Vitás ügyeikben ne csak a saját szempontjaikat nézzék, hanem legyenek tekintettel a másik fél érdekeire is.

Ez egyben az élet megszentelését is jelenti. Ezért mondja az apostol: „Kövessétek mindenki irányába a békességet és a szentséget.” A megszentelés nem más, mint az élet megélése azzal az üdvösséggel, melyet Isten ajándékoz nekünk. A szentté léétel a keresztyén élet célját képezi. Isten azt akarja, hogy az elhívottak tökéletesek, feddhetetlenek, szentek, hozzá hasonlóak legyenek.

Ennek a felhívásnak az a jellegzetessége, hogy nem egy emberhez szól, hanem az egész gyülekezethez. A szentté léétel abban a közösségben megy végbe, melybe a keresztség által felvételt nyerünk. Isten Krisztus testének közösségében, az anyaszentegyházban szenteli meg választottait, Jézus Krisztus, az egyház feje részesíti szentségben az ő tagjait. Mi erre a kegyelmes tetterre s a Lélek által elnyert ajándéokra azzal válaszolunk, hogy Isten félelmében törekedünk a megszentelődésre. Ez úgy megy végbe, hogy Isten szolgálatába állunk és hozzá hasonlóak leszünk. Mások leszünk az emberek között, mert Isten más, mint a világ. Megtagadjuk azt, amit az Úr megtagad, elvetjük azt, amit az Úr elvet, és azt választjuk, amit az Úr választ. Isten követői leszünk. Mint szeretett gyermekek, szeretetben járunk és irgalmasok leszünk mások iránt, miként mennyei Atyánk. Közelebről Krisztus követői leszünk. A Biblia tanítása szerint a megszentelődés nemcsak az élet egyik vagy másik területén megy végbe, hanem az élet minden vonatkozásában. A Mózes harmadik könyvében található szentségtörvény kifejti, hogy a választott népnek az istentiszteleti élet mellett meg kellett szentelnie a családi életet, a közösségi életet, az igazságszolgáltatást, a munkát, az aratást, a természetet, az állatokat, a szánföldeket, a szegényeket és a sérülteket egyaránt.

Az apostol intelmé indíttson minket is az egész élet megszentelésére. Ezáltal leszünk Istenhez hasonlóak, ezáltal láthatjuk meg az Urat. Ily módon tegyük bizonyosságot hi-

tünkről, Krisztushoz való tartozásunkról. Imádkozzunk azért, hogy a Szentlélek által naponként erőt nyerjünk a megszentelődésre. Ámen.

Imre Lajos

Hamis biztonság – biztos menedék

Alapige: Ézsaiás 28,14–18

Bibliolvasás: Efézus 2,13–22

A veszedelemben kétféle magatartást tanúsítanak az emberek. Vannak, akik elcsüggednek, kétségbeesnek, állandó félelmek között és rettegésben töltik az életüket. De vannak, akik éppen ellenkezőképpen viselkednek. Ezek bátorságot, félelemnélküliséget mutatnak, lekicsinylik a veszélyt, azt hiszik, hogy valami módon fölébe tudnak kerekedni annak. Amennyire Isten Igéje elítéli a gyáva siránkozást, a csüggedést és a kétségbeesést, éppen annyira elítéli ezt a gögös magatartást, ezt a hamis biztonságérzetet is. Mind a kettő közös forrásból, a hitetlenségből fakad, amely nem csak nem tudja és nem akarja Istenre bízni magát, hanem egyáltalán nem akarja meglátni azt, amit Isten azzal a veszedelemmel akar, aminek kitette őt.

Ebben a Igében éppen az ilyen hamis biztonságérzet példáját látjuk. Abban a Jeruzsálemben, amelyben a nyomorúság felütötte a fejét, ahol a gazdagok fényűző életmódja mellett elnyomott szegények nyomorogtak, amely felé már a távoli Asszíriából megindult az ellenség serege, hogy néhány hónap múlva megálljon Jeruzsálem kőfalai alatt és ostrom alá vegye a várost, abban a Jeruzsálemben a vezetők üres és alaptalan emberi bizakodással fordultak a fenyegető jövő felé. Egyiptomban bíztak, amelyről azt hitték, hogy annak a szövetsége majd megmenti az országot az asszír hatalom fenyegetésétől. Saját magukban bíztak, hogy a ravaszságukkal, ügyeskedésükkel, sakkhúzásaikkal, a nagyhatalmaknak való hízelkedéssel és azoknak egymás ellen való kijátszásával sikerül biztosítani a jövőt. Körülöttük mindenütt romlás és pusztulás, de ők biztonságban érzik magukat. Halljátok, hogy beszélnek: „frigyét kötöttünk a halállal, a serral meg szövetséget csinálunk, az ostorozó áradat, ha jó, el nem ér minket”.

I.

A Sátán egyik legveszedelmesebb csalása az, hogy elhitheti az emberrel, hogy saját maga is meg tud szabadulni a veszedelemtől. Annyival könnyebb ennek engedni, mivel a kétségbeeséstől a felületes biztonságérzésig, a csüggedéstől a gögös magabiztosságig nagyon rövid az út és nagyon könnyű átlendülni egyik végletből a másikba. Az az ember, aki előbb teljesen reményvesztetten nézett a jövő elé, egypár perc múlva már megtehetik reménységgel, bizalommal és biztosnak láthatja azt a helyzetet, amit azelőtt kilátástalannak tartott.

Azt mondhatjuk, testvéreim, hogy bennünket ez a kísértés nem fenyeget. Mi az utóbbi időkben a csüggedés és a reménytelenség állapotában szoktunk lenni. Pedig ez nem így van. A hamis biztonság az a jellemző vonása, hogy emberekben, külső körülményekben, külső hatalmakban, emberi véleményekben bízunk és arra alapítjuk az élete biztonságát. És ebben mi is olyanok vagyunk, mint azok, akikről az Ige szól. Nem hiszi-e ma az egész világ, hogy emberi rendelkezésekkel és erővel meg tudják oldani a fájó és gyötrő kérdéseket és békét tudnak teremteni örökre a világon? Nem mintha az ilyen törekvéseket az Isten Igéje elítélné, sőt Isten egyenesen követeli ezt, de óv attól, hogy ezekbe vessük feltétlen bizalmunkat. Vagy menjünk tovább: nem látunk-e embereket, akik a maguk anyagi javaiban bíznak, akik ráadták magukat, életüket, becsületüket arra,

hogy minél többet nyerjenek? Nem gondolkozunk-e mi is sokszor vagy esetleg alapjában véve úgy, hogy ha a testi jólétünk, ennivalónk biztosítva van, akkor már meg van oldva minden kérdés? Nem kísértés-e a népek számára, hogy hatalmi állásuk, gazdasági erejük, politikai súlyuk megalapozásával biztosítva látják a jövőt, és vajon nem kísértés-e az egyház számára, hogy emberi hatalomba és emberi intézményekbe vesse a bizalmát? Kicsiben nem ugyanaz-e ez, amit a felolvasott alapige szerint egykor mondtak az emberek: frigyét kötöttünk a halállal s az ostorozó áradat nem ér el minket? És vajon nem az érvényes-e milderre, amit tovább mondanak; mert a hazugságot választottuk oltalmunkul? Igen, az emberi hazugságokat, jelszavakat, ígéreteket, elképzeléseket és a csalást; igen, a mindennapi csalástól kezdve, amellyel becsapjuk egymást, egészen annak a legfinomabb formáig, a csalásban rejtőztünk el.

Isten Igéje ezt a gondolkozást és ezt a magatartást csúfolkodásnak mondja. De sokkal súlyosabb értelemben, mint ahogy rendesen értjük, mert nem emberrel csúfolkodik ez a gondolkozás, hanem Istennel. E gondolkodási mód tévedése abban van, hogy azt hiszi: a veszedelem önmagától jön és önmagában van, ezért magát a veszedelmet kell legyőzni és akkor kész a szabadulás. Ez a gondolkodási mód nem veszi észre, hogy a veszedelemben Isten kérdése, felelősségre vonása rejlik. A veszedelemben nem a külső baj az, ami súlyossá teszi azt, hanem az, hogy a veszélyben, a nyomorúságban Isten vizsgálja, kérdezi és ítélet alá vonja az egész népet, az egyházat, a világot. A helyzet, amiben vagyunk, nem azért válságos, mert nagyobb szenvedés vagy esetleg pusztulás lehet belőle a külső élet számára, hanem azért, mert ebben a helyzetben Isten mér, vizsgál, keres, ítél, lesújt vagy felemel. Nem az fenyeget, hogy lekicsinyeljük a veszedelmet, hanem az, hogy nem látjuk meg annak az igazi értelmét. Azért akarunk ellene emberi erővel védekezni, azért akarunk menekülni előle, mert emberi bizakodással azt reméljük, hogy külső eszközökkel túl tudunk jutni rajta. Vagy kétségbeesetten várjuk, hogy a veszély megsemmisítsen. De akár túljutottunk a veszedelmen, akár elvesztünk benne, mindeképpen elhanyagoltuk éppen azt, amiért Isten a veszedelmet reánk hozta, és pedig azt, hogy a veszedelemben meghalljuk az ő szavát és beteljesüljön rajtunk, a belső életünkön az, amit Isten azzal akart. Ebben van a mi hitetlenségünk. Ebben mi is egyek vagyunk azokkal az emberekkel, akikről itt szó van.

II.

De a hívőkhöz, hozzánk is, akik hitetlenkedve hiszünk, s akik mégis keressük Isten akaratát, szól az Igében Isten: íme, egy követ teszek le Sionban. A változás útjában, a veszedelmek és nyomorúság áradó hullámai között, a kétségek és a bizonytalanságok tengerén itt áll egy szikla, a biztonság, az erő, a megtartatás kösziklája. A világ megbomló épületében itt áll az a drága szegeletkö, mely az egyház fundamentuma, a változhatatlan, az örökkévaló kegyelem és megtartatás kösziklája. Ez a szegeletkö Sionban az Úr Jézus Krisztus. Az egyetlen, akire támaszkodni és akiben bízni lehet.

Azért először azt kell nekünk világosan látnunk és arról kell meggyőződnünk, hogy az ember, a népek és a világ életét és jövőjét nem emberi tervek, hatalmak, jelszavak és mesterkedések biztosítják, hanem az élő Krisztus uralma. Nem az a kérdés: lesz-e és mikor lesz nyugodt élet, biztos megélhetés, hanem az: mikor ismerem el magam felett és mikor ismeri el a világ maga felett a Krisztus uralmát és akar-e neki engedelmeskedni. A belső biztonság, a hívő lélek biztonsága, a kegyelem szikláján való megállás. Ez a védelem a veszedelem ellen és nem a külső helyzet megváltozása. Aki Jézus Krisztusban hisz, az nem fut, az nem kapkod, az nem biztatja magát emberi biztonsággal, az a legna-

gyobb bizonytalanság idején is szilárdan áll, mert nem önmagában áll, hanem a kegyelem fundamentumán, mely nem rendül meg soha.

Így Krisztus a mértéke és erőssége mind az életnek, mind a világnak. Vele a jogoság és nem az emberi önzés, az igazság és nem az emberek hazug és hamis okoskodása lesz az a mérték, amihez mindent mérni kell. A keresztyén embernek tudnia kell, hogy ez a mérték áll, hogy ez szabja meg az értékét mindennek, és hogy minden emberi tettek, gondolatnak, tervnek és felfogásnak ez az egyetlen igaz mértékegysége. És mértéke a mi életünknek is. Ezzel naponta össze kell mérnünk magunkat, hogy igaz bűnbánathoz jussunk, ez ítéli meg az életünket, a tetteinket, ennek kell alávetni mindent, ami a világban van. Nem a nép bűnét kell megtagadnunk, nem abból kell kiszabadulnunk, mivel a saját személyes életünkben kell a Krisztus ítélete, aki biztosít minket arról, hogy kegyelemben részesültünk. És mialatt az emberi gőg hamis biztonságra épített vára összeomlik az életünkben, mialatt elsöpri az áradat, amit mi a magunk önzésének alapjára építettünk, a kösziklán, a Krisztus kebelén, földi ékességeinktől megfosztva, a világ szerint megszegényedve, de biztosan és bátran állunk az ő védelmében és kegyelmében. Így, csak így állhatjuk és álljuk a bűn és a halál, a történelem és a kárhozát ostromát. De így igen! Amen.

Lakatos Péter

Boldogok, akik sírnak

Alapige: Máté 5,4

Bibliolvasás: János 11,25–45

János boldogmondásainak mindenike, a szokásos és gyakran elég felületes emberi gondolkodásunk szerint, ellentmondásokkal terhes, tiszta képtelenség. „Boldogok, akik sírnak!” Nagyon jól tudjuk, hogy a sírás, az örömkönnyekeket kivéve, a fájdalom és a boldogtalanság jele. Akkor hogyan lennének boldogok a boldogtalanok? Ez az ellentmondás azonban csak látszólagos, amely feloldódik az Ige figyelmesebb vizsgálata és elemzése során.

I.

Jézus Krisztus üzenetének megértése érdekében először a sírásról kell beszélünk. Máté evangéliuma két kifejezést használ, amikor a sírásról beszél. Magyarra mindkét görög szót a sírni igével fordítjuk. Az egyik kifejezés magát a sírás tényét jelenti – amikor valaki sír, könnyezik és jajgat. A másik inkább a sírás hátterét és gyökerét képező lelki fájdalmat, gyászt és megrendülést jelenti. A második boldogmondásban ezzel az utóbbi kifejezéssel találkozunk. Nem azok boldogok, akik mérgükben, bosszúságukban és haragjukban sírnak, hanem azok, akik a fájdalom, a bűn és a halál miatt sírnak.

Az evangélium üzenetének kettős, egy személyi és egy tárgyi vonatkozása van. Ez a fajta sírás szubjektíve azt jelenti, hogy fájdalmat, mélységes gyászt érzek bűneim miatt. Már a boldogság felé vezető út elején vagyok akkor, amikor meg- és felismerem bűneimet és ezek fájnak nekem. Ez tömören kifejezve: a bűnbánat. Boldog az az ember, aki tisztában van nyomorult, bűnös voltával, mert ezzel már elindult a megvigasztalódás útján. Ilyen sírás a Péteré, aki a főpap udvarában a kakasszó után ráébred tettének, árulásának és tagadásának súlyára.

Fontos ez számunkra? Gondoljunk arra, hogy mennyi fájdalmat és kárt okoznak a világban és a világnak azok az emberek, akiket elvakít a gőg, az önzés; akik, olykor a legkisebb lelkiismeret-furdalás nélkül, saját tévedhetetlenségük tudatában emberi élete-

ken vagy lelkeken gázolnak keresztül. Amikor Jézus boldognak nevezi a sírókat, akkor az öntelt lelkiület létjogosultságát és emberi méltóságát tagadja. Jézus tagadja az olyan lelkiületet, amelytől mi mindnyájan szenvedünk, amelytől egyszerű és szegény emberek síró lelkekké válunk. Mindennapi életünkhöz közelítve a kérdést, gondoljunk a politikusok egy bizonyos, talán legelterjedtebb fajtájára, akik hatalmuk tudatában, sokszor a helyes önértékelés hiányában döntenek el népek vagy talán az egész emberiség sorsát. Gondoljunk az éles riporter kérdésekre felháborító arroganciával válaszoló „illetékes elvtársakra”. Nem, nem őket, a büntudat, a felebaráti szeretet hiányában élőket és cselekvőket, hanem a bűnbánattal, alázattal és a jobbat akarással élőket mondja boldogoknak Krisztus Urunk. Azokat, akik látják a bennük levő rosszat, akik ezért meg akarnak változni.

Az ilyenfajta sírásnak az egyik legszebb újszövetségi példája Pál apostol jajkiáltása: „Ó, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” (Róm 7,24) Az, aki így kiált, már úton van a halál és bűn bilincseiből minket megszabadító Isten felé és így a boldogság felé.

A második, objektív vonatkozása ennek a sírásnak a világban lévő gyűlölet, igazságtalanság, szenvedés, önzés, egyszerűen a bűn miatt érzett fájdalom: a világ kezdeti tökéletességének elvesztése felett érzett gyász. Kiváló református lelkigondozó-lelkészünk, Gyökössi Endre szavaival: Boldogok, akik még tudnak sírni. Boldogok azok, akiknek szíve még nem kérgesedett meg, akik még érezni tudnak. De boldogok azok is, akik bűneik miatt már sírni tudnak.

Mert a világban lévő rosszat is meg lehet szokni. Gondoljunk vissza például a jugoszláviai háborúra, amikor a harcok kitörésének hírére elborzadva olvastuk és hallgattuk a szomszédságunkban dúló háború szörnyűségeit. A tévéhíradó első helyszíni riportjai talán könnyeket is csaltak szemünkbe. Később, ahogy teltek a hónapok és az évek, megszoktuk e szörnyűségeket, később talán már untuk is azokat. Harminc halotról, három felgyújtott faluról, megerőszakolt nőkről, tömegsírokról szóló tudósítások szinte olyan megszokottakká váltak számunkra, mint az évszakok változásai.

A Jézus által említett sírás az ilyszerű, a bünt megszokó, azt előbb-utóbb természetesnek tartó gondolkodás tagadása. Boldogok azok, akik szeretetet és felelősséget éreznek felebarátjuk iránt: boldogok azok, akik nem mehetnek és mennek el érzéketlenül a nyomorúságban levő testvér mellett.

Jól értsük meg, mit mond Jézus: nem akkor vagyok boldog, ha megütöttek és fáj nekem, hanem ha mást ütöttek meg, és az fájni tud nekem.

II.

Talán még így is ellentmondásosnak érezzük ezt a boldogmondást, mert akár a saját fájdalmamat, akár a más fájdalmát siratom, az általunk áhított boldogságtól még mindig nagyon messze vagyok.

Miért boldogok ezek a sírók? Azért, mert megvigasztaltatnak. A sírásnak az ellentéte a nevetés; a gyásznak, a mély belső fájdalomnak az ellentéte viszont a megvigasztaltatás. A nevetés a nagyon rövid időtartamú jókedv kirobbanása, a megvigasztaltatás viszont új lelkiállapot, azt is mondhatjuk, hogy új életforma.

Nehezen értjük meg azt, hogy mit jelent a megvigasztaltatás, mert az, amit mi vigasztalásnak nevezünk, az – valljuk meg – általában nagyon felületes dolog. Az, amit mi vigasztalásnak nevezünk, az legfennebb részvétnyilvánítás: „Ilyen az élet...”; „ha születünk, mindnyájunknak meg kell halnunk...”; „az élet azért megy tovább...” Ilyen és ehhez hasonló suta mondatokat tartunk mi vigasztalásnak, de ezek az általánosságok még

senkit nem vigasztaltak meg. Ezek olyanok, mint a temetési koszorúk: elfonnyadnak és megsemmisülnek.

A megvigasztaltatás, amit Krisztus ígér, egészen más. János apostol ugyanazzal a kifejezéssel nevezi a Szentlelket vigasztalónak, mint ami ebben a boldogmondásban előttünk áll. Ennek pedig egy nagyon sokatmondó jelentése is van: áttüzesíteni, a pislogó parazsat lángra lobbantani. Igen, ez a Szentlélek Isten ajándéka: a lelkünkben pislogó, olykor éppen kialvófélben lévő parazsat csodálatos erővel lángra lobbantja. Pontosan ez történt az apostolokkal is a Szentlélek vétele után. A hit gyenge, olykor alig pislálkozó lángját, gondoljunk a nagypénteki kishitűségre vagy az áldozócsütörtöki értetlenkedő, zavarodott kérdésekre, hatalmas erővé növelte. Olyan erővé, amely meggyőzte a világot. Olyan lánggá, amelyet a halálfélelem sem tudott többé kioltani. Az apostolok valóban új életformát nyertek a Szentlélek által megvigasztaltatott életükben.

Ezt jelenti az a vigasztalás, amit Krisztus nekünk is ígér. Közülünk azoknak ígéri, akik még tudnak sírni, akik már tudnak sírni, akiknek nemcsak a saját boldogtalansága, hanem a mások fájdalma is fájni tud, akiknek van könnye nemcsak saját fájdalmának elsiratására, hanem mások számára is. Ezt a parazsat Szentlélek bennünk is melegtítő, világító, másokat is vigasztaló lánggá tudja lobbantani. Ezért boldogok a sírók. Ámen.

László Dezső

Kétféle papság

Alapige: Zsidókhöz 7,14–22

Bibliaolvasás: Zsidókhöz 7,1–13

A mai szent Ige arra ad alkalmat, hogy a papság kérdésében vonjunk párhuzamot Krisztus és az Ószövetség között. Sajnos legtöbbször éppen Krisztusnak a papságát, papi szolgálatának hármasszámú alapvonását: áldozatát, közbenjárását és igazságszolgáltatását ismerjük a legkevésbé. Krisztust talán elfogadjuk mint prófétát és tanítót, de ritkán gondolunk arra, hogy szolgálatának központjában az ő valóságos papsága állott. Mindebből pedig vallásos életünknek elsőkélyesedése és visszafejlődése következik.

I.

Az Ószövetségben a Jákóbtól származó tizenkét törzs közül kizárólag a Lévi utódai látták el a papi szolgálatot. Csakis az lehetett pap, aki ebből a törzsből származott. Szigorúan megbüntették azt, aki más törzsből származván, bitorolni próbálta ezt a hivatást. Például a Júda törzsből származó Uriás királyt leprabetegség szállotta meg, mivel a papi tisztséget is gyakorolni próbálta. A lévíták szolgálatának megvoltak a legalaposabban előírt külső szabályai, testi parancsolatai. Ezek pontosan előírták, hogy a papnak milyen ruhában szabad járnia, hogyan kell az áldozati állatot kezelnie, megölnie és elégetnie. A papnak nem volt szabad mindazt megtennie, amit a törvény másoknak különben megengedett. A papság apáról fiúra szállt, és így a természetes utánpótlás a legteljesebb mértékben fenntartotta az intézményt. Annyira magától értetődő volt a papi nemzetségeknek egymás után való természetes következése, hogy minden külön eskü nélkül foglalták el a papok hivatalukat. A papi törzsen belül hármasszámú fokozata volt a papi rendnek. A Lévi törzsének java része, a szó szerinti értelemben vett lévíták a legkülönlegesebb templomi és templom körüli szolgálatokat végezték. A papok mutatták be a megszokott mindennapi áldozatokat, végezték a közbenjáró imádságot és a nép tanítását. A papi rendnek fejedelme, a főpap állt az egész intézmény élén: ő mutatta be a nagy en-

gesztelő áldozatot, olvasta rá a a bűnbakra a nép összes bűneit és ment évente egyszer a szentek szentjébe, hogy onnan pár pillanat múlva ismét visszatérjen a nép közé.

Ez a papi rend és munka automatikusan, minden külső beavatkozás nélkül, magamagától folyt évről évre és évszázadról évszázadra. A pontosan megállapított keretek között mechanikusan ment végbe a papság minden szolgálata. Az egész intézményre talált a zsidó Lévi név magyar fordítása. Lévi ugyanis magyarul azt jelenti, hogy körülfont. A világnak kevés olyan tökéletesen felépített és biztosan megszervezett testülete, munkaközössége és intézménye volt, mint a lévita papság.

Krisztus papsága ennek a papságnak teljes pusztulását jelentette. Elgondolhatjuk a zsidóság fölháborodását, amikor Krisztus halálát főpapi áldozatnak vallotta és tanítványai őt mint Szentlélek által fölkent papot kezdték tisztelni. Hogyan lehet Krisztus főpap, hiszen nem Lévi családjából származik, gyermekkorát nem a templomban vagy annak környékén töltötte és többször megszegte a szigorú ószövetségi rituális törvényeket? Az újszövetségi Szentírás, a szövetség legmélyebb alaprétégére visszamenve, éppen az Ószövetség alapján nevezi Krisztust főpapnak. Az Ószövetségben ugyanis szó van egy ősrégi papról, Melkisédekről, akivel – még Izráel népének kialakulása előtt – a pusztában találkozott Lévi dédapja, Ábrahám. Ez a Melkisédek Ábrahámot megáldotta, Ábrahám pedig neki tizedet fizetett. Ez a tény azt jelenti, hogy Melkisédek nagyobb pap volt, mint a Lévi törzsének bármelyik tagja, hiszen Ábrahám ősatyában azok a lévíták, akik soha senkinek adót nem fizettek, akik maguk minden izráelitától tizedet kaptak, Melkisédeknek adófizetőivé lettek. Ennek a Melkisédeknek nem volt sem elődje, sem utódja. Váratlanul támadt a pusztában, és ott templom nélkül szolgált Istennek. Egyetlenegy papi ténykedéséről tudunk: megáldotta Ábrahámot. Krisztus Melkisédek rendje szerint való pap: sem elődje, sem utódja, egyetlen, templomhoz nem kötött szolgálatot végez, az egész emberiség megváltását. Nem szolgál, mint a lévíták, hanem amint az Ige mondja, a mi Urunk. Nem testi parancsolatok törvénye szerint, hanem enyészhetetlen életnek ereje szerint lett pappá. Isten különleges esküje alapján foglalta el hivatalát, tehát annak alapját nem a szukcesszió vagy hagyomány, hanem Isten egyszer s mindenkorai szabad intézkedése képezi.

Ez a kétféle papság élesen szemben áll egymással, és különbözik egymástól, noha mind a kettőnek az alapja az Ószövetségben található. Az Ószövetség éppen úgy szól Melkisédekről, a lévítai papság megalapítása előtt támadott főpapról, mint maguknak a lévítáknak a szolgálatáról.

II.

A kétféle papság közötti különbség még nyilvánvalóbb lesz, ha azokkal kapcsolatban néhány értékítéletet alkotunk.

A kettő közül a Krisztus papsága a régebbi. Hogy Krisztus, mint az egész világot megváltó igaz főpap, már a lévitaság megalapítása előtt Istennél megvolt, nyilván igazolja az a tény, hogy róla Melkisédekben már bizonyosságot tesz az ószövetségi szentírás. Az ószövetségi lévítai papságra csak addig volt szükség, míg a kiskorú örökös fel nem nőtt. Amikor Krisztus a keresztfán egyetlenegy engesztelő áldozatát Isten előtt bemutatta és ezzel őt irányunkban megbékéltette, a templom kárpitja meghasadt, jelezve a lévítai papság közeli végét. Nemsokára a jeruzsálemi templom elpusztult, és azóta soha többé zsidó áldozatot nem mutattak be Istennek. Vége szakadt az ideiglenes lévítai papságnak, de annál dicsőségesebben bontakozott ki Krisztus főpapi áldozatának, közbenjárásának és igazságszolgáltatásának hatalma és jelentősége. Az Ószövetséget nem vethetjük el, mivel abban történt Krisztus főpapságának a Melkisédek alakjában való legelső kijelen-

tése. Számunkra az Isten által eltörölt lévitai papi intézmény mutatja azt a vallásos fokot, ahová az igaz keresztyénség többé le nem süllyedhet.

Ha fölteszük a másik kérdést: melyik volt e két papság közül hatalmasabb, igénkből nyilvánvaló a válasz. Krisztus Úr volt, a léviták pedig szolgák. Krisztusnak a lévitákat megelőző papsága az örökkévaló, változhatatlan papság, amelynek a lévitai papság csak ideiglenes és testi eszközökkel megkísérelt másolata. Krisztus papsága enyészhetetlen életnek ereje szerint lett, az ideiglenes lévitasággal szemben tehát örökkévaló. Az Ószövetségre azért van szükségünk, hogy az abban kiábrázolt ideiglenes papsággal való összehasonlítás alapján annál dicsőségesebben ragyogjon előttünk Krisztus papságának teljessége.

Végül tegyük fel a kérdést, melyik papság lett jobb szövetségnek kezésévé? Melyikből származik több és maradandóbb gyümölcs? A ószövetségi papság nyilvánvalóan semmiben sem szerzett tökéletességet, s mivelhogy erőtelen és haszontalan volt, Isten el is törölte. Istennek ez az eltörölő végzése, halálos ítélete oly hatalmas, hogy még a mai zsidóság sem tudja a lévitai papság szolgálatainak gyümölcseit élvezni. A lévitai papságot megelőző Melkisédek rendje szerint való papság túlélte a lévitákat, Krisztusban örökkévaló papságként nyilvánvalóan jelentkezik, és így beállt a jobb reménység, amely által közeledünk az Istenhez. Ma már csak Krisztus papsága áll fenn és jelenti a bűnök bocsánatát és az Isten előtt való szüntelen közbenjárást. Annál inkább látjuk Krisztus örökkévaló papságának soha el nem enyésző gyümölcseit, minél inkább össze tudjuk azt mérni az Isten által megszüntetett lévitai papság holt áldozataival és haszontalan közbenjárásával.

III.

Ezek után az unalmasnak és száraznak tetszhető theologiai fejtegetések után joggal várhatják az utolsó nagy kérdés fölvetését: mindebből milyen lelki haszon származik saját keresztyén életünkre nézve, azaz mi Istennek nekünk szóló személyes üzenete a mai Igén keresztyél?

Mindenekelőtt arra kell figyelniünk, hogy az Ige Krisztust mint örökkévaló nagy főpapot állítja elénk. Amilyen mértékben tudnunk kell, hogy a református egyházban hivatalára nézve senkit sem szabad papnak nevezni – mi lelkipásztorok mint igehirdetők nem az ószövetségi papoknak, hanem a prófétáknak és tanítóknak vagyunk az utódai –, ugyanolyan mértékben vagy még inkább bizonyosságot kell tennünk afelől, hogy a mi egyházunk mégsem pap nélküli egyház, hiszen egyetlen papja és főpapja maga az Úr Jézus Krisztus. Az ő papsága pedig azt jelenti, hogy a mi oltárunk a Golgota, amelyen ő az élők és holtak minden bűnéért az engesztelő áldozatot egyszer s mindenkorra örök érvénnyel bemutatta. Miértünk már senkinek sem kell áldoznia. Az az áldozat, amelynek érdeméért Isten bűneinket eltörölte, az egyetlen igaz és tökéletes áldozat Krisztus mérhetetlen szenvedése és vére hullása volt. Egyházi életünk és istentiszteletünk központjában ott áll a nagy főpap, az ő egyetlen oltára és egyetlen áldozata: a golgotai kereszt. A Krisztusban mint főpapban való hit felszabadít bennünket minden újabb áldozat kötelezettsége alól, és egészen szabaddá és Isten boldog gyermekeivé tesz bennünket.

Imádságunk nem száll szerte a mérhetetlen világűrben, mivel egyetlen főpapunk mint közbenjáró mérhetetlen könyörülettel hallgatja azt, Szentlelkével megszenteli, saját imádságával megpótolja, s mint saját kérését viszi a mennyei Atya színe elé. Mekkora öröm és felszabadulás tudni azt, hogy ilyen közbenjárónk van nekünk. Ővé minden hatalom mennyen és földön, és ő ezzel a hatalommal minden igaz ügyünkben támogat Isten királyi széke előtt. Rajta kívül senki másnak a közbenjárására nincs szükségünk.

Az anyaszentegyház igehirdetésében ő tanít minket az igazságra, és az utolsó ítéletben majd mindnyájunknak minden ellenségünkkel szemben igazságot szolgáltat.

Az előbb azt mondtuk, hogy Krisztuson kívül nincs más pap. Ez teljes mértékben igaz, de kiegészítésként hozzá kell tennünk azt is, hogy ő viszont az áldozatát és közbenjárását elfogadó és tanításának engedelmeskedő híveiből királyi papságot, papok birodalmát szervez, azaz egész egyházát egyetemlegesen pappá teszi. Krisztus eltörölte a külön lévitai papi törzset és papi rendet, hogy egész egyházát lévitai törzssé és papi renddé tegye. Ebben a templomban nem én vagyok a pap, hanem maga Krisztus és benne és általa az egész gyülekezet. Csakhogy míg Krisztus elvégezte az egyetlen engesztelő áldozatot, addig az egyházra mint egyetemes papságra a hálaáldozatnak szüntelen való bemutatását és végzését bízta. Ez a hálaáldozat pedig kettős: egyfelől az Isten törvényének megfelelő és az ő dicsőségét szolgáló jó cselekedetekben nyilvánul meg, másfelől mint a Szentlélek által megszentelt hívő szív imádsága száll Isten elé. Erre kell gondolkodnunk, amikor bűnvalló imádságunk elején vasárnapról vasárnapra elmondjuk: trónusod elé visszük áldozatunkat. A gyülekezet mint papok közössége részesül az egyetlen oltár engesztelő áldozatának és Krisztus közbenjárásának minden javaiban, és előlött érzett hálóját engedelmes szolgálattal és tiszta könyörgéssel mutatja meg. Isten azokat az áldozatokat, amelyeket hitvestársamért, családomért, gyermekeimért, hivatásomért, nemzetemért és egyházamért végzek, ha mindezt hívő szívvel teszem, úgy tekinti, mint igaz hálaáldozatot. Nem követel tőlem körülcirkalmazott vallásos szertartásokat, azoktól Krisztus megszabadított bennünket.

Az érzéki embert mindig fenyegeti a kísértés, hogy a Melkisédek rendje szerint való, szabad lelki papságtól visszassüllyedjen az ezer törvénnyel megkötött lévitai, testi papság ezer meg ezer holt szertartása és rendelkezése közé. Nekünk jól kell látnunk, hogy a mi vallásunk, amelyik Krisztus megismételhetetlen egyszeri áldozatán és a világ végéig folyó közbenjáró imádságán épül fel, minden más állítással, lelcinsnyléssel és sajnálkozással szemben a legigazibb keresztyénséget jelenti. A reformációban Isten megszabadított bennünket mindazoktól a zsidó elemektől, amelyek a keresztyén egyháznak Krisztus áldozatától és papságától való eltérést jelentették, nekünk nincs szükségünk újból és újból megisméltendő áldozatokra, kőből készült és díszes tárgyakkal és képekkel felékesített oltárookra, testi parancsolatokra, szigorú, de külsőleges előírásokra, hogy ezek által lelkünk üdvösségét biztosíthassuk. Senki ne sajnáljon minket azért, hogy nincsenek érettünk közbenjáró szentjeink, kötelező formájú imádságaink. Érettünk maga Krisztus áldozott és járt közben. Az áldozata és imádsága megtart bennünket!

Nemcsak a vallásos vagy egyházi, hanem az általános emberi életben is fenyeget bennünket a zsidó lévitai papi rend felépítéséhez és életrendjéhez való visszassüllyedés. Ma annál értékesebbnek tartunk egy szervezetet, minél automatikusabban és mechanikusabban végzi a maga feladatát, minél jobban érvényesül benne a személyes felelősség helyett a hierarchikus rend. Azt nézzük, hogy ki az őőd, és nem azt, hogy önmagadban mennyit érsz, mennyi áldozatot hozol a másikért. A Krisztus szerint való társadalom Melkisédek rendje szerint való. Lelki alapokon: személyes elhíváson, feltétlen felelősségen, egyéni áldozathozatalon épül fel, és értékes szolgálattal ékeskedik.

Gondoljunk arra, hogy ha az Úr megtart, mához egy hét az ő szent asztalát megterítjük. Akkor nemcsak szóban hirdeti Isten, hogy Krisztus mint főpap bemutatta az élők és holtak bűneiért való egyetlen engesztelő áldozatot, és hogy ő könyörgésével érettünk szüntelenül közbenjár, hanem a megtört kenyérnek és a kiöntött bornek jegyeiben szemmel láthatóan elénk állítja Krisztus főpapi áldozatát, és érzéki jegyekkel biztosít afelől, hogy annak javaiban mi is részesülünk. Akkor még könnyebb lesz lelki szemünkkel egyetlen főpapunkat, Krisztust és az ő oltárát nyilvánvalóan meglátni és eléje illő

rendben fősorakozni. Isten hív bennünket, hogy ezen a héten töredelmes bűnbánaton, hitünk megpróbálásán és életünk megjobbításán keresztül készüljünk erre a szent alkalomra. Az egyetlen főpap Krisztus áldozatának javaiban való részesedéstünk által mindnyájunkat meg akar újítani és erősíteni, hogy mint az egyháznak, a lelki lévitai törzsnek tagjai nagyobb erővel tudjuk ezt a világot megtartó hálaáldozatunkat bemutatni és gyűmölcsöztetni.

Így tör utat Isten Szentlelke az ószövetségi lévitai papságon át Krisztus örökkévaló papságáig, mutatja föl előttünk annak javait, gyűjt az egyetlen oltár elé és tesz mindnyájunkat Krisztusban papokká, Krisztusban és Krisztusért szolgáló egyházzá. Az úrvacsora a legáldottabb alkalom, amikor mindezeket a legnyilvánvalóbban meg tudjuk tapasztalni.

Ezért kell arra magunkat méltóképpen fölkészítenünk. Ámen.

Walter Lüthi

Svájc

Anna hálaéneke

Alapige: 1Sámuel 2,1–10

Bibliaolvasás: Máté 5,1–10

Hétszer nevezi Anna Istent Úrnak ebben a dicsőítő zsoltárban: „Az Úr a földnek oszlopai és azokra helyezé a föld kerekességét”, Isten az Úr. Nem hallgathatjuk el, hiszen jól tudjuk, hogy micsoda buzgalommal keresi a világ Istennek mint teremtőnek és mindenek Urának tagadását. Bertolt Brecht azt mondja A galileai élete című darabjában: „Kitudódott, hogy üresek az egek, és erre vidám kacagás keletkezett.” Egy bizonyos újság elégtétellel erősítette meg a szputnyikok keringésével kapcsolatosan, ami a nyugati iskolázottsággal rendelkezők számára sem újság, hogy „seholy világűrben nem lehetett megállapítani a teremtő létezését” Távoll áll tőlünk, hogy most a teremtő Isten védelmére keljünk az öt megvetőkkel szemben. Istennek, akit Anna ebben az írásban hétszer nevez Úrnak, nincs szüksége erre. De mindenesetre tudomásul vesszük azt a figyelmeztetést, amit Anna az Isten iránti felfuvalkodottnak odakiált: „Ne szóljatok oly kevélyen, oly nagyon kevélyen, szátokból ne jöjjön kérkedő szó, mert mindentudó Isten az Úr és a cselekedeteket ő ítéli meg.” Isten hallja, mit beszélünk róla, és észreveszi, hogyan gondolkozunk fölöle. Az a bizonyos „vidám kacaj” nem is olyan ártatlan. A nevetők nagyon megbánhatnák ezt egy szép nap. De ha igazuk lenne is a tagadóknak, ha az a szörnyűség valóság lenne, hogy nincs Úr és Teremtő, akkor is nagyon hamar elhallgatna a földön a „vidám kacagás” s átalakulna sírássá és fogcsikorgatássá. Mi továbbra is vidám szívvel hiszünk és nem szégyellünk hinni az Úrban, a teremtőben, akiről Anna bizonyosságot tesz. És tudjuk, hogy ahol ez a hit jelen van, ott igazán oka lehet és van a vidám kacagásnak. Szinte úgy tűnik, hogy ebben valami benne van Isten szívet vidámító nevetéséből, amikor Annát imádkozni halljuk: „Örvendez az én szívem az Úrban. Felmagasztaltattott az én szavam az Úrban. Az én szám felnyílt ellenségeim ellen, mert szabadításodnak örvendezek én.”

Az Isten teremtő dicsősége ellenére másik támadás nem kevésbé értelmetlen és gonosz, mint a szemtelen tagadás, mivel ez indirekt módon történik, éspedig a föld túlnépesedéséről szóló mendemonda által, ami nemrég elkezdődött és nem akar elhallgatni. Vagy túl sok embert hagy a Teremtő megszületni, vagy túl kicsire teremtette a világot. Túl kevés a hely. Valahogy gyanús ez a megállapítás, mintha még mindig itt kísértene fülünkben az annak idején Hitler által hirdetett helyhiány, a hírhedt „nép tér nélkül” gondolat. E szóbeszéd megcáfolását jelenti egy német tudós mezőgazdász, Erich Hoff-

mann A kenyér elosztása a világban című írása, amelyben azt bizonyítja, hogy szó sem lehet a világ túlnépesedéséről, hiszen a föld felszínének és belsejének meg a tengerek mélyének kihasználása alighogy elkezdődött és az valójában csak gyermekcipőben jár. Csak lassan válik tudatossá számunkra, hogy mit is képes az ember alkotó fantáziájával, a technika eszközeivel a teremtésből felhasználni. Meggyőző adatokat szolgáltat erre a Nobel-díjas finn Virtanen, az új zöldtakarmányozás felfedezője, aki bebizonyította, hogy különböző zöldnövények a levegő szénadtartalmából a nap hatására rendkívüli tápanyagokat képesek feldolgozni és létrehozni. S ez olyan sokat ígérő, hogy 100 éven belül a föld 20 milliárd embert is el tud majd látni. Tehát nemcsak a föld és a tenger, hanem mindenekelőtt a levegő is nagyban hozzájárul az emberiség élelmezéséhez. Ezért hátat fordítva a túlnépesedésről szóló divatos szöbeszédnek, kapcsolódjunk újra bele Anna hálaénekébe: „Az Úrre a földnek oszlopai és azokra helyezé a föld kerektségét. Örvendez az én szívem az Úrban. Szabadításodnak örvendezek én.” Leszögezhetjük: az Isten által teremtett táplálékalap elégséges. „Ég, föld, levegő és tenger a teremtő dicsőségéről tanúskodik.”

Ami a Teremtőt illeti, a világ táplálása miatt nekünk nem kell hogy fájjon a fejünk. Isten megteszi a magáét. Csak az a kérdés, megteszük-e mi is, amit kell. Az az igazság, hogy a világ táplálásánál nem a föld teljesítőképessége a fő kérdés, hanem annak az elosztása, amit Isten a teremtésben adott. Előttünk áll az a tény, hogy Isten teremtett földjén a gazdagok mellett szegények, a kizsákmányolók mellett elnyomottak, a pazarlók mellett éhezők is vannak. Rendben van-e úgy, hogy vannak népek, emberek, akiknek nincs cipőjük, otthonuk, orvosuk, miközben egyes országokban a kényelem és a lakáskultúra egyre nagyobb méreteket ölt? Vannak országok, amelyeknek lakói nem tudják, hogy másnap mit fognak enni, míg máshol az emberek nemcsak mint a példázatbeli magvető, „évekre való tartalékkal”, hanem több száz évre is elegendő tartalékkal rendelkeznek. Hát rendjén van ez így? Egyesek csontra száradó bőrig lesoványodnak, míg más országokban a túltápláltság és az elhízás a gond s estéről estére mérlegre áll az apa, az anya és a lány, hogy testsúlyát ellenőrizze az esetleges pár gramm hízástól való félelmében. Rendjén van ez így? Indiában bizonyos helységeekben reggelenként össze kell szedni az utcán az éhségtől meghalt embereket. És az is igaz, amit nemrég egy berni háztartási alkalmazott mondott el, hogy egyik reggel, amikor a szemetet vitte le, az elhordásra kitett edényekben nagy darab kenyérmaradékokat látott. Az ilyen látvány égbekiáltó. „Mindentudó Isten az Úr és a cselekedeteiket ő ítéli meg.” Jaj nekünk, Isten az Úr, aki ezt látja. Ő nemcsak teremtő, hanem bíró is. „Az Úr megítéli a földnek határait, királyának pedig hatalmat ad és felemeli felkentjének szarvát!”

Az Úr észreveszi és megítéli cselekedeteinket. Hogy Isten mit gondol arról a módról, ahogy mi e földön berendezkedtünk, mit gondol a mi emberi világrendünkről, és hogy mit akar tenni, az az Anna zoltáiraiból tudomásunkra juthat. Isten tudomásunkra hozza tiltakozását, tudomásunkra adja berendezkedésünk és viszonyaink fonákságát. Anna prófétai látással tekint a megítélt, az újonnan rendezett és a megváltozott világra, melyet úgy lát, amilyennek azt Isten akarja látni. „Az erős kézijjásokat megrontja, és a roskadozókat erővel övezi fel, a megelégedettek bérért szegődnek el, éhezők pedig nem lesznek.” Mintha forradalmi gondolatok lennének, az Isten gondolatai felforgató szavak, amiket itt hallat: „Az Úr öl és elevenít, sírba visz és visszahoz. Az Úr szegénnyé tesz és gazdagít, megaláz és fel is magasztal. Felemeli a porból a szegényt és a sárból kihozza a szűkölködőt, hogy ültesse hatalmasok mellé és dicsőségnek székét adja neki.” Talán még Marx Kommunista kiáltványában sem olvashattunk ilyen radikális szavakat. E világ forradalmi alkalmával sokszor megtörtént, hogy végül is a legtöbbit szenvedők, a családanyák a barikádokra másztak, amikor gyermekeiknek már nem volt mit enniök, és

felemelt kezekkel tartottak beszédet. Anna egy ilyen forradalmár asszony lenne a bariádokon?

Igen és nem. Anna fordulatot hirdet, ami fájdalmas lesz, vér fog folyni, áldozatokat követel, mert ítélet az, amiről beszél: „Az Úr megítéli a földnek határait, királyának pedig hatalmat ad és felemeli felkentjének szarvát. Minden forradalomban van egy rész isteni ítélet, kiegyenlítő igazságosság. De ugyanakkor minden emberek által szervezett forradalom már le is teszi az újabb igazságtalanság alapkövét. A megtörtént fordulat után a dolgok ellenkező irányba szoktak fordulni és „rendeződni”. Akik addig lent voltak, fölkerülnek és ennek tudatában is vannak, és az addig magasan ülőknek azután lent lesz a helyük. A dolgok úgy forognak, mint a Práter óriáskereke: A tegnapi hatalmasok ma a kenyér béresei, míg a tegnapi elnyomottak a holnap hatalmasai és elnyomói lesznek. Az emberi fordulatok hasonlatosak a homokórához: Egyszer fenn van teli és lenn üres, s azután megfordítva. Más szóval: Az emberi forradalmak eredménye nem olyan, ahogy azt álmodó forradalmárok gondolják egy „osztálynélküli társadalomról”, mert az emberek a végbement forradalom után is ösztönökkel és szenvedélyekkel szívükben emberek maradnak. A jugoszláv Djilas mondja Új osztály c. könyvében, hogy minden forradalom után egy új felső réteg keletkezik.

Ott azonban másképp állnak a dolgok, ahol Isten szervezi a forradalmat. Anna egy titokzatos eljövendő alakot lát. Úgy írja le ezt a „eljövendő férfit”, mint akinek hatalom adatott és aki királyi ítélőként jön el: „Az Úr megítéli a földnek határait, királyának pedig hatalmat ad és felemeli felkentjének szarvát.” Kire gondol Anna? Tudjuk a megelőzőkből, hogy az Isten népe itt egy bizonyos küszöb előtt áll. Izráelben a királyságra való áttérés van előkészületben. Az eljövendő, akit Anna lát először, Saul lesz, aztán Dávid, majd Salamon és azután Izráel eljövendő királyainak hosszú sora. De a királyok sorának végén fel fog lépni – s mintha Anna egy távcsövön át már látná is – egy olyan király, aki több joggal és hatalommal rendelkezik, mint elődei, akit „a zsidók királyának” neveznek. 1000 év távlatából látjuk itt Annát az eljövendő Krisztussal való kapcsolatban. És van még egy asszony, aki később az eljövendő „zsidók királyáról”, mondhatnánk annak születése előestéjén, szinte ugyanezekkel a szavakkal szól, mint Anna. Ez Mária, az Úr anyja, aki azt mondja a megszületendő Krisztusról: „Hatalmas dolgot cselekedék karjának ereje által, elszéleszté az ő szívük gondolatában felfuvalkodottakat, hatalmasokat döntö le trónjaikról, és alázatosokat magasztalt fel. Éhezőket töltött be javakkal és gazdagokat küldött el üresen” (Lk 1,51–53).

És egy napon beteljesedik az az idő, hogy az Isten-király és a Hatalmas, akit Anna lélekben a távolból lát, az eljövendő forradalmár megszületik. De ez nem lesz az erőszak és az igazságtalanság forradalma, mert Istennek úgy tetszik, hogy ezt a királyt szolgáló formában, ezt a hatalmasat megfeszítettnek, ezt a győztest legyőzöttnek, ezt az erőt rendkívül gyengének mutassa. Furcsa forradalom! Furcsa fordulat! Ilyet csak Isten tehet, az egyetlen és összehasonlíthatatlan, akiről Anna lelki látásban beszél: „Senki sincs olyan szent, mint az Úr, sőt rajtad kívül senki sincs. Nincsen olyan köszál, mint a mi Istenünk.” Az eljövendő Isten-forradalmár nem okoz másoknak fájdalmat, hanem maga viseli azt. Vér is folyik ennél a forradalomnál, de az ő vére és nem a másoké. Az isteni forradalom is kér áldozatot, de Isten maga az, aki áldozatot hoz. Pénzbe, verejtékbe, vérbe és könnyekbe kerül minden egyes forradalom. De ott minden költséget Isten visel. A világ forradalmainak történetében, a társadalom egyedülálló módjában, itt nagypénteken, itt van minden dolog megfordulása, minden érték átértékelődése, minden fonás visszafordulása, itt az ítélet napján és Isten forradalmának napján válik minden időre világgossá, hogy miként megy végbe az Isten által beígért hatalomátvétel, amiről Anna a Lélektől indítatva azt mondja: „Az Úr megítéli a földnek határait, királyának pedig

hatalmat ad és felemeli felkentjének szarvát.” Így emeli Isten az ő felkentjét a keresztre, ahonnan nagypénteken alá száll a poklokra és harmadnapon újra felemelkedik.

Ez óta az isteni forradalom óta van a földön is egy új osztály. Az első keresztyének „új nemzetségnek” érezték magukat. „Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket” (1Pt 2,9). Az Újszövetség következetesen szemléletes szavakkal írja le ezt az új osztályt. Hangzik a kiáltás: „megváltani a bűnös nemzetségből”. Egyre csak hangzik, hogy az „utolsókból lesznek az elsők és az elsőkből az utolsók” „Aki magát felmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, az felmagasztaltatik.” „Aki első akar lenni köztetek, legyen a ti szolgátok.” Pálnak köszönhetjük azt, hogy erről az új osztályról, erről az új nemzetségről, ami az őskeresztyén gyülekezet volt, meglehetősen pontos képet kapunk: „Mert tekintétek csak a ti hivatásokatok, atyámiai, hogy nem sokan hívtattak bölcsék test szerint, nem sokan hatalmasak, nem sokan nemesek; hanem a világ bolondjait választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse a bölcséket, és a világ erőtleneit választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse az erőseket. És a világ nemteleneit és megvetetteit választotta ki magának az Isten, és a semmiket, hogy a valamiket megsemmisítse: hogy ne dicsekedjék őelőtte egy test sem” (1Kor 1,27–29). Becsületesen és töredelmesen be kell ismernünk, hogy a keresztyénség gyakran hűtlen lett a szent Isten forradalmához. A világ rendjéhez alkalmazkodott. Gyakran eltávolodott a forradalmi Istentől olyannyira, hogy olyan társadalomnak lett a támasza, ahol felhasználhatták a mammonizmus és az emberek leigázásának védőbástyájaként. Az ilyen helyzet mindenkor hűtlenséget és hanyatlást jelentett. Azért tartotta Isten szükségesnek nemcsak a tőle elfordult világot, hanem az egyházat is ítélete alá vonni. Az egyházhoz szól Anna figyelmeztető és fenyegető szava: „Az Úr megítéli a földnek határait, királyának pedig hatalmat ad és felemeli felkentjének szarvát.” Krisztus az ő hanyatló egyházának leírta az „új osztályt”, a Hegyi beszéd nyolc boldogmondásában folytonos emlékeztetésül bemutatta a lelki szegényeket, a sírókat, a szelídeket, az igazságot éhezőket és szomjúhozókat, az irgalmasokat, a tiszta szívűeket, a békességre igyekezőket és a háborúságot szenvedőket. Ezek tartoznak az új nemzetséghez.

Most egész egyszerűen azt kérdezhetjük: hajlandóak vagyunk-e Annával együtt imádkozni? Egy-egy bibliamagyarázónak nagyon fontos az a bibliatörténeti kérdés, hogy Anna ezt a zsolnárt spontán módon, ott a helyszínen imádkozva költötte, vagy előre megformálta, vagy már meglévő imaszöveget használt. Miért ne olvasztott volna bele imádságába olyan előre megformált imaszavakat, amiknek az eredetét ma már egy ember sem tudná meghatározni? Elvesz-e a Miatyánk értékéből, hogy azt mi formáltuk szavainkkal, vagy hogy lélekben a magunkévá tesszük? Krisztus is ismert zsolnárszavakat mondott a kereszten. Megrövidíti ez talán a kereszt jelentőségét? Más magyarázóknak pedig az a lélektani kérdés fontos, hogy tud-e egy asszony, egy anya ilyen szavakkal imádkozni? Kisgyermekes anyák általában mindennapibb és apróbb dolgokkal foglalkoznak, és nem olyanokkal, mint ahogy ebben az eget, földet, időt és örökkévalóságot átfogó zsolnártban mutatkozik. Egy másik magyarázó odáig megy, hogy azt állítja: ez egy kimondottan „férfias imádság”. Mintha ez fontos volna! Itt a Szentlélek beszél! Hogy közben női vagy férfihangot használ, mit változtat az a dolgon? Ha egyáltalán fontolgatni kívánjuk, hogy miért bízta Isten ezt a hatalmas zsolnárt, ezt a szent kinyilatkoztatást, amelyben királyi uralmát és az eljövendő királyt jelenti meg, egy asszony, egy anya ajkára, akkor az lehetne az első elképzelés, hogy Isten ilyen módon akarta távol tartani királyságától a hatalmi politikai feltételezést. Olyan titokzatos és bizonyára nem véletlen, hogy az első ember, aki a harciasan hangzó „seregeknek Urát” kimondja és szájára

veheti, nagyon valószínű, hogy nem egy férfi, hanem Anna, egy asszony, egy anya (1Sám 1,11). Isten az ő országát a földön nem férfiakkal, lovakkal, kocsikkal, nem karddal, ágyúval és bombával viszi győzelemre, hanem a Megfeszített ereje által. „Az ő felkentjének szarva” a kereszt. Isten seregéhez tartoznak a vakok, bénák, aggok, kisgyermek, asszonyok és anyák. Bizony, bizony „senki sincs olyan szent, mint az Úr, sőt rajtad kívül senki sincs. Nincsen olyan köszál, mint a mi Istenünk”. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Orbán János

Szememet a hegyekre emelem

Alapige: Zsoltárok 121,1–8

Bibliaviasítás: Kolossé 3,12–17

A Zsoltárok könyvében 15 zsoltár (120–134.) a grádicsok éneke feliratot viseli. Vajon mit jelent ez a kifejezés? A bibliakutatók szerint úgynevezett zárandóénekekről van szó, melyeket azok énekeltek, akik nagyon messziről – néha több száz kilométerről – zárandokoltak Jeruzsálembe, a szent városba. Egyesek szerint a zárandokok ezt a zsoltárt akkor énekeltek, amikor feltűntek előttük a Jeruzsálemet körülvevő hegyek, hiszen „Jeruzsálemet hegyek veszik körül” (Zsolt 125,2). Mások szerint ez a zsoltár egyike azoknak, melyeket akkor énekeltek, amikor a templom úgynevezett nők udvarából a férfiak udvarába vezető 15 lépcsőn haladtak fel. Vannak, akik azt állítják, hogy kapuzsoltár volt, mert amikor a zárandokok elhagyták a templomot, annak kapujából ezzel az Igével mint papi áldással bocsátották újukra a hazafelé tartókat.

Nehezen lehetne ezt ma már tisztázni. Én azt próbálom nektek most elmondani, amit isteni üzenetként jelent számunkra ez a zsoltár.

A 121. zsoltár mélyen megragadott. Első olvasásakor egy nem egészen „vallásos” ének csendült fel bennem. Ezelőtt közel 60 esztendővel én is tagja voltam a Kolozsvári Református Kollégium cserkészcsapatának. Mit igyekezett akkor adni a fiataloknak a cserkészlet? Hitbeli növekedést, erkölcsi nevelést és természetszeretetet. Akkor tanultuk azt a cserkészéneket, amely bizonyos szempontból ugyanazt fejezi ki, mint a most felolvasott Ige. Egy része így hangzott: „Aki dalol, sose fárad el, aki felnéz, sose csügged el, mert a dalt ajkunkra a jó Isten adja, Ő ad erőt a nagy harcra.” Ez az Ige – a 121. zsoltár – megtanít hittel énekelve felfele nézni, hogy ebben az életben az Istenbe vetett bizalommal tudjuk megharcolni a hit szép harcát.

A zsoltárok egykor az ószövetségi nép, ma az új szövetség népe szent énekei. A Kolossé 3,16-ban ezt olvassuk: „A Krisztus beszéde lakozzék tibennetek gazdagon, minden bölcsességben; tanítván és intvén egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálával zengedezvén a ti szívetekben az Úrnak.” Szeressétek és énekeljétek a zsoltárokat! Egy régi kínai mondás így hangzik: „ha zöld ágat hordok a szívemben, mindig száll rá dalos madár” Aki az Istenre néző hit reménységének zöld ágát hordja a szívében, annak ajkáról felfakadnak a zsoltárok: „Ó, tarts meg engem, édes Istenem”, „Hallgass meg, Izráel Pásztor”, „Szívemet hozzád emelem”, „Tebenned bíztunk eleitől fogva!” S amikor ezeket éneklé a szíved, úgy vagy, mint az a régi zárandok, aki egyre közelebb érezte magát Istenhez. Minden egyes zsoltár egy-egy lépcsőfokot jelent, egy-egy grádicsot a hívő számára, hiszen lélekben így közeledik Istenhez.

E zsoltár bevezetése így kezdődik: szememet a hegyekre emelem! Ez az Ige azt fejezi ki, hogy a hívő ember felfele néző ember. Lehet valaki lefelé néző, vagy maga körül néző, de lehet felfele néző ember is. A lefelé néző a csak magával törődő, másokat nem

sokba vevő ember. A maga köré néző a világban minél jobban, minél előnyösebben elhelyezkedni igyekező ember. A felfele néző az Istenre tekintő, Istentől útmutatást, tanácsot, megoldást váró ember. Ilyen légy te is!

Szemeimet a hegyekre emelem, onnan jön az én segítségem! Így a Károli patinás fordítása, mely reményteljes bizonyosság és hűséges bizonyágtétel arról, hogy felülről kapok segítséget.

Gondoljunk például Ábrahámra. Isten parancsa szerint vitte el a gyermekét, Izsákot, hogy megáldozza a Mórja hegyén. Isten szavának engedelmességgel nem tévőzött, nem tépelődött. És Isten csodálatosan cselekedett vele a Mórja hegyén, azért nevezte el azt Jehova-jire-nek, ami azt jelenti: „az Úr hegyén a gondviselés” (1Móz 22,14). Később Salamon erre a hegyre építtette a templomot. De ott van a Sion hegye is, melyre építettek egykor Jeruzsálemet. Erről mondja Mikeás próféta: „És lészen: az utolsó időben az Úr házának hegye a hegyek fölé helyeztetik és felülemelkedik az a halmokon, és népek özőnlenek reá. Pogányok is sokan mennek és mondják: Jertek, menjünk fel az Úr hegyére és a Jákób Istenének házához, hogy megtanítson minket az ő útjaira és járjunk az ő ösvényein! Mert Sionból jő ki a törvény és az Úr beszéde Jeruzsálemből!” (Mik 4,1–2).

Nekünk, az új szövetség népének szabad arra a hegyre gondolnunk, melyről a Jézus szent tanítása hangzott: boldogok... boldogok... boldogok..., és amelyről csodálatos imádsága, a Miatyánk csendült fel! De felemelhetjük szemünket a megdicsőülés hegyére is, „hol fénylett áldott orcája”, mert „könnyen gyógyul ott a kín”! És ott van a legcsodálatosabb: a Golgota hegye. Kérdezhetjük-e azt, hogy honnan jön az én segítségem, amikor bizonyosak vagyunk abban, hogy a Golgotáról jön az én segítségem? Természetesen nem a hegyeket nézzük, mint a természetimádók, nem a hegyek a fontosak számunkra, hanem Isten kegyelmi tetteit csodáljuk, melyeket azokon értünk cselekedett.

Ezért: „Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet.” Egyesek szerint ezt nem a zarándok mondta, hanem a pap, aki az ég és a föld teremtő Urára irányítja a zarándokok figyelmét. A lényeg ez: egyedül az Úr segíthet rajtam és rajtad. Ő az, akinek hatalma van a teremtett világ felett; ő az, aki teremtette az eget és a földet, benne az embert, s így nekem is mennyei édes Atyám.

Az én segítségem, a te segítséged az Úrtól van! Szent bizonyosság, drága biztatás ez mindnyájunk számára ebben a kísértésekkel, testi-lelki küzdelmekkel teli földi életünkben. S amikor talán a legsötétebb a helyzeted, amikor a legkialátatlanabbak a napjaid, akkor lesz áldássá számodra a felfelé nézés, mint Mikeás prófétának, akinek lelkéből az akkori sötét körülmények között – valljuk meg, a mostaniak sem biztatóbbak – fakad fel a bizonyágtétel: „De én az Úrra nézek, várom az én szabadításom Istenét; meghallgat engem az én Istenem!” (Mik 7,7) Ezért akár a templomba jössz, akár a templomból távozol – mint annak idején a zarándokok –, ez legyen szent örömed, isteni vigasztalásod.

Ha úgy jöttél és mindig úgy jössz a templomba: „Nézzvén a hitnek fejedelmére és bevégzőjére, Jézusra” (Zsid 12,2), akkor mindig azzal az isteni áldással tudsz elmenni a templomból, akkor mindig azzal a reménységgel tudod folytatni földi zarándoklásodat, ahogy a zsolttáros tette azt egykor. Tölts be szívedet az a szent bizonyosság, hogy mennyei Atyánk felülről vigyáz reád. Isten a te őriződ. Igen: „Az Úr énnékem őriző Pásztorom”! Mennyire másképp lehet ezzel a hittel járni az élet útjait. Az Úr a te őriződ, nem szunnyad és nem alszik az Izráelnek őrizője. Hogy is mondja Jézus? „Én vagyok a jó Pásztor, én ismerem az enyéimet, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből” (Jn 10,14.28). A jó Pásztor vigyáz reád!

Nem engedí, hogy lábad inogjon. Bár nagyon sikamlósak ennek a kísértésekkel teli világnak az útjai, de a te őriződ nem engedí, hogy eless. S ha úgy érzed, hogy már-már ingadozol, legyen ez az imádságod: „Fogjad kezem, oly gyenge vagyok, érzem, hogy

nélkülöd járnai nem tudok!” Akkor megtapasztalod azt, amiről így tesz bizonyosságot a 94. zsoltár 18. verse: „Mikor azt mondtam: Az én lelkem elizamadott, a te kegyelmed, Uram, megtámogatott engem!” És akkor tudsz vallást tenni: „Az én lábamnak szövétneke a te Igéd és ösvényemnek világossága” (Zsolt 119,109).

Ezt a földi vándorutat tovább kell folytatni. A sikamlós út után sokszor egy másik szakasz következik, amikor a megpróbáltatások hévsége alatt szinte kiszárad, eltikkad a lelked. A keleti vándor – így a zarándok is – nagyon jól ismerte ezt a testet-lelket próbára tevő állapotot. Tudjuk, hogy Jónás, az engedetlen próféta is erről panaszkodott: „a nap rátűzött a Jónás fejére és ő elbágyadt. Kíváná ezért magának a halált és monda: Jobb halmom, mint élnem!” (Jón 4,8) Persze Jónás letért az Isten útjáról. De aki hívő szívvel az Úrra bízta magát, annak szól a biztatás: „az Úr a te árnyékod a te jobb kezed felől” A hívő zarándok olyan, mint „aki a Felségesnek rejtekében lakozik, a Mindenhatónak árnyékában nyugoszik az” (Zsolt 91,1).

Ezért: nappal a nap meg nem szúr. Azt jelenti ez, hogy amikor szinte égetővé válik számodra az élet, akkor az Úr, a te őriződ, gondviselő szeretetével árnyékoz be téged és úgy megőríz, hogy az élet legégetőbb próbáit is kibírod.

És nem árt neked éjjel a hold. Ezzel a kifejezéssel kapcsolatban jó tudni azt, hogy a babiloniak az úgynevezett Hold-istennek ártó hatalmat tulajdonítottak. A lázat és a bélpoklosságot a Hold-isten ártó erejének tulajdonították. Nincs az a pogány Isten – azt fejezi ki ez az Ige –, mely az Isten útját járó zarándoknak árthatna, mert nem szunnyad és nem alszik az Izraelnek őrizője. S a hívő boldogan énekl: „Uram, te őrződ éjről éjre álmod, új napra költöd ismét szívemet, azért nevedet magasztalva áldom.”

Egy életen át sok veszedelemmel kell szembenézned. Ez az Ige nem azzal biztat, hogy soha semmi megpróbáltatásod, semmi nehézséged nem lesz, hanem azzal, hogy ezek közepette is megőríz téged minden gonosztól az Úr. Megőrzi a te lelkedet. Éppen ezért, „akik szeretitek az Urat, gyűlöljétek a gonoszt! Megőrzi ő az ő kegyeltjeinek lelkét, a gonoszok kezéből megszabadítja őket” (Zsolt 97,10).

Isten erős biztatásával fejeződik be a mai Ige: megőrzi a Úr a te ki- és bemeneteledet mostantól fogva mindörökké. Mostantól fogva, akár a templomba jössz erőt meríteni, akár a templomból távozol, hogy folytasd keserves földi zarándokutadat, légy biztos afelől, hogy az Úr őriz téged. Nem vagy egyedül: Ő van teveled, s te övele vagy. Járj együtt az Úrral!

Cselekedje Szentlélek Isten, hogy ez az istentisztelet is egy „grádicst” jelentsen számodra. Cselekedje meg Szentlélek Isten, hogy a grádicstok éneke, az Istenhez való emelkedés folytatódjék életed végéig, sőt azután is: „Mind közelebb és közelebb, Hol a mennynek sátora. Szálljon, szálljon angyal szárnya, lássam már az ég Urát. Föl Sionnak szent halmára, nyissátok szent kapuját!” Ámen.

Szigethy Béla
Egyesült Államok

Örüljétek

Alapige: János 15,11; Filippi 4,4-7
Bibliolvasás: János 15,1-10

Égészen nyilvánvaló: a Biblia arra szól fel minket, hogy örüljünk, hogy legyen örömmünk. De miképpen örülhet az ember, amikor csontjai vagy szervei fájnak, a szeme mindinkább elhomályosodik, füle már alig hall, lába nem tudja úgy vinni, mint régebb, és magáról sem tud már teljesen gondoskodni?

De Isten Igéje kitaróan hangzik: Örüljétek!

Először is tisztázzuk azt, hogy a Biblia felszólítása nem így szól: „nevesetek”, vagy éppenséggel „fogjátok a kacagástól a hasatokat”. Az öröm nem szükségképpen jelent kacagást, jóllehet időnként az is vele jár. Aztán van, aki kacag, de ez nem jelent szükségképpen örömet. A kacagás mögött gyakran lehet szomorúság és neheztelés, félelem és kétségbeesés, gúny és kegyetlenség, vagy éppenséggel valami még rosszabb: félelem.

Akkor tehát mit ért a Biblia az „örüljete” és az „öröm” kifejezés alatt?

Jézus gyakran beszélt az örömről, amint ő maga mondta, „az én örömömről”, amint azt a mai bibliai részünkből is olvastuk. Más alkalommal, az Atyához imádkozva, azt mondta: „Atyám most pedig hozzád megyek, és ezeket szólok a világban, hogy az én örömöm teljes legyen bennük”, tudniillik a tanítványaiban (Jn 17,13).

Próbáljuk megérteni, hogy mi volt az ő „öröme”

1. Az evangélium szerint Jézus egyik legnagyobb öröme az volt, amit így fejezett ki: „Ismerem az Atyát” (Jn 10,15). Keresnie, kutatnia, dolgoznia és imádkoznia kellett ahhoz, hogy ennek az ismeretnek az örömét bírhasa – nem csak 12 éves korában a jeruzsálemi templomban, ahol szüleinek ezt mondta: nem tudátok, hogy az én Atyám házában kell lennem? (Lk 2,49) Istenről többet akart tudni annál, mint amit az Ószövetség feltárt, és akkor örömmel, tudta ezt mondani: „Ismerem az Atyát”, tudom, hogy van Isten és ez a mindenható Isten az én Atyám. Micsoda öröm!

2. Jézus örömeinek másik forrására ezek a szavai emlékeztetnek: „Én és az Atya egy vagyunk” (Jn 10,30). Teljesen azonosult Istennel, mennyei Atyjával. A mélyen imádkozó embernek is hasonló az öröme, aki a mennyei Atyával való imakapcsolat egyetlen percét is nagyobb értéknek tekinti, mint egy egész emberi életet Isten nélkül. Igen, értékesebb, mert a mélyen imádkozó ember előtt az alatt az egyetlen perc alatt az élet és az örökkévalóság titkai tárulnak fel. Jézus mindennapi szükségletének és feladatának az Atyával való kapcsolatteremtést tekintette. Időt szánt arra, hogy ezt tegye. Hasonlóan a naponkénti étkezéshez, alváshoz vagy mosakodáshoz, naponkénti szokásává tette az Istennel való beszélgetést. Nagy öröme telt ebben. Az effajta örömet szinte lehetetlen szavakban kifejezni. Ezt az örömet naponta át kell élnem, hogy annak teljes jelentését, kellemességét, nagyszerűségét és örömét megismerhessem. Valahogy úgy, mint ahogy a fürdésről való beszélgetés nem adja meg a tényleges fürdés örömét. És ahogy senki sem fürödhet más helyett, úgy az Atyával való azonosulás örömét is csak az tapasztalhatja meg, aki megfürdik az Istennel való imádság életadó elemében. Jézusnak megvolt ez az öröme, melyet „az én örömömmel” nevezett.

3. A harmadik öröme az volt, hogy Isten tényleges ismeretében és a vele való egységben teljesen magáénak vallotta Isten csodálatos szeretetét, aki felhossa napját gonoszokra és jókra és esőt ad az igazaknak és hamisaknak (Mt 5,45). Jézus isteni természetét gyakorolva, mennyei Atyjához hasonlóan, mindenki iránt kedves, szeretetteljes és jóságos volt: tekintet nélkül arra, hogy embertársa rossz vagy jó ember, tekintet nélkül arra, hogy embertársának mi a foglalkozása, nemzetisége, faja, bőrszíne, iskolázottsága vagy társadalmi állása. Ebben a válogatás nélküli szeretetben bárki megtapasztalhatja, hogy mi a mennyei öröm. Ez volt Jézus öröme. Isteni szeretettel, jóindulattal és bölcseséggel segített megoldani az emberek lelki, szellemi és testi kérdéseit. A vakok szemei megnyíltak, a betegek meggyógyultak, a bűnösök megtértek, a lehangoltak vigasztalást, a csüggedők bátorítást nyertek. A tévedésekkel beszennyezett emberi életek megtisztultak. Körülötte minden új életre kelt. Milyen öröm volt látni az isteni jósága és szeretete nyomán virágzó, meggyógyult, alkotó és örvendező emberi életeket. Micsoda öröm!

4. Jézus örömeinek forrásai közül most még egyet említsünk meg. Reménység-gel és hittel ezt tudta mondani: „Elmegyek az Atyához” (Jn 14,28), vagyis oda, ahonnan jött. Ahhoz, akitől jött. Teljes bizalma volt teremtő Atyjában. Ezért az emberi gonosz-

ság, még ha az megfeszítésben nyilvánult is meg, nem tudta megrémíteni. Tudta, hogy semmi sem szakaszthatja el Atyja szeretetétől.

Ezek azok az örömök, amelyeket Jézus a követőinek, neked és nekem akar adni.

Az ilyen örömök nem függenek a testi állapotunktól, körülményeinktől, attól, hogy saját házukban lakunk-e vagy a nyugdíjasok telepén, esetleg aggmenházban élünk, vagy talán katonaként a háború viszontagságai között vagyunk, vagy éppenséggel súlyos keresztünket kell panaszmentesen hordoznunk. Jó meghallanunk Jézus üzenetét, aki azt mondta a betegeknek, szenvedőknek, hogy bűneik meg vannak bocsátva. Jézus megbocsátásának örömét mindannyian átélhetjük és szívünkben hordozhatjuk.

„Elmegyek az Atyához” – mondta Jézus. Ezért természetes, hogy a kereszten ezek voltak az utolsó hallható szavai: „Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet” (Lk 23,46).

Mindnyájunk számára készen áll az a lehetőség, hogy „mindenkor hálaadással vigyük kéréseinket az Isten elé”. Senki se várjon halála órájáig ahhoz, hogy háláját és kérését imádságban Isten elé vigye. Ezt mindennap megtehetjük és meg is kell tennünk. Így mi is részesülünk Jézus öröméből, amivel Urunk mindnyájunkat meg kíván ajándékozni.

Készek vagyunk-e ezt éppen a jelenlegi állapotunkban és helyzetünkben elfogadni? Bármilyen legyen is a sorsunk? Az Úr felajánlja és azt akarja, hogy elfogadjuk az ő örömét. Ezért most egyenesen hozzád és hozzám szól a felhívás: „Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek.” Ámen.

Szigethy Béla

Egyesült Államok

Fontos vagy

Alapige: Máté 16,18

Bibliaolvasás: Máté 16,13–18; 1Korinthus 12,1.4–12

Az ürrepülés terén számos volt a siker is, a sikertelenség is. Az Egyesült Államok egyik 75 milliós dolláros műbolygója felmondta a szolgálatot, mert hiányzott belőle egy szeg. Kiesett vagy kifelejtették. Abban a nagy gépezetben ennyire fontos volt egyetlen szeg! Az egész szerkezet többezerszer nagyobb volt, és a finom műszerek sokkal értéke-
sebbek voltak, mint az a szeg. Mégis, az az egyszerű részecske annyira fontos volt, hogy hiánya miatt az egész kísérlet megghiúsult.

Akkor hát mit szóljunk az emberről? A nyolcadik zsoltár írója ezekkel a szavakkal imádkozott Istenhez: „Mikor látom egeidet, a te ujjaidnak munkáját; a holdat és a csillagokat, amelyeket teremtettél: micsoda az ember, hogy megemlékezel róla? És az embernek fia, hogy gondod van reá?”

Bizonyára sokan vagyunk, akik a föld nagy méreteivel összehasonlítva, az emberre leggyakrabban a maga kicsiségében gondolunk. Amikor pedig az apró földünket hasonlítjuk össze az óriási nappal, akkor az ember alig porszemnek látszik. Aztán hirtelen eszünkbe jut, hogy a mi napunk csupán kicsiny csillogó fénypont a Tejút hatalmas méreteiben; csak egyike a Tejút száz- vagy négyszázmilliárd napjának. Sok vezető csillagász úgy gondolja, hogy a Napunk az összes bolygóval és abban velünk együtt óránként 600 000 mérföldes sebességgel olyan körpályán kering, aminek egyszeri befutásához kétmillió évszázad szükséges. De bármilyen szédítőek is ezek a hatalmas számok, a fényévek milliói távlatából nézve az egész Tejútrendszerünk mindössze csak egyetlen fényes pont a végtelen űr sötétségében.

Már az ezekre a dolgokra való pusztá rá gondolás is mindig bódító ámulattal tölt el engem. De a bámuló szédülésem csak egy pillanatig tart, mert imádságba kezdve, dicsérem Istent a nagyságáért és kegyelméért, amivel engem is belekapcsol az ő végtelen birodalmába – és akkor már semmi térbeli méret sem tud többé elszédíteni. Még a tudósoknak az az újabb állítása sem képes megrendíteni, hogy ezt az általunk látható anyagi világunkat az „ellenanyag” egyensúlyozza ki, és hogy a világegyetemben egész tejútrendszer ilyen „ellenanyagból” állanak.

Isten teremtése olyan elképzelhetetlenül nagy és nagyszerű, hogy azt egyetlen teremtmény sem képes teljesen megérteni. Akkor hát mennyire összehasonlíthatatlanul nagyobbak, nagyszerűbbek és másabbak kell lennie a Teremtőnek minden csodálatos teremtményénél!

„Micsoda az ember?” Egy kis kalcium, egy kis foszfor, egy kis vas és így tovább, és aránylag jó sok víz, vagyis hidrogén és oxigén. Ennyi az egész, amikor az ember testét elemeire bontják. És mi az ember 60, 80 vagy 100 életéve, vagy annak az Egyesült Államok nyugati partján élő pincérnek a 105 éve, aki az öt meginterjúvoló 35 éves újságíró még mindig ki tudja fársztani futás közben? Még ha a bibliai Matuzsálemre gondolunk is, mi az ő 969 esztendeje a világ méreteihez képest?

„Micsoda az ember” a végtelen világegyetem, a végtelen tér és idő szemszögéből nézve? Szinte semmi.

De nekünk más szempontból kell az emberre tekintenünk.

Jézus azt mondta, az ember olyan fontos a végtelen mindenség szempontjából is, hogy „örvendezés van az Isten angyalai között egyetlen bűnös ember megtérésén” (Lk 15,10).

Modern korszakunkban, amikor mind több tudós mondja, hogy a világegyetemben más bolygókon a miénknél sokkal magasabb fokú, értelmes élet létezik, akkor sem gondolhatunk fölényesen a Biblia íróira, akik már régen „angyalokról” szóltak. Jézus mondanása szerint pedig az angyalok Isten teremtményei, akik neki tökéletesen engedelmeskednek és ennek következtében halhatatlanok, de akik örvendeznek azon, ha ezen a földön egyetlen ember is jóra változtatja a gondolkozását. Ennyire fontos, ennyire értékes az ember, még ha sokan nem is tudnak erről vagy nem is hiszik ezt. Pedig az ember valóban ilyen fontos!

Amikor Jézus arról beszélt, hogy Isten, gondviselő Atyja még az égi madarakat is táplálja, így folytatta: Nem vagytok-e sokkal értékesebbek náluk? (Mt 6,26) Az ember értékéről Isten szempontja szerint beszélt, és ebből a szemszögéből az embert nagyon értékesnek találta.

Az ember azért ilyen értékes, mert Isten a saját gondolkodó, értelmes Lelkéből adott neki, és mert szereti az embert. Ez teszi az embert fontossá.

Te és én fontosak vagyunk Istennek. Viszonylagosan szólva: olyan fontosak, mint neked a gyermeked, vagy mint amilyen fontos te voltál a szüleidnek kicsi korodban; azzal a különbséggel, hogy Isten összehasonlíthatatlan bárki emberrel és szeretete is összemérhetetlenül nagyobb, másabb minden emberi szülő szereteténél.

Míndezek után azonban rögtön hangsúlyoznunk kell, hogy Isten érdeklődése irántunk nemcsak a gondviselő Atya, hanem a szorgalmasan munkálkodó Teremtő törődése is.

Az ő teremtő munkája folytonos tevékenység. A teremtés nincs befejezve sem a földön, sem a mindenségben. A menny nem valami megkövült tökéletesség. Ezt a Biblia egyes írói úgy fejezték ki, hogy az angyali seregek Isten dicsőségét éneklik, a teremtés műve állandóan folyamatban van.

Ebben a teremtő cselekvésben minden ember és minden emberi hozzájárulás fontos. Újból és újból hangsúlyoznunk kell azt, hogy Isten nem végzi el helyettünk a mi munkánkat, akár nagyoknak, akár kicsinek tűnjék is a feladatunk. Mindenkinek hivatása az, hogy egy-egy „szeg”, egy csavar vagy valami más alkatrész legyünk a teremtés összetett gépezetében, amiben minden parányi rész életbevágóan fontos az egész tökéletes működéséhez, amit a mi bolygónkon „emberiségnek” nevezünk.

Az emberiség bajai abból erednek, hogy túl sokan nem ismerik fel, nem fogadják el és nem hajtják végre a megfelelő helyen és időben mindenkinek egyénileg adott feladatot. A feladat vagy a munka szükségképpen nem azt jelenti, hogy valaki éppen szabó, orvos, ügyvéd, kézi munkás vagy gyógyszerész. Az Istentől kapott feladat lényegét, lelkületet jelent. Az a fő, hogy amit tesz az ember, azt a Krisztus szeretete, Isten kegyelme és az embertársai iránt való jószág lelkületével tegye. Ebben a lelkületben végtelen sokféle változatnak van helye. Isten a teremtményeit nem egy, sőt nem is ezer kaptafára alkotja, hanem végtelen változatban. Nem szürke egyformaságot, bénító „egyenlőséget” akar létrehozni. Az egyformaság emberi eszménye, amelyik irtózik a változatosságtól és minden embert ugyanarra a szűk, unalmas, rövideszű ember csinálta mintára akar szabni, nem a végtelen bölcsességű Isten gondolata, hanem tudatlan istentagadás.

Ehelyett a Szentlélek Isten szeretete mindenkinek azt tanácsolja, hogy legyen az Isten akarata szerint a legjobb önmaga; igen, a legjobb önmaga, nem pedig az önző önmaga, hanem a legjobb Isten-központú önmaga, amivel Isten végtelen és végtelenül változatos világába bekapcsolódik.

Bár legyen csak egy kicsi „szeg”, de ha feladatát nem teljesíti, azzal mindent hátrányosan fog befolyásolni, akár több millió dollár értékű dologról, akár csak évi néhány ezer dollár tőkével dolgozó tevékenységről van szó.

Vegyük például bármelyik helyi egyház életét. A betegek és a rászorultak meglátogatása, a vasárnapi iskolában való tanítás vagy a családban és a csoportban az ifjak gondozása, jellemük helyes kiképzése, valami javítási munka elvégzése, egymás megismerését lehetővé tevő ebédek és más alkalmak megrendezése, az egyház működését lehetővé tevő anyagiak előteremtése, a templomi énekkarban való részvétel általi bizonyoságtétel, a Biblia tanulmányozására emberek összehozása és minden más egyéb munka az egyházban egyesektől függ, akik hajlandók Isten szolgálatában elfogadni és teljesíteni feladatukat. Ha szerepük teljesítését elmulasztják, akkor minden lelassul vagy szétesik.

Lehet olyan egyén, akinek a feladata csupán az, hogy minden vasárnap jelen legyen az istentiszteleten, imádkozzék az ottlevőkért és a távollevőkért, az igehirdetőért vagy bárki másért. Ez egyszerű feladatnak látszik, de ha ezt valaki elhanyagolja, annak nemcsak a lelkész mondja, „hiányzott nekünk vasárnap a templomból”, hanem Isten is azt mondja neki, „hiányoztál nekem az én házamból; hiányzott az imádságod, a felebarátaidért, egyházadért, lelkészedért való gondoskodásod” Még ha mi nagyon jelentéktelennek látunk is, vagy annak gondoljuk is magunkat, Isten véleménye más rólunk az ő szolgálatában betöltendő feladatunkat illetően.

Isten követe, az „angyal”, nagyon „jelentéktelennek” tartott pásztorokat látogatott meg Jézus születése estéjén. Hasonlóképpen Jézus által kiválasztott egészen „jelentéktelen” halászatot látogatott meg és töltött be a Szentlélek az első pünkösdi alkalmával. Ezek a férfiak az emberiség életében nagyon fontos tényezővé váltak, mivel elfogadták és teljesítették az Isten által személy szerint nekik adott feladatot. Az öskeresztyének közül egyesek feladata nagyon szerénynek látszhatott, de az új társadalom megeremtéséhez mindnyájan szükséges alkatrészek voltak.

A tanítványok egyike, az egyszerű, élettől duzzadó Simon, halász volt. Jézus őt Péternek, vagyis kösziklának nevezte el, mivel ő volt az első, aki megvallotta, hogy Jézus

az Isten Fia. Ezért a hitvallásért mondhatta és mondta Jézus Simonnak: „Mondom neked, hogy te Péter vagy”, akinek a hitvallására mint valami kösziklára fog ráépülni az egyház szerzte ezen a világon.

Amikor te megvallod, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia, aki a közvetítő Isten és az emberek között, aki az az új ember, mint amilyenek Isten látni akar bennünket, a te Megváltód és Urad, akkor nyeri el életed az igazi értelmét és értékét. Nem számít, hogy emberi szempontból esetleg milyen kicsinek, milyen jelentéktelennek tekintenek, mert Isten szempontjából legalább olyan fontos vagy, mint a 75 millió dollár értékű űrhajóban az a szegecske, aminek a jelenléte az egész űrhajó működését biztosítja.

Te valóban fontos vagy, amikor Jézus Krisztust Isten Fiának vallod és vallomásodat olyan étellel pecsétel meg, amely nem az öndicsérő, személyes utaidon, hanem életed Isten-központú útjain a szerető Atya jószágos céljait valósítja meg, amit úgy is szoktunk mondani, hogy Isten dicsőségét szolgálja. Amint Simon Péter, az egyszerű halász, fontos volt Isten szíve szerint s teremtő munkája szempontjából, ugyanúgy te is fontos vagy neki, és ezért tényezővé akar téged tenni a földi élet, az egész emberiség újjáteremtésében.

Isten a tiédhez és az enyémhez hasonló kis életek által formál újjá mindent, és amikor vele együttműködünk, akkor töltjük be emberi feladatunkat, hivatásunkat. Sem a világegyetem végtelenségének, sem a modern élet rohanásának vagy nyomásának nem kell megrendítenie azt a hitünket, hogy Krisztus valóban az Isten Fia, aki azért jött, hogy az embereket megmentse a hiábavalóságtól és téged és engem valóban értékes, fontos emberekké, tanítványává, az Atya hűséges gyermekeivé és az embertársak jó testvérévé tegyen. Ámen.

Szigethy Béla
Egyesült Államok

Amire képesek vagyunk, tegyük meg

Alapige: Apostolok Cselekedetei 3,16
Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 3,1–10

A lelkeszi lakkal szemben, az utca túlsó oldalán élt kis házacskájában a közel 90 éves Snyder Martha asszony. Testét megnyomorította a köszvény, aminek következtében beteg nyakizmai a fejét kissé oldalra fordították. De mindennek ellenére mégis mindig derűs volt. Látogatásaim alkalmával, amint ajtót nyitott, mindig ilyeneket mondott: „Tiszteletes úr, én mindig hálát adok Istennek a napsugárért, amikor tiszta az idő, és az esőért, amikor borús az ég.” Gyakran ezt is mondta: „Mindig imádkozom az emberekért, a barátaimért, ismerőseimért vagy azokért, akikről a televízió képernyőjén látom, hogy valami bajban vagy veszélyben vannak.” Bár megnyomorodott és öreg volt, mégis mindig megvolt a képessége arra, hogy imádkozzék, és használta ezt a képességét. Megtette, amit meg tudott tenni.

A képesség kérdéséről a Biblia egyik legérdekesebb történetét az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv 3. részének 1–10. verseiben olvashatjuk. Ez egyben egyike a legritkábban tárgyalt újszövetségi történeteknek, valószínűleg azért, mert ha ennek a tanítását komolyan vennénk, akkor jó néhányan éreznék az elkötelezést gondolkozásunk és életmódunk megváltoztatására. Közöttünk ilyenformán sokan lennének az idősök, a betegek vagy más nyomorúságos állapotban levő emberek közül.

Most olvassuk el ezt a történetet, amit a Cselekedetek könyvének írója, Lukács, a görög orvos jegyzett le. Itt azt hangsúlyozzuk, hogy ő mint olyan orvos írta le ezt a történetet, aki a gyógyítás tudományában és gyakorlásában szakember volt.

A történetben említett ember gyermekkorától fogva béna volt. Lehet, hogy bénulását a szülésnél segítő baba figyelmetlensége, hibája vagy esetlensége okozta. Az is lehetséges, hogy a terhesség ideje alatt az anya által használt valamilyen orvosság, nikotin, alkohol vagy kenderből, mákból nyert kábítószer volt a születési hiba oka.

De bármi volt is sántaságának oka, azért valószínűleg valamilyen szellemi foglalkozást vagy csak a kezeit igénybe vevő ipart megtaníthattak volna neki. Saját kezdeményezéséből is elsajátíthatott volna valamilyen kenyérkereseti foglalkozást. De sokféle lehetséges okból valószínűleg már gyermekora óta napról napra letették őt a templomnak abba a kapujába, amelyet Ékes-kapunak hívnak, hogy alamizsnát kérjenek a templomba menőktől. Tudjuk, hogy szinte minden nemzedékből egyes emberek számára nagyon kifizetődő foglalkozás volt a koldulás. Lehetséges, hogy a jeruzsálemi templom Ékeskapujához naponta kivitt sántának is olyan jó jövedelme volt a koldulásból, hogy nemcsak maga és egész családja megélhetését biztosította, hanem még öregkorának biztosítására is tehetett félre valamennyi ezüstöt és aranyat. Joggal feltételezhetjük, hogy keresetével meg volt elégedve, rokonai pedig különösen elégedettek lehetek vele.

Ez a sánta nem vonakodott attól, hogy bárkitől alamizsnát kérjen. Péter és János, a két galileai halász, bizonyára nem viselt gazdag ruhát, így a koldus nem sokat várhatott tőlük. De „a kicsi hal is hal”, és fillérekből tevődik össze a bankó, sőt még a milliós vagyion is. Így hát kinyújtotta a kezét a legkisebb adományért is. Az üzlet üzlet.

Amikor Péter azt mondta a sántának: „Nézz mireánk!... Ezüstöm és aranyam nincsen”, valószínűleg mégis lehetett nála és tanítványtársánál, Jánosnál legalább néhány rézpénz. Egy-két aprópénzt beletehetett volna a koldus kinyújtott kezébe, és ezzel teljesíthette volna népe vallási törvényét, a szegények és a nyomorultak alamizsnával való megsegítésének kötelességét.

De a názareti Jézus tanítványait nem elégíthette ki az ősi zsidó törvény ilyen betöltése. Az alatt a pár év alatt, amit Jézussal töltöttek, Mesterük olyan sok gyógyításának voltak szemtanúi, hogy tudták, alamizsnánál sokkal többet tudnak adni annak az embernek, akit rokonai alamizsna kérésére mindennap letettek a templom kapujába.

Péter és János tanúja volt annak, amikor egy béna embert négy barátja a lapos háztetőn vágott résen át lebocsátott abba a házba, ahol Jézus az egész házat és udvart megtöltő tömeget tanította. Ezt a segíteni és gyógyulni akarást látva, Mesterük meggyógyította a beteget, amikor így szólt hozzá: Megbocsáttattak a te bűneid, vedd fel az ágyadat és járj. Azt is látták, amikor Jézus meggyógyította az epileptikus fiút, a vérfolyásos asszonyt, a vakot, a süketet és sok más beteget.

Azon a délutánon, a templomba való felmenetel előtt, Péter és a többi tanítvány már néhány napja vagy hete ismételten azt tapasztalta, hogy Szentléleknek ugyanaz az isteni ereje lakozott bennük és munkálkodott általuk, aki képessé tette őket a pünkösdi „csodára”, a keresztyén egyház megalapítására. Tudták, hogy irgalmas Mesterük kétségtelenül könnyörülne a sánta kolduson és visszaadná neki egészségét, Istennek ezt az egyik legnagyobb ajándékát.

Isten az embereknek, így mindegyiküknek ajándékokat és képességeket ad, és elvárja tőlünk, sőt egyenesen azt akarja, hogy azokat használjuk, mert használatukkal áldást, dicsőséget hozunk Teremtőnk, nagylelkű Gondviselőnk, szerető mennyei Atyánk nevére. Isten nem akarja egyetlen ajándékát sem felhasználatlanul vagy éppenséggel rosszul használva látni. Amikor egyik vagy másik ajándékaról elfeledkezünk vagy használatát elhanyagoljuk, akkor valamilyen módon figyelmeztet bennünket rá.

Ez történt a sánta koldus esetében is.

Pétertől és Jánostól alamizsnát várt. De Péter azt az isteni követelést szegezte vele szembe, hogy kezdje használni azt, amije már van, a járási képességét, és kezdjen dolgozni és hasznos munkával keresni meg a kenyerét.

Péter így szólt hozzá: Ezüstöm és aranyam nincs, de amim van, azt adom néked: a názáreti Jézus nevében, járj! És jobb kezénél fogva felemelte, annak pedig azonnal megerősödött a lába és a bokája, felugrott, talpra állt és járt. Bement velük a templomba. Járkált, ugrándozott, és dicsérte Istent.

Az az ember valamennyire azokhoz volt hasonló, akik napjainkban jóléti segélyre vagy könyöradományokra támaszkodva élnek, jóllehet többé-kevésbé tudnának magukról gondoskodni, ha valaki ezt az isteni parancsot megmondaná nekik és ők annak engedelmeskednének: Áll fel és járj! Vállald a magad részét, légy független, felelős és munkás egyén! Használd a képességeidet, a lehetőségeidet, az idődet és ami egyéb mással még rendelkezel!

Ezt a sánta koldus nem használta volna, ha csak valaki vagy valami különös helyzet nem kényszeríti rá, vagy ha Szentlélek nem ösztönzi és segíti élete megváltoztatásában. Lehetséges, hogy már hosszú évek óta eléggé megerősödtek a lábai és bokái, de soha nem jutott eszébe az, hogy fel tudna állni és magától tudna járni. Így hát nem használta a képességét, nem élt a lehetőségével.

De amint elfogadta Péter felhívását, ami tulajdonképpen a Szentlélek ösztönzése volt, akkor felugrott, talpra állt és járt. Bement velük a templomba, járkált, ugrándozott, és dicsérte Istent.

Ez a történet leírja annak az embernek a nagy örömét, aki végre használni kezdte a képességét. Járkált, ugrándozott és kétségtelenül jó hangon „dicsérte az Istent”, ami az egész történet legfontosabb mondanivalója. Ezáltal megvallotta nem csak az Istenben való hitét, hanem az ő gyógyító erejének hatalmát, a mindennapi életben való jelenlétét és azok életében végzett tényleges munkáját, akik vezetését elfogadják. A látszólag „lehetetlen” lehetéssé vált, mert „minden lehetséges Istennél”, aki minket azért ruház fel képességekkel, hogy azokat használjuk. Így származik dicsőség a nevére.

Mi mindnyájan végeredményben azért vagyunk itt, hogy dicsérjük Istent, hogy hálát adjunk neki, hogy elmondjuk mindenkinek ebben az oly szörnyen hitetlen és kételkedő világban azt, hogy hiszünk Istenben; hogy elmondjuk mindenkinek azt, hogy amikor engedelmeskedünk felhívásának, akkor erőt, bölcsességet és békességet nyerünk.

Istennel járva többé már nincs szükségünk mások alamizsnájára – legalábbis nem abban, amiből kivethetjük a magunk részét –, hanem Isten segítségével olyan dolgokat hajtunk végre és végzünk el, amikről eddig azt gondoltuk, hogy nem vagyunk képesek megtenni. Visszanyerjük vagy életünkben első ízben tapasztaljuk egészséges önbecsülésünket, függetlenségünket és azt a nagyszerű érzést, hogy a képességeinket és a lehetőségeinket használjuk.

Vannak, akiknek ez a lehetőség a másokért való imádkozás, mint Snyder Martha aszszonynál volt, aki olyanokért imádkozott, akiket a televízió képernyőjén látott, de egyébként nem ismert. Másoknál a lehetőség az élet bármelyik vonatkozásában végrehajtott cselekedet, kezdve a legapróbbtól a leghősiesebb „nagy” dolgokig. Bármilyen legyen is, Isten Igéje minden embert arra szólít fel, hogy az életben vállalja a maga részét, fogadja el a felelősséget és használja a képességeit, még olyan képességeit is, amiket egy ideig vagy talán hosszú éveken át elrejtett a testi vagy a lelki „sántaság”.

„A názáreti Jézus nevében, kelj fel és járj.” Ámen.

A sírboltól hazafelé

Alapige: Márk 5,1–20

Bibliaolvasás: Máté 6,53.56

Új évezred küszöbén állunk. A 21. század óriási lehetőségeket tár fel az ember számára. Ugyanakkor aggodalommal tölti el a mai nemzedéket. Az atomrobbantás veszélye, a féktelen terrorizmus, a növekvő munkanélküliség és új, gyógyíthatatlan betegségek megjelenése mind-mind aggodalomra szolgáltatnak okot. Az új felfedezések és találmányok, a tudomány, a technológia és a nemzetközi információs hálózat (Worldwide Web & Internet) új táguló lehetőségeket nyújtanak az emberiségnek. Minden aggodalomban valóban egy-egy lehetőség rejtőzik. A kétségbeesésben is jelen van a remény. A textusunkat megelőző rész Jézus hatalmát szemlélteti, mellyel a tengert és a szélvihart lecsendesítette. A következő szakaszok Jézus betegség és halál feletti erejét és hatalmát bizonyítják. Jézus megszabadítja az életet a halál hatalmától. Egyedül az életnek van nagy jelentősége. Az élet igenlése Jézus üzenetének középpontjában áll.

A téma, amelyet az Egyházak Világtanácsa a következő közgyűlésére kitűzött, ez: „Fordulj Istenhez és reménykedve örvendezz.” A felolvasott igeszakasz tökéletes mértékben illusztrálja e témát. Egy ördögös közeledik Jézushoz, és megváltozva távozik el tőle. A sírboltok embere újra az otthon emberévé válik. Az az ember, aki Krisztushoz fordul, örvendezve és reménykedve tér haza tőle.

Nézzük meg közelebbről ezt az embert!

Először: ez az ördögös a sírboltok közt lakott. A sírbolt olyan hely, ahol nincs élet, és ahol sötétség honol. Ott nem ismernek emberi kapcsolatot. Ez az ember elszakad a gyülekezettől, és ennek következtében elveszti emberi mivoltát. Senki sem lehet emberiségének tudatában a gyülekezettől távol. Ez az ember nem volt halott, de magányossága és elzárkózása miatt a halál árnyékában járt. Lealacsonyodott, embertelenné vált. A társadalom elkülönítette és terroristának bélyegezte. Ez az ember megkéseredett és erőszakossá vált a társadalommal szemben.

Másodszor azt olvastuk, hogy ez az ember béklyókkal és láncokkal volt megbilincselve. Senki sem tudta őt másképpen megfékezni. A béklyók és a láncok azonban sohasem jelenthetnek végleges megoldást. Az erőszak nem lehet sohasem válasz a gonosz hatalmak elleni harcban. A háborúk nyomait nem lehet újabb háborúkkal eltüntetni. Mi úgy próbálunk másokat irányítani vagy ártalmatlanná tenni, hogy láncra verjük és megbéklyózzuk őket. A gazdasági szankciók és a sérthetetlen légi terek új láncokat és béklyókat jelentenek. Ezeket azonban egyre gyakrabban figyelmen kívül hagyják. Egyedül Krisztus jelenléte és hatalma képes mind az embert, mind szervezeteit újjáteremtteni.

Harmadszor: ez az ember éjjel-nappal kiáltozott a sírboltokban és a hegyeken. Mi is halljuk a körülöttünk élő emberek kiáltásait. De nem hallgatjuk meg őket, mert azok nem tudnak értelmesen és érthetően beszélni. Pedig kiáltásuk az igazságot tárja fel, mely kihívást jelent a társadalom számára. A szélsőséges malájföldi költő (India) Changampuzha színesen írja le Pizang című versében azon gyermekek panaszát, akikről a földbirtokos elveszi az érett gyümölcsöt, melynek csemetéjét azzal a reménnyel ültették és öntözték, hogy majd ők is ehetnek terméséből. A költő felteszi a kérdést: „Ki hallgatja meg azoknak a gyermekeknek a kiáltását, akik nem tudnak együtt kiáltani?” De az a kiáltás mégis forradalmat robbantott ki a földbirtokos rendszer ellen, mely semmibe vette a nép jogait és méltóságát.

A modern világban gyakran halljuk a megerőszakolt és kizsákmányolt nőknek, valamint azoknak a gyermekeknek a kiáltását, akik földönfutókká, hontalanokká váltak. Naponta halljuk a munkanélküliek és a jogfosztottak kiáltását. A kiáltás és a sírás nagyon fontos. A kisgyermek akkor sír, ha kényelmetlenül érzi magát, ha dühös, ha fáj valamije, vagy ha anyja jelenlétét kívánja. Ha e sírás nem talál megértésre vagy megoldásra, halálhoz vezethet. Senki sem hallgatja meg az ördögöset. Krisztus volt egyedül az, aki meghallgatta kiáltását és azt a reménykedés és bátorítás szavaivá változtatta. Mi vajon át tudjuk-e fordítani a világ kiáltását az átalakulásba vetett reménységé?

Negyedszer: az ördögös kövekkel vagdosta magát. Sokan körülöttünk elpusztítják magukat, és csak kevesen figyelnek fel erre a tényre. A kábítószer-fogyasztás és az AIDS sok fiatal életet olt ki. Sokan a munka megszállottjai vagyunk, azzal öljük magunkat. A faji előítéletek, az etnikai zavargások, a szakmai féltékenység, a szabad szerelem, az elhízás mind-mind olyan tényezők, melyek önpusztításhoz vezetnek. A fővő vízbe dobott béka kiugrik és megmenekül, de az a béka, mely inkább egy olyan edényt választ, melyben a vizet lassan melegítik fel, fokozatosan alkalmazkodik a hőmérséklet emelkedéséhez és még élvezi is azt. Amikor azonban a víz felfő, a béka elpusztul, anélkül hogy tudná, mi történt vele. Krisztus éppen ilyen csapdától menti meg az ördögös életét.

Ötödször: az ördögös azt kérdi Krisztustól: „Mi közöm nékem teveled?” Ez a kérdés ma is gyakran elhangzik. Van-e Krisztusnak köze a nehéz, riasztó helyzetekhez? Az ő helye, mondogatjuk, a templomban, a szentek közösségében van, nem pedig a sírboltban, az ördögös mellett. Van-e Krisztusnak köze e világ tönkrement életeihez, struktúráihoz és hatalmaihoz?

Itt egy olyan személy siralmas helyzetét látjuk, aki elvesztette az önmagával való azonosságát és az emberekkel való kapcsolatait. Jézus a színre lép, és megváltoztatja ezt az embert. Megérinti a csüggedt és kiközösített embereket. Krisztus átkel a vizeken, hogy találkozzék a szenvedő emberrel és megmentse azt. Jézus cselekedete nagyon élet-szerű. Itt a következőkre kell figyelnünk:

Először: megparancsolja a tisztátalan léleknek, hogy menjen ki az ördögösből. Azt is megkérdi tőle, mi a neve. A név azonosítja viselőjét. A név megnevezése a személy azonosságának a felfedését jelenti. A tisztátalan lélek nem fedi fel valóságosan önmagát. Légiónak, egy római zászlóaljnak, a legnagyobb hatalomnak nevezi magát, melyet valaha is megismerhetett. Egy jól ismert filmben az egyik szereplő nyomorúságos életet él és a másokét is azzá teszi. Egyik áldozata, egy lány megkérdezi tőle, hogy hívják. A férfi dühösen üvölti: „Ne kérdezd a nevem!” Egy olyan személy, akinek azonossága ismeretlen, úgy viselkedhet, ahogy akar, és azt tehet, amit akar. Ha a neve ismertté válik, akkor mások ellenőrzése alá kerül. A tisztátalan a „légió”-hoz még hozzáfűzi: „mert sokan vagyunk” Vajon mi nem ilyenek vagyunk-e? Sok hitvalláshoz, felekezethez és gyülekezethez tartozunk. Még az EVT is csak az egyházak közössége. Az ökumenikus mozgalom, melyet a közös megértés megvalósulásaként képzelünk el, még nagyon távol áll tőlünk. Egyedül Krisztus tud a sokból egyet teremteni, vagyis egy különbséget nem tevő személyt, egy egyesült egyházat vagy egy egységes társadalmat létrehozni.

Másodszor: Krisztus megengedi a tisztátalan léleknek, hogy kijöjjön az emberből és bemenjen a disznókba. Az ember épelméjű és egészséges lett, a disznók viszont megzavarodtak. Valószínű, hogy a tisztátalan lélek jól érezte magát a tisztátalan állatokban. A gonosz nehezen távozik és nehéz azt megsemmisíteni. Gyakran egyik helyről a másikra vagy egyik személyből a másikba költözik. Az ember megszabadul, de a disznók elpusztulnak. A gonosz erői, melyek egy személy fölött uralkodtak, képesek kétezer disznót megölni. Egyetlen gonosz ember iszonyú rombolásra képes. Ha a világot kormányozó emberek nem alkalmasak, akkor a gonoszok az egész földet tönkreteszik.

Harmadszor: Krisztus a meggyógyított embert hazaküldi az övéihez. Az ördögös kérte Jézust, hogy vele mehessen. Jézus azonban azt akarta, hogy hazamenjen és ott mondja el az övéinek, mily nagy dolgot cselekedett vele az Úr. Jézus küldetést bízott rá. E küldetés a saját tapasztalatainak másokkal való közlését jelentette, melyek személyes, de egyben közösségi tapasztalatok is. Ezeket továbbítani kell az otthoniaknak és a barátoknak. A misszió azt jelenti, hogy mások is felismerik Krisztusnak egy bizonyos személyre gyakorolt emberformáló hatalmát.

Az akkori emberek állásfoglalása sokatmondó a mai kor számára is. Az emberek Jézussal együtt rá akarták bírni az ördögöset, hogy távozzék a határukból. Jelenléte nagy anyagi kárt okozott számukra, mert disznók elpusztultak. Anyagilag ez súlyosan érintette őket, akik bizonygatják a vagyonukhoz való jogukat. Nem törődnek az emberi jogokkal vagy az emberi méltósággal. Ekkor merül fel az érték és ár kérdése. Lehet, hogy a disznók sokba kerülnek, de az ember értékesebb. Az, ami sokba kerül, nem mindig értékes. Különbséget kell tennünk a drága és az értékes között. Az emberi értékek sokkal többet érnek, mint az anyagiak. Az értéket nem pénzben mérjük, hanem az élet minőségével. A mai piacgazdaság magasra értékeli a disznókat, az emberekben pedig csak a fogyasztókat látja és így örületbe és önpusztításba kergeti őket. Ha nem akarjuk elveszteni azt, amink van, soha nem fogunk másokat segíteni abban, hogy visszanyerjék azt, amit már elveszítettek.

Ez a bibliai rész arra indít bennünket, hogy mind az ökumenikus mozgalomban, mind az önálló egyházakban átértékeljük a cselekvési módszert, a „modus operandi”-t. Nekünk is az a hivatásunk és küldetésünk, hogy egyéneket és gyülekezeteket „hazaküldjünk”. Ez egy modern kihívás! Tavaly Washington DC-ben a feketék Louis Farrakhannel az élen milliós felvonulást szerveztek, mely alkalommal felkérték a négereket, hogy „menjenek haza”. L. Farrakhan, Jesse Jackson lekipásztor és sokan mások felhívták intéztek a fiatalokhoz, az asszonyokhoz és a férfiakhoz, hogy hagyják el az utcát, hogy szokjanak le a kábítószerrel, a lustaságról, az erőszakról és a túlzott nemi vágyról. A családi értékekhez való visszatérés az amerikai elnökválasztáson ütőkártya mindkét párt kezében. Jézus azt mondja a meggyógyított ördögösnek, hogy menjen haza azokhoz az emberekhez, akiktől elidegenedett és elszakadt. Jézus újrateremti a megszakadt kapcsolatokat, és újra a gyülekezet tagjává teszi őt. Krisztus azzá teszi őt, amivé lennie kellene. A „hazatérésre” való indítás Istenhez fordulást jelent. A tékozló fiú példázata ezt világosan kifejezi. Létünk döntő átváltása és a megtérés elengedhetetlen feltételei az ökumenikus kapcsolatteremtésnek. A „hazamentelre” való felhívás az Isten országába, az igazság szerinti értékek, a béke és öröm országába való belépésre készítet. A megtérés a kétségbeesésből a reménységbe, a magányból a közösségbe és a senki földjéről az Atya országába való visszatérést jelenti, ahol az embernek az igazi helye van.

Krisztusban van a megújulás, az átalakulás és az emberré válás lehetősége. Benne nincsenek rabláncok és sikoltások. Benne nincs önkínzás és magány. Krisztus új életet, új üzenetet és új történetet ad, melyet el kell mondani másoknak. Egy rossz útra tért, elzárkózott embert Krisztus beilleszt a közösségbe. Az önpusztító embert jó bizonyoságtévővé teszi. Ez a megtört ember teljes értékű emberré vált. Visszanyerte tisztánlátását. Többé már nem képvisel sem fenyegetést, sem terrort vagy társadalomellenességet. Szervesen beleilleszkedik a társadalomba. Ő, aki addig elfordult a világtól, most újra a világ felé fordul. Istenhez való fordulása a világhoz való fordulásához vezetett, mert Isten „úgy szerette” ezt a világot, hogy „egyszülött Fiát adta” megváltásáért.

Ne üldözzük ki az embereket otthonaikból a sírboltokba! Krisztus hazahozza az embereket a sírboltokból. A modern világnak Istenhez kell fordulnia, hogy reménységben

örvendezhessen. Körülöttünk sok olyan gonosz lélek és sok olyan síró ember él elszigeteltségben, aki veszedelmet jelent másokra. Ezeket is józan, érző, közvetlen, építő és vigasztaló emberré lehet tenni. Az aggodalmaskodás és a lehetőség, a reménység és a reménytelenség feltételezik egymást. Krisztusban van a lehetőség és a reménység. A mi kihívásunk az, hogy keressük a vele való találkozást, és hogy ismertessük meg őt másokkal is. Krisztus a sírokba feltámadást hoz. Ő a világ egyedüli reménysége és öröme! Ámen.

Fordította: Geréb Erzsébet

(Elhangzott az Egyházak Világtanácsa 1996. szeptember havi ülésének zárt istentiszteletén.)

Adorjániné Nagy Aranka

Szószeiken

Hetvenkét méter magasban dalol,
múltat és jelent regélve emleget,
és szerteszáll a városka felett
a templomóriás légyszavú harangja.

Én, parányi ember szorongva közelgek,
s föl-fölmérem e kőkolosszus erejét,
mert ma én hirdetem benne az Igét.
Én tartom most e kőerődöt
tornyostól, szentélyestől mellemen,
érzem, miként áll minden pillére ellenem,
s már-már alig görnyedek alatta.
Torkomba fojtják a szót e százados kövek,
s minden jól átgondolt gondolatom
megsemmisülten meghátrál agyamban.
Én hordozom e házat egy óra hosszan,
míg csúcsívei bent fölém borulnak.

Érzem a tűzvész fojtó füstjét,
amely valaha benne dült,
lovas katonák robaja lüktet...
ágyútűz... villám s az egész zivataros múlt –
hatszáz esztendő történelme nyom.
Ha férfi lennék, hogy mennydörgő hangomon
e kőerődön most erőt vehetnék –
s beszárnyalhatná, lebírhathatna hangom
mindazt, mi körüllem s bennem reszket –

de mire a harang dala megszakad,
s én palástos szolgaként szószeikre szállok
villamos lámpák arany fénykörébe,
hol álltak egykor kámzsás és taláros elődök...
s a csendet megtörve fölzeng fohászom,
és hangom először suhan át a házon,
egyszerre minden szorongás elcsitul itt fenn,
megfoghatatlan erő körülölel,
itt van, itt áll mellettem az Isten.

Dés, 1960

Böjtfő vasárnapra

Borbáth Dániel

A kereszt felvétele

Alapige: Máté 16,21–27

Bibliavetítés: 1Korinthus 1,18–23

„Ettől fogva kezdé Jézus jelenteni az ő tanítványainak, hogy neki Jeruzsálemben kell mennie...”

Olyan jelentős esemény ez a Jézus életében, hogy ennek emlékére az egyházi évben külön ünnepen, a passiói idő kezdetén úrvacsoraosztással emlékezünk meg. Nekünk éppen olyan drága és jelentős ez az alkalom, mint advent első vasárnapja.

„Ettől fogva”, vagyis ama naptól kezdve, hogy Jézus a cézarea-filippi úton megkérdezte Pétert, kinek mondják őt az emberek. Péter személyes vallástételben felelt: Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia. Jézus e vallástételre azt felelte, hogy ezt nem test és vér jelentette meg, hanem a mennyei Atya. Ettől az eseménytől kezdve Jézus jelenteni kezdte szenvedéseit és feltámadását. Jézus ettől kezdve határozottan a szenvedés útját járta.

E vasárnaptól kezdődően minden évben mi is végigkísérjük őt lélekben, az igehirdetés emlékezésében, tanításában a szenvedés útján. Szemünk a keresztre néz. Jézus ettől kezdve tanítványait a kereszt megértésére igyekezett segíteni. Mai tanítványait is Igéjével segíti a kereszt megértésére.

I.

Mai textusunkban maga Jézus mutatja tovább Péternek a krisztusi utat. Sajnos Péter nem érti ezt. Amikor azt hallja, hogy Jézusnak sokat kell szenvednie a vénektől, főpapoktól és írástudóktól, akkor félrevonva Jézust, így szól: „Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg veled!” Péter, a jószívű ember, jót akarva mondja ezt. Irtózással fordul el a kereszt útjától. Izrael Megváltója nem szenvedhet, mivel az a bűnösök sorsa. Péter és a tanítványok úgy látják, hogy Krisztus útja dicsőségről dicsőségre vezet. Jézus Pétert e feleletéért Sátánnak nevezi. E kemény szavával kívánta öntudatra ébreszteni őt. Ilyen kemény kifejezést Jézus sohasem használt, de felismerte azt, hogy néha a legjobb barát vagy jóakaró által akar a Sátán letériteni Isten akarata teljesítésének az útjáról. A mi életünkben is sokszor megtörténik ez. Sokszor éppen a jó barát von el keresztyén hivatásunk teljesítésétől. Jézus kemény szavaival Pétert védeni kívánja a tévelygéstől.

„Mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra.” Ez Péternek s ez nekünk is a bajunk. Bizony, Isten dolgai és az emberi dolgok nagyon sokszor nem azonosak.

Mik az emberi dolgok? Az embernek nem kell a szenvedés. Fél és irtózik attól, mert ilyen a természete. Vágyunk a kedves otthon kényelmére. Szeretjük a jól terített asztalt. A napsugaras mezőket. Az ember a családi boldogságot mindennél fontosabbnak tartja. Vannak, kiknek a szórakozás, a jólét és a dicsőség szükséges. Ha vágyainkat, naponkénti törekvéseinket elemezzük, ilyennek látjuk önmagunkat, az embert. Innen érthetők csalódásaink és fájdalmaink is! Az emberi vallások ilyen boldogságkeresések.

Mennyire másként hangzanak Jézus szavai a boldogságról: „Boldogok, akik sírnak... Boldogok, akik éheznek és szomjúhozók az igazságot... Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságotért...” Szegények, sírók, éhezők, szomjúhozók, szenvedők lehet-

nek és lesznek boldogok Isten útjain. Ilyen a mi Istenünk. Most értjük meg a próféta által küldött üzenetet: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útjaitok az én útjaim, így szól az Úr! Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én útjaim útjaitoknál és gondolataim gondolataitoknál” (Ézs 55,8–9).

Ez a két út és ez a két gondolat ütközött Jézus és Péter beszélgetésekor.

Komolyan figyelmeztet bennünket ez az eset arra, hogy könnyen eltévedhetünk, ha nem gondolkozunk Isten útjai és gondolatai szerint. Ezekre kell gondolnunk szüntelen. Ezért kell sokszor olvasnunk a Szentírást, és ezért kell így imádkoznunk: Útjaid, Uram, mutasd meg.” Milyen más lett volna Péter, ha ezt gyakorolja. Ő azonban e napokban sem gondolt Ábrahámra, aki otthagya a boldog otthont minden jólétével s Isten szavára engedelmesen elment az idegenbe. Nem gondolt a bírák korára, amikor Isten szenvedések által térítette eltévedező, választott népét a helyes útra. Nem jutott eszébe a Siralmak könyve, melyet minden évben Jeruzsálem elpusztulásának évfordulóján felolvastak a zsinagógában. Mennyire mutatta ez a könyv a bűntől szabadító Isten gondolatait és útjait! Péter elfelejtette az Ézsaiás próféciájának a szenvedő szolgáról szóló 53. részét és a Zsoltárok könyve 22. fejezetében a szenvedő Messiásról írt bizonyágtételt. Amikor a szenvedőkről szólt Isten, akkor hirdette az ő gondolatait és útjait. Isten csak a fájdalmak férfiai szenvedése által tudta megszabadítani a bűnöst, bennünket. Milyen igaz az, hogy ő szerezte meg a békességünket és az ő sebeivel gyógyulunk meg. Péter nem gondolt erre, s vele együtt milyen sokan nem gondolják, hogy a szenvedés az Isten útja.

Míg az ember útja a szenvedést okozó bűn útja, addig Isten útja az önfeláldozó szenvedés, a megváltás útja.

Péter nem gondolt arra, ami a Jordán partján történt, amikor megkeresztelte őt Keresztelő János és azt mondta: „Ímé az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit.” Azért kellett Jézusnak szenvednie, mert neki megöletett báránnyá kellett elvinnie és elvinnie a világ bűneit.

Jézus azt mondja, hogy neki Jeruzsálembe kell mennie és ott sokat kell szenvednie. Ez a kell azt fejezi ki, hogy a szenvedése olyan rendeltetés, mely benne van Isten üdvtervében. Jézus ismeri Isten végzését és akaratát. Ezért nem véletlen a szenvedése. Isten célja a világ bűneinek elvétele. Ezért indítja el őt a jeruzsálemi úton a Golgota felé.

Lássátok, testvéreim, hogy milyen nagy hitre van szükségünk, hogy mindezt megértjük és engedelmesen elfogadjuk. Isten e sajátosan más gondolataiért, megdöbbentő, de idvezítő útjaiért hálákat kell adnunk neki. Böjtfő vasárnapja a hálaadás ilyen napja. Ezt kell mélyen és alázatosan megértenünk, ezt kell hitben elfogadnunk, és az Úr asztalánál ennek áldásával kell táplálnunk saját lelkünket. Isten dolgainak felismerésére hit szükséges. Hit szükséges az igazi, áldott böjthöz, a passió napjainak megtartásához, amikor megértjük a szenvedés titkát és áldását, hogy mi is az üdv útján járassunk. Ezért nézzünk naponta a keresztre, a szenvedő Báránnyra. Csendüljön fel szívünkben a mély hitű ének:

Az Úr szent Bárányára teszem le vétkemet,
S ott a kereszt alján békességet lelek.

Ez a hit el bírja mondani: az ő sebeivel gyógyulánk meg. És ezt is: nincsen immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak.

II.

Alapigénk, másodszor, arról szól, hogy nemcsak Jézusnak van keresztje, hanem minden követőjének is. „Ha valaki jönni akar énutánam, tagadja meg magát és vegye fel

az ő keresztyét és kövessen engem.” Milyen nagy szeretet van Jézusban, aki bevezeti tanítványait az Isten dolgainak meglátásába. Így a szenvedést, ami számunkra riasztó, úgy láthatják, mint áldáshozót. Mint pásztor és tanítómester, Jézus megmutatja tanítványainak, hogy miként a kereszty az ő életében nem a meggyalázás, hanem a dicsőség és a segítség lehetősége, úgy az lehet és lesz a tanítványok életében is. Így emeli tanítványai szemét az Úrra, hogy e magasságból nézzék saját életük szenvedéseit. Mert Jézus most e szavaival nem általánosan beszél a szenvedésről, hanem a tanítványok személy szerinti szenvedésére és keresztyére utal. Jézus az érte hordozott szenvedésre gondol. Mindezt e szóból értjük meg: „tagadja meg magát”. A kereszty önmagunk megtagadására készlet.

Ha életünket figyeljük, úgy azt vesszük észre, hogy emberi létünk titka két belső vonal keresztyződése. A nagy lélekelemző Pál apostol, önmagát őszintén megismerve, a belső és a külső ember harcáról ír. Az emberben van olyan életvonal, mely a jót kívánja cselekedni. Ez az élet vonala, mely alkotni akar, fölfelé törekszik, mások javára fáradozik. Mennyi jó szándék, élni akarás, komoly törekvés van e belső emberünkben! És az emberiség életében. De van egy másik vonal, mely a halál vonala. Ez is létünk mélyéből indul el. Pál megtalálja magában a bűnt. Ez a másik törvény, mely ellenkezik az elme törvényével. Ez rabul ad a bűnnek. Ez létünkben az a halálvonal, mely erősebb, mint az életvonal. Hatalmas erővel keresztyezi az életvonalat e halálvonal, és megtöri azt. Szörnyű ez a kereszty. Torz, tört kereszty. Mikor Pál önmagát e két törvény, e két vonal keresztyezésében megismeri, így kiált fel: Ó, én nyomorult ember! Önmagát a halál testében látja. A nyitott szemű ember látása ez. De csak a hívő ember képes e látásra. Szerencsétlennek mondhatja magát, mert nem a jót cselekszi, mit akar, hanem a rosszat, a gonoszt, amit nem akar. De ezt a bennünk lakó bűn cselekszi. Bennünk lakik a gonoszt cselekvő bűn. Ilyen megosztott a létünk és énünk, benső valóságunk legmélye. Ennek eredménye és következménye a halál. A halál testében lenni nyomorúság. A bűnbeeséssel az ember kiszolgáltatta magát a bűnnek. A bűn nem tudná véghezvinni romboló terveit, ha nem kapna újabb és újabb támogatást az én megromlott emberi természetemtől. Amint Pál világosan meglátja azt, hogy van az ő testében egy olyan törvény, egy olyan kényszerűség, mely azt műveli, ami ártalmára van neki és másoknak is. Mennyre őszinte ajkán e kifejezés: ó, én nyomorult ember.

Van, aki nem ad igazat e lélekelemzésnek. De aki nyitott szemmel nézte végig azt a sok szörnyűséget, mely a két világháború alatt és után történt Európában, az be kell hogy lássa, mennyire igaz, amit itt Pál elmond. Ímé, ez az ember, akit a bűn irányít. A halálvonal megtöri és megtöri az életvonalat. A mi nemzedékünk látta és tapasztalta a halálvonal valóságát.

Aki ezt látja, az igazán joggal és szívből kiált fel Pállal: „Kicsoda szabadít meg engem a halálnak e testéből?” Pál hittel tud a szabadulás kérdésére felelni: hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Látja, hogy van Szabadító, akinek a keresztyén legyőzött a bűn és a halál. Pál látja a feltámadott Ur keresztyének áldásait.

Jézus keresztyéről a magunk keresztyére kell tekintenünk. Jézus a tanítványainak azt mondta, hogy ha valaki utána akar menni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztyét és úgy kövesse őt. Ennek megértése érdekében tekintsünk a tizenkét tanítványra.

A tanítványok közt volt egy, aki nem volt hajlandó önmagát megtagadni és felvenni az ő keresztyét. Júdás szörnyű életét és árulását innen érthetjük meg. Mikor Jézussal járva bizonyos lett arról, mi is tulajdonképpen a kereszty útja, miként kell neki is elvesztenie magát a szenvedést vállalva, akkor lelkében megérlelődött a keresztytől való iszony s kimondta magában: nem. Júdás önmaga mellett döntött, nem tagadta meg önmagát, hanem megtartotta önmagának. Neki nem kell a kereszthordozó, az önmegtagadást prédikáló Jézus. Féltett júdási énjét körülbástyázta, és védte önmagát. Sikert is megtarta-

nia énjét, és pont ebben és ezáltal benne és általa a halálvonal megmutatta minden idők minden embere számára, hogy mire képes. Hogy miként munkálkodik egy meg nem tagadott én által a halál, azt mutatja Jézus Krisztus keresztje és végül a felakasztott Júdás, ki önkezével juttatta magát a halálba és a kárhozatba. Milyen megdöbbenően látzott meg Jézus szavainak igazsága. Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt. Júdás elveszett. Amint a szél fújta az akasztott testét és az emberek látták a szörnyű júdási arcot, melyen nyilvánvalóvá lett az engedetlen, önmagát megtartani akaró tanítvány minden nyomorúsága, akként adtak igazat az emberek lelkük mélyén a Jézus szavainak.

A tanítványok, ha gyengeségükben meg is tagadták Mesterüket, később visszatértek hozzá, mert megértették keresztjét, a keresztről mondott szavait, s elindultak a Szentlélek kitöltése után a kereszt útján. Elveszítették önmagukat, hogy a mártírhálálig hívek maradjanak Urukhoz. Saját keresztjüket hordozták az eredményes missziói szolgálatban. Ők azok, kik megtalálták életüket. Ezért tudott Péter első levelében így írni: „Mivelhogy Krisztus testileg szenvedett, fegyverkezzetek fel ti is azzal a gondolattal, hogy aki testileg szenved, megszűnik a bűntől.” Majd így ír: Amennyiben részetek van a Krisztus szenvedéseiben, örüljétek, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vigadozva örvendezhesetek.” Péter boldognak mondta a szenvedőket, mert megértette Jézust. Most már nem a Sátán beszél belőle, mint a cézarea-filippi úton, hanem Isten Lelke. Péter is elhordozta a maga keresztjét.

Pál így ír a keresztről: „Ne legyen nekem másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, aki által nékem megfeszítettett a világ és én is e világnak.” Milyen boldog bizonyossággal mondja: ha valaki Krisztusban van, új teremtés az, a régiek elmúlnak, ímé, újjá lett minden (2Kor 5,17).

Testvéreim, mi is ismerjük meg a Krisztus keresztjének valóságát, erejét és áldását. Vegyük fel a magunk keresztjét. Ne irtózzunk és ne féljünk a magunk keresztjétől, melyet az Úr bölcsessége, szeretete és feladatot adó jósága nyújt felénk. Most, a kegyelmi időben, nézzünk bátor hittel a keresztre, a keresztünkre!

Eljött a passiói idő. Jézus szava szól: vegyük fel a keresztet és tagadjuk önmagunkat meg. Ne a halált, hanem az életet szolgáljuk. Jézus előttünk megy a maga keresztjével. Utána nyomában egy hatalmas menet, melyben ki-ki a maga keresztjét viszi. Vedd te is, és indulj a nyomába. Ámen.

Bustya Dezső

A lélek edzése

Alapige: 1Korinthus 9,24–27

Bibliaviasítás: Máté 17,14–21

E böjtfő vasárnapi istentiszteleten igazán helyénvaló, hogy a bøjtről szóló tanítást halljuk. Igaz, mi református kereszténynek általában idegenkedünk a bøjtoléstől, nem református vallásgyakorlatnak tartjuk, de még attól is visszariadunk, hogy egyáltalán szóba kerüljön a bøjt. Ennek bizonyára az az oka, hogy zavaros fogalmaink vannak a bøjtről; az ezzel kapcsolatos ismereteinket nem annyira a Szentírásból, mint inkább más felekezeti kereszténynek vallásgyakorlatából vesszük. Könnyebben meg tudjuk határozni, hogy mi nem nevezhető bøjtnak a mi felfogásunk szerint, mint azt, hogy mi a bøjtnak, a Szentírás szerinti bøjtnak a lényege.

I.

Az igazi böjt tartalmilag nem érdemszerző cselekedet. Sehol sem olvassuk azt a Bibliában, hogy a böjtöt a Biblia úgy ajánlja, mint az örök életre jutás útját. Másfelől az igazi böjt nem aszketizmus, nem a test sanyargatása, miként egykor az önkínzó remeték és szerzetesek hitték és gyakorolták. Formája szerint nem nevezhető böjtnek az eledelekben való válogatás sem, mivel Isten Igéje semmit sem mond az ún. böjtös vagy nem böjtös eledelekről. Arról sem szól az Ige tanítása, hogy bizonyos napokban mindent meg szabad enni, más napokon pedig az eledelek minőségében valamilyen korlátozással kell élni. Nem ezekben áll az igazi böjt lényege, sem annak a Krisztus rendelése szerinti gyakorlása.

Mi hát az igazi böjt? Egy mondatban: a lélek edzése. Ilyen értelemben mindnyájan végzünk böjtöt; még az is, aki nem tudatosan böjtöl. Valójában az életünk szakadatlan böjt, szakadatlan lemondás valami nagyobb, fontosabb érdekében. Mélyen leszállítjuk igényeinket, hogy gyermekeinknek ruhájuk, könyvük legyen, hogy tanulásukhoz és az életben való elhelyezkedésükhöz minden szükséges dolog rendelkezésre álljon. Sokszor lemondunk kedves időtöltésünkről, szórakozásainkról, hogy időt nyerjünk betegek és bajban lévők meglátogatására. Lemondunk bizonyos pénzüsszegekről, hogy jusson az egyháznak és a szűkölködőknek. Ez mind-mind a böjt valamilyen formája, a lélek gyakorlása és edzése azért, hogy az Istentől nyert rendeltetésünket betölthessük. Erről beszél nekünk a felolvasott Ige.

II.

Pál apostol a keresztyén életet versenyfutásként állítja elénk. Az apostol gyakran veszi a keresztyén életet szemléltető hasonlatait a sport világból. Az ő korában a görögországi isztmoszi játékok nagyszabású, részben vallásos, részben polgári, sportünnepélyszerű összejövetelek voltak. E verseny próbáira a résztvevők, a benevezettek tíz hónapon keresztül kemény tréninggel készültek. E felkészülés nélkül szó sem lehetett győzelemről. Az atlétáknak minden erejüket okosan latba kellett vetniök a cél érdekében. Például a távfutóknak erősen kellett koncentrálniuk, szemüket a célra kellett szegezniök, különben nem győzhettek volna. Az ökölvívónak kedvelt szórakozásáról lemondva szigorú diétával kellett készülnie a verseny napjára. Maga Pál apostol is nézőként megjelenhetett egy-egy ilyen isztmoszi játékon, amikor azt tapasztalhatta, hogy sok mindenről lemondanak a versenyzők a cél, a győzelem érdekében. Felismerte: ez az önmegtartóztató életfolytatás a győzelem érdekében történik. A versenyző edzése tulajdonképpen a test erősítése, mely nélkül nem lehet győzni.

A keresztyén életfolytatás olyan, mint a versenypályán való küzdelem. Keresztyén hitünk egyik alapigazsága az, hogy nem cselekedetekből, hanem kegyelemből igazulunk meg. De ez nem zárja ki, sőt magában foglalja a keresztyén életfolytatás szükségességét. Aki elmulasztja, hogy hitét annak gyümölcseiből a gyülekezet előtt igazolja, az nem nyerheti el az élet koronáját. Jóllehet a kegyesség valóban Isten ajándéka, mégis a Szentírás lépten-nyomon arra figyelmeztet, hogy menjünk be a szoros kapun, hogy harcoljunk meg a hit nemes harcát és nyerjük el az igazság koronáját. Ennek a kezdete az, hogy önmagunkat élő, szent és kedves áldozatul adjuk Istennek, a folytatás pedig az állandó előhaladás a megszentelendő életben. Kálvin János szerint a keresztyén élet egyik ismérve az önmagunk megtagadása. A kegyelem teszi a keresztyén életet győzelmes versenyfutássá.

Amikor Pál apostol a keresztyén életfolytatást a versenypályán küzdő sportolóéval hasonlítja össze, akkor ebben a képből egyaránt figyelniünk kell az egyezésekre és a

különbözőségekre. Vannak a kegyességben olyan vonások, amelyek megegyeznek a sport követelményeivel. A sportban csak az győzhet, amint már utaltunk rá, aki nagy önmegtartóztatással, testének sokszor fájdalmas gyakoroltatásával, élete minden megnyilvánulásának a cél alá való rendelkezésével készül. A kegyesség útján éppen ilyen szigorú testi és lelki gyakorlatra van szükség. A böjt egyik értelme az önfegyelmezés gyakorlása. A sportolónak ismernie kell a versenyszabályokat, és alá kell vetnie magát azoknak. A keresztyén élet nem fut parttalan mederben, itt is alá kell vetnünk magunkat a keresztyén élet fegyelmének. Nem jutnak győzelemre azok, akik nem indulnak a versenyen. Azok sem, akik túl korán vagy túl későn indulnak, vagy nem a mezőnyben, hanem azon kívül futnak. Nem győzhet az sem, aki túl sok terhet cipel magával, aki mindig hátránéz és megalégszik azzal, hogy többen vannak mögötte, mint előtte. Csak az győz, aki mindvégig kitart a versenyben, aki nem fárad el és nem áll ki félúton a versenypályáról. A nálunknál rosszabbakkal nem vigasztalhatjuk magunkat. Mindig a legtöbbre kell törekednünk.

Vannak azonban az apostol által használt megvilágító képben különbségek is. Ezekre is figyelniünk kell. A sportoló az ókori görög versenyeken más juttatások mellett babér- vagy fenyőkoszorút kapott. Ma jutalmat, pénzt és erkölcsi nyereséget szerez győzelmével. Mindenképpen: dicsősége romlandó koszorú. A hívő szintén jutalomért küzd, de ez romolhatatlan. A hívő ember világi jutalma az, hogy általa Isten dicsősége növekedik, és hogy felebarátját bizonyágtételével megnyeri az Úrnak. Egy további különbség az, hogy a versenypályán csak egy juthat elsőnek a célba, csak egy győzhet, a többi: legyőzött. A sportban egymást győzik le a bajnokok. A kegyességben nem egymást, hanem önmagunkat kell legyőznünk. Nem kevésbé nehéz, de a jutalom, a hervadatlan koszorú megéri a küzdelmet. Éppen ezért a hívő nem bizonytalanra fut, nem levegőt vagdos, mint a megfáradt ökölvívó. S tudja, hogy a kítűzött cél elérhető. A legjobb versenyző is félhet attól, hogy a nála jobb legyőzi. Egyszer minden rekordot megdöntenek, s így minden győző valamikor legyőzötté válik. A hívő ember azonban, ha valóban őszintén megteszi mindazt, ami tőle telik, biztosan győz!

III.

Mi az – kérdezzük –, amit nekünk mindannyiunknak meg kell tennünk? Ez az, amit az apostol munkatársának, Timóteusnak írt egykor buzdításul: „Harcold meg a hitnek szép harcát!” (1Tim 6,12) Erre maga Pál is készen áll. Ezért a saját példájával buzdít. Ennek érdekében testét megfészekezi, szolgává teszi, hogy míg másoknak prédikál, maga valamiképpen méltatlanná ne váljék.

Sokáig úgy értettem ezt az Igét, mintha csak az apostolra vagy csak az igehirdetőkre lenne érvényes, mintha csak nekik lenne szükséges az önmegtartóztatás, hiszen fokozottabban figyelnek rájuk az emberek és keresik, hogy megvan-e az összhang a között, amit prédikálnak és ahogyan élnek. Sokszor az életmód miatt hitelét veszíti a szó, s ez a legfeltűnőbb éppen az Ige szolgálói esetében lehet. Később azonban meggyőződtem, hogy a lélek edzésének ajánlása nem korlátozható csak az igehirdetőkre. Voltaképpen a keresztyén gyülekezet minden tagja bizonyágtévő. Mivel a kívülvalók mindannyiunkra figyelnek, ezért mindannyiunknak teljes erővel kell küzdenie a hit versenypályáján, az evangélium szabályai szerint. Ez az állandó lélekedés komoly felelősséget és feladatot jelent a számunkra. Ennek a jegyében lankadatlanul küzdjünk a romolhatatlan koronáért, melyet megad az Úr ingyen kegyelméből az öt szeretőknek. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Id. Kántor Attila

Egymás iránti tartozásunk

Alapige: Róma 13,8a

Az az ember, aki csak magának él, szájalomra méltó. Az ilyen ember behúzódik önzése csigaházába és minden magának akar. A társát igyekszik minél jobban kihasználni és igájába fogni. Az ilyen ember szerencsétlen és boldogtalan. Ez az állapota onnan adódik, hogy nem ismeri az élet alaptörvényeit: „Közülünk senki sem él önmagának.”

Én azt hiszem, hogy ti az alapigazságot eddig is ismertétek az Igéből, amivel naponként táplálkoztatok és táplálkoztatok. Ahogy én tudom, igyekeztetek leróni szüleitek iránt a szolgáló, hálás szeretet tartozását és boldog hálával adóztatok Isten iránt, aki étellel ajándékozott meg titeket, aki Jézus Krisztusban formálta sorsotokat és mintegy sasszárnyakon kegyelmesen hordozott idáig benneteket. Tudom, hogy gyermeki szeretetetek erős szüleitek iránt, akik emberileg gondoskodtak rólatok. Neveltek, ruháztak, taníttattak, védtek és szerettek.

Tudom, jól éreztétek magatokat gyülekezetünk közösségében, mely körülölel benneteket és segített titeket emberré érésetek útjaiban. Most, amikor házasságra léptek egymással, ez a szolgáló szeretet új lehetőséggel bővül. Ezentúl egymáshoz tartoztok, és így hálás szeretettel tartoztok egymásnak.

Mit jelent ez a tartozás? Mit jelent az Ige figyelmeztetése: „Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek.” Ez Ige megértésétől és vállalásától függ közös életetek minősége.

A szeretetről általánosságban már sok mindent hallottatok. A legtöbb ember számára a szeretet elvont fogalom csupán, melyből szaválásra, szép szólamokra futja ugyan, de amely az életet nem alakítja, nem formálja. Ez alkalommal ki szeretném emelni a szeretet néhány olyan fontos vonását, mely alkalmas arra, hogy házastársi életeteket tartalmassá tegye.

1. A szeretet mindig ismeretből fakad. Meg kell ismernetek alaposan egymást. De ez a társra kinyílt szív érzékenysége nélkül nem lehetséges. Hogy gondolkodik az élettársam? Van-e hite és milyen annak a tartalma? Mi érdekli? Mi okoz neki örömet, bánatot? Mik a problémái? Milyen hiányérzetekkel küzd? A szerető férj vagy feleség előtt nyitott könyv a társa szíve. Ezért megérti és minden létkérdésével együtt vállalja.

2. A szeretet mindig a társ életében való részesedést jelenti. Nem a tárgyilagosság alaphelyzetéből szemlélődik. Vállalja a társával való azonosulást. Tud együtt örülni és tud együtt sírni vele. A keresztjét is magára veszi, és segít cipelni azt. Részesedik a másik munkájában, hivatásában, így valóban segítőtársa lesz. Ily módon teszi könnyebbé, szebbé, jobbá a párja életét.

3. A szeretet egyik legfontosabb bibliai jellemvonása a megbocsátás. „A szeretet mindent elfedez.” A házasságban ez azért lényeges, mert nem angyalok, hanem emberek élünk együtt és vétkezünk egymás ellen naponta. Nemegyszer akaratlanul. Ha a vétek megbocsátás nélkül köztetek marad, állandóan mérgezni fogja házasságotok normális menetét. A megbocsátásban, a bűn elfelejtésében szabadultok fel mindketten a további tevékeny, szeretetteljes együttélésre.

Az emberi szív szomjas a szeretetre. Hisszük, tudjuk, érezzük: igen, ez kell a házaselethez. De honnan merítsük ezt a szeretetet? Magunkból nem telik. Sajnos igaz a Heideggeri Káté tanítása az emberi szeretet képtelenségéről: „Természet szerint hajlandó vagyok Isten és felebarátom gyűlölésére.” Ezért szeretetet csak az ősforrásból meríthetünk. Ez az ősforrás Isten irántunk való szeretete, melyet a Jézus Krisztusban megbizonyított számunkra. Ezért ha elfogadjuk és részesedünk Krisztus kegyelmes, velünk azonosuló és megbocsátó áldozatából, úgy mi magunk is a Krisztussal való közösségünk révén felszabadulunk és erőt nyerünk az egymás iránti szeretettartozásunk naponkénti lerovására. Ámen.

Temetési beszédek

Bányai László

Jézus velünk van

Alapige: Máté 28,20b

Szomorú szívvel és bánatos lélekkel állunk testvérünk koporsója mellett. Az életterőt és a vigasztalódást keressük. De ezt egyedül csak Isten Igéjében találhatjuk meg, abban az Igében, amelyben Jézus így szól hozzánk: ímé, én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Igen, Jézus velünk van, de nem csak ma, vagy holnap, vagy holnapután, hanem, ígérete szerint, a világ végezetéig. Ezt jó nekünk itt és most hallanunk, hisz véges életünk egyedüli alapja az a hit, hogy az örökkévaló Isten szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban mindig velünk van. Ezért a halál hatalmának nem adhatjuk át magunkat, mert a végső szó nem a halálé, hanem a halált is legyőző Krisztusé. Drága hozzátartozók sem adta meg magát a halálnak. Az utolsó percig helytállt az élet nemes küzdelmében, tudva, hogy az igazságosan küzdők elnyerik az élet hervadatlan koronáját.

Egész életünkben Krisztus legyen az első. Kezdjük vele a napot, és vele fejezzük be. Ezért ne féljünk: Jézus megkeresztelésünk óta velünk van egész életünkben, sőt halálunk után is. Mert Urunk az őt szeretők számára elkészítette azokat a mennyei lakásokat, ahová hív és vár bennünket. Jézus az a fundamentum, akire életünket felépíthetjük. Egyedül csak reá, és senki másra. Miért? Mert ő velünk van minden napon a világ végezetéig. Mert örökké él. A mi földi sátorházunk elbomol és földi életünk Isten rendeléséből megszűnik, de hitvallásunk tanúbizonysága szerint: nem csak lelkem vitetik azonnal az élet után Krisztushoz, az ő Fejéhez, hanem testem is Krisztus hatalma által feltámasztván, lelkemmel ismét egyesül, és Krisztus dicsőséges testéhez hasonlatos lécsen. Az, hogy Krisztus halálunk órája után is velünk van, nagy örömhír és boldogság számunkra. Ha életünk minden terhét magunk akarnánk hordozni, összeroskadanánk alatta. Az apostol ezért int mindnyájunkat: Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van reátok. Ez életünk állandó örömhíre. Legyen tehát Krisztus az ura földi életünk minden napjának, mert ő az élő és örökkévaló.

A most közülünk eltávozóról hadd mondjuk el először azt, hogy az Istennel való kapcsolata élő volt: a hit, remény és szeretet hármasság ajándéka tükröződött magán- és gyülekezeti életében. Szerette egyházunkat, azt a gyülekezetet, ahol megélhette hitének kibontakozását. Isten földi gyermekeinek ahhoz a nagy családi közösségéhez tartozott, amelyet az elhívottak és elválasztottak alkotnak, amelynek feje az az Úr Jézus Krisztus, aki ígérete szerint velünk van minden napon, a világ végezetéig. Megboldogult testvé-

rünket minden alkalommal a templomban láttuk, ott volt az állandó helye a jobb oldali padosor utolsó padjában. Azon jó templomjárók közé tartozott, akik szívét átjárta a szent hely után való óhajtozás. Milyen jó, hogy ma is vannak olyanok, akiknek létszükséglet a gyülekezeti életben való részvétel. Ezek számára Isten Igéje az a fundamentum, amelyre az egész földi élet felépül. Az ő élete is ezen a fundamentumon nyugodott, mely biztosította imádkozó keresztyén életét és szorgalmas munkakedvét. Ezzel tudott hűséges jó férj, szerető édesapa és tevékeny nagytata lenni. A gyülekezetben való bölcs forgolódása, alázatos magatartása, épületes beszéde mind-mind Isten ajándéka volt. Hála legyen az Istennek, hogy e felülről kapott lelki ajándékokat nem öncélúan használta fel a maga javára, hanem azokat gyümölcsöztette családjában és egész gyülekezetében.

Időközben egészsége meggyengült. Fizikai ereje egyre fogyatkozott. Először látásbeli zavarokról, szédülésekről, majd szív- és gyomorbántalmakról panaszkodott. Kórházba került, de az egyre elhatalmasodó betegségével szemben az orvostudomány tehetetlennek bizonyult. Isten hazahívta megfáradt gyermekét. Az Úr Jézus Krisztussal való találkozásra előre felkészült. Életének utolsó előtti napján betegágyához hívtott és lelkének kívánsága szerint az úrvacsora szent sákramentumában részesült. Arra a kérdésre, hogy mi lenne még a kívánsága, ezt válaszolta: Hadd énekeljük el még egyszer legkedvesebb énekemet: Tudom, az én Megváltóm él, Hajléka készen vár reám. Annak a biztos ismeretnek a tudatában váltunk el egymástól, hogy a mi Megváltónk, a Jézus él és hajléka készen vár reánk. Erről a biztos ismeretről kell nekünk itt és most a koporsó mellett szólnunk. Ez a boldogító tudat hadd járja át szívünket és lelkünket.

Földi életünk mulandóságában és mennyei életünk örökkévalóságában Jézus az Úr, ezért ne múljék el egyetlen nap sem úgy, hogy vele Igéje és Szentlelke által ne találkoznánk, mert ha vele találkozunk, akkor az életünk ideje az ő drága áldása és ajándéka. Ha mindent elveszítünk is, de ő örökké megmarad. Ha minden emberi reménységünk elhervadna, akkor is megmarad számunkra Jézus vigasztalása: veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ezért mindig Jézusé az utolsó szó, ezért ne féljünk, mert ha nem is tudjuk, hogy mit hoz a jövő, de abban az egyben bizonyosak lehetünk, hogy Jézus velünk van. Jézus velünk van akkor is, amikor a halál küszöbét átlépjük. És velünk lesz az ő országában is, hiszen ő mondta: Elmegyek, hogy helyet készítek néktek, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.

Hieronimus egyházatyja ezt tanítja: „Nem akarunk gyászolni, hogy elvesztettük őt, hanem hálásak vagyunk azért, hogy kaptuk őt. Sőt, ő még most is a mienk. Mert aki hazamegy az Úrhoz, megmarad Isten családjának közösségében és csupán előrement.”

Igen, megfáradt testvérünk előrement, átment a túlsó partra – meggyőződésünk szerint –, ott várja szeretteit a boldog feltámadás és viszontlátás reményében. Ámen.

Cseh Zsolt

Ne vess el engem vénségem idején

Alapige: Zsoltárok 71,9.12

Három igen fontos kérés hangzik itt el. Ezek a bajba és a szükségbe jutott ember kérései. Az egyik így hangzik: „ne vess el engem”, a másik: „ne hagyj el engem,”, míg a harmadik: „ne távozz el tőlem” Nem a kétségbeesés hangja ez, s nem is egy végső kudarc jajveszékélése. Ezeket Isten tanítja nekünk, hogy hozzá forduljunk, amikor felmérjük a magunk tehetetlenségét, erőnk meggyengülését, halálos végelgyengülését. Isten segítségül hívása nem a legvégső lehetőség. Hogyha már nincs más mód a szabadulásra, hát próbálkozzunk ezzel is. Szó sem lehet erről.

Isten segítségül hívása Isten sokféle kegyelmi ajándékainak egyik megnyilvánulása, Isten felénk nyújtott mentő kezének megragadása. Ezzel valósággal együtt nyújtjuk Isten felé gyengülő kezünket, s érezve erőnk gyengülését, igyekszünk megkapaszkodni abban, aki átszeli ezen a kritikus ponton, amit úgy hívunk, hogy halál. Kisbetűvel és nem nagybetűvel írva. Jelentőségét nem alábecsülve, de nem is túlértékelve. Ebben az esetben különösen nem, amikor a hajdani református kollégiumi diákok utolsó derék tanárának, tanítómesterének a koporsóját álljuk körül. Tesszük ezt az itt maradt özvegy iránti igaz kegyelettel, együttérzéssel és őszinte részvétellel.

Egyet azonban nem szabad elfelejtenünk. Erőtlenekké válunk. A hajdankor fényei bizonyos fokig elhalványulhatnak, lépteink meglassulhatnak, észjárásunk imitt-amott akadozhat, de Isten segítségül hívása állandó lehetőség volt és marad számunkra. Valóban segítségre van szükségünk. Nem is akármilyen segítségre. Olyanra, amelyik túl minden emberi képességen és elképzelésen azt jelzi, hogy még halálunkban sem vagyunk elhagyottak. Az igazi adventi fény azért kelt fel és ragyogott bele a világ sötétségébe, hogy magával ne ragadhasson végképpen a bűnös idő, hogy el ne sodorjon a mulandóság tovarohanása. Nehogy az legyen, hogy végül is teljes reménytelenséggel mindent eltemetünk. Az erő elfogyhat, az ember meggyengülhet, de Isten ereje sok mindenben jelentkezik. Egyiknél az építés, a másiknál egyéb szellemi alkotás, és hosszan lehetne sorolni ezeket tovább. Itt azonban azt kell elmondanunk, hogy ez az erő az irodalom szeretetében, értékeinek felmutatásában, előadásában, a tanítványok szeretetében nyilvánul meg. Ez elsősorban drága tanárunk részéről nyilvánult meg, hogy aztán visszasugározzák a tanítványokról reá is. Ezt nem lehet eltemetni, mert ez beépült a gondolatainkba, az életünkbe, a szívünkbe, a lelkünkbe, a történelmünkbe. Valljuk meg őszintén, tanáraink mind-mind nyereséget jelentettek számunkra. Mindenikük nyomott hagyott az életünkben. Azért volt olyan jó, hogy még magunk között tudhattuk egyiküket, másikat. Elgyengülésük idején is kaphattunk tőlük egy-egy újabb biztatást az igaz emberiség megvalósítására.

De most meg itt vagyunk e koporsó körül. Ám ha pusztán csak az emlékezés kódén keresztül próbálunk valamit felidézni, ezzel sokat nem teszünk. Igénk arra biztat, hogy itt, ezen a helyen, ahol annyi más tanárunk sírja domborodik, igazi biznyságtétel hangozzék el. Az Úr Isten nem temetést akar. A halottak hadd temessék el halottaikat. Isten az élők Istene. Az Úr Isten életet akar. Élő közösséget akar, ahol együtt és idejében tudjuk mondani: Uram, ne vess el minket, ne hagyj el minket, ne távolodj el tőlünk! Nincs elvetve az, aki távozott közülünk, nem lehet elvetve az özvegy, nem vagyunk elvetettek mi, akik itt vagyunk, vagy akik távolról gondolnak ez alkalommal ide. Nem lehetünk elhagyottak. Az emberiség történetének egy szakaszában, népünk életében, egyházunk keretében alakult iskoláink méltó helyet foglaltak el a történelmünkben. Ebben részesült ő. Ebben részesülhettünk vele együtt mi is.

Hadd bontsam ki végül teljesen az Igét, s hadd mondjam el azt, ami a legnagyobb, s aminek tényleg vigasztaló ereje van. Isten mindent csodálatosan és nagyszerűen végzett el e világban. Felénk nyújtott keze a Krisztus Jézusban megtartó szeretetének megnyilvánulása, mindannyiunk meggyengülésének s elerőtlenedésének biztosítója. Isten arról biztosít, hogy el nem veszhetünk. Ajándék az élet, a tudás, az előhaladás; de ajándék az igaz hit, amelyik Jézus Krisztusban a feltámadás és örök élet felé vezet. Ámen.

Élet és halál

Alapige: Zsoltárok 89,48–49

Amikor megállok egy-egy koporsó mellett, mindig az a gondolat tölt el, hogy nekem most kétfelé kell nézmem. Visszafelé kell nézmem arra az életre, amely hosszabb vagy rövidebb ideig tevékenykedett itt, ezen a földön. És előre kell tekintenem arra, ami a halál után következik.

Minden ember esetében az élet az a folyamat, amelyik a születéssel kezdődik és a halállal fejeződik be. A ti drága szeretettek élete 57 évvel ezelőtt kezdődött, és két nappal ezelőtt ért véget. Mi, akik itt vagyunk a koporsó mellett, egybehangzóan ezt mondjuk: még évekig, évtizedekig élhetett volna, de a kegyetlen halál magával ragadta.

Igen, mert az élet hossza vagy rövidsége nem tőlünk függ. Ezt az Urísten már az örökkévalóságban kijelölte minden ember számára. Jób könyvének tanítása szerint ezt a határt senki sem hághatja át (14,5). Noha ez így van, mégis az emberek a korosztályok szerint más- és másképpen néznek az életre. A gyermek vagy ifjú úgy néz az életre, hogy azt neki meg kell hódítania. A gyermeknek vagy az ifjúnak esze ágában sincs arra gondolni, hogy egyszer bekövetkezik a halál. Másképpen gondolkodik a középkorú ember, aki már megtette élete felé útját, akinek családja van, aki benne van az élet lendületében, de már tudja, hogy ennek az életnek határa van. Másképpen gondolkodik az öreg vagy a betegeskedő ember, mert az öreg ember úgy gondolkodik, hogy elérkezett életében az az időszak, amikor minden nap már kimondott ajándék. Hasonlóképpen gondolkodik a betegeskedő ember is, mert még szeretne családja körében maradni, hogy lássa, mi lesz a gyermekeiből, unokáiból, hogyan alakul az élet rendje.

Amennyire igaz az, hogy az egyes emberi életek hasonlítanak egymáshoz, annyira igaz az is, hogy minden élet különbözik egymástól. Ha különböznek egymástól az egyes életek, akkor különböznek a vélemények is, de különböznek a sorsok is. Vannak emberek, akiknek könnyebb az élete, vannak emberek, akiknek az élete nehezebb. Könnyebb vagy nehezebb az egyéni élete, könnyebb vagy nehezebb a családi élete egyes embereknek, mindig elégedetlenek az elért eredményekkel. Ezzel szemben vannak emberek, akikben van erő egyaránt elhordozni a jó vagy a rossz sorsot, és akik keresztyéni alázattal tudják mondani: „Legyen meg a te akaratod.” A ti drága szeretettek azok közé az emberek közé tartozott, akik el tudták fogadni az életet úgy, ahogy volt. Amikor együtt volt a család, örömmel. Amikor váratlanul elveszítette élettársát és özvegyen maradt, türelemmel, amikor rátört a halálos betegség, megadással.

Itt a koporsó mellett tegyük fel most a kérdést: mi a halál? A válasz: a halál az élet megszakadása. Megszakadhat az élet 100 éves korban, de megszakadhat néhány nap, néhány óra vagy néhány pillanat után is. Az élet megszakadásának megvannak a biztos jelei. Megszűnik a szívdobogás és a légzés, megszűnik a vérkeringés, elkezdődik a folyamatos bomlás. Most azt kérdezhetté valaki: miért van a halál? Hisz a halál senkinek sem jó. Miért nincs csak élet? Éspedig olyan élet, amely mindnyájunknak csak örömet jelent. A Szentírás arra tanít, hogy az élet valóban úgy indult el, hogy gyönyörűséget adjon a minden idők embere számára. Sajnos az első ember nem tudta megtartani azt az egyetlen törvényt, amelyet Isten eléje adott, s elkövette azt a halálos bűnt, amely nemzedékről nemzedékre haladva, elérkezett hozzánk. Mi most azért vagyunk e koporsó mellett, mert ez a koporsó a halálról beszél. De minden koporsó egyben figyelmeztetés is, hogy mi, akik halálunk előtt vagyunk, naponta készüljünk arra, hogy egyszer véget ér a mi életünk is. Megpróbálunk harcolni, hogy minél távolabbra toljuk ki a halál bekövet-

kezését. Ez a harc lehet fizikai küzdelem. Hisz nagyon jól tudjuk, hogy az emberek nagy része azért edzi a testét, hogy minél ellenállóbbá tegye magát az öregedéssel és a halállal szemben. Az emberek nagy része edzi a lelkét, hogy az minél kitartóbb legyen, hogy minél nagyobb hit, szeretet és reménység legyen benne. Ebben segít bennünket a folyamatosan fejlődő világ. Hiszen olyan dolgoknak a birtokába jutottunk, melyeket az előtünk élő nemzedékek még nem ismertek, De bármennyire edzzük is testünket és lelkünket, egyszer majd valamennyien meg kell hogy adjuk magunkat.

Minden temetés felvet egy izgalmas kérdést: hol vannak a halottak? Vannak, akik azt mondják, hogy a temetőben, a harcterek közös sírjaiban vagy a tengerek fenekén. Az ószövetségi ember úgy hitte, hogy amiképpen az élőknek lakhelye van, úgy van a halottnak is birodalma. Ezt a helyet nevezték Seolnak. Az Újszövetségben Jézus Krisztus új tanítást adott a minden idők embere számára. Erre a tanításra nekünk most nagyon jól kell figyelnünk. Aki földi életében hitt Jézus Krisztus váltságahalálában és erről a hitéről vallást tett az emberek előtt, az már itt a földön megérezte szívében az örök élet kezdetét, a halál utáni örök élet előízét, és tudván tudja, hogy Jézus másodszori eljövetelekor részesül majd az igazak feltámadásában. Azok az emberek, akik elutasították és elutasítják a Szentháromság Istenbe vetett hitet és Isten megváltó munkáját, azok a kárhozatra jutnak, mivel Jézus Krisztus másodszori eljövetelekor a kárhozat feltámadása lesz osztályrészük (Jn 5,28–29). Az ítélet minden egyes ember számára csak Jézus Krisztus másodszori eljövetelekor lesz nyilvánvalóvá. Mi hajlamosak vagyunk az ítéletre és az ítélkezésre, de nincs jogunk hozzá. Az ítélet Istené, aki „személyválogatás nélkül ítél, kinek-kinek cselekedetei szerint” (1Pt 1,17). Most a búcsúzókor legyünk jó reménységgel Isten ítélete felől. Ámen.

Vallástanítás

Jézus jelenti szenvedéseit (Máté 16,21–23)

(Gyakorlati mintatanítás a III. osztály számára)

Kezdő imádság: Kérünk, Urunk, adj figyelmet,
csendességet, békességet.
Segíts reád tekinteni,
üzeneted megérteni. Ámen.

Ének 259. (Amint vagyok)

Az óra felépítése

I. KEZDŐ, MOTIVÁCIÓS FÁZIS

1. *Kapcsoló ismétlés, hídépítés*

Jézus megkérdezte a tanítványoktól, hogy az emberek, akik között együtt járnak, akik látták és látják csodáit, hatalmát, mit mondanak: kicsoda ő? (Mt 16,13–20)

– Egyesek prófétának tartanak, mások Illést látják benned, esetleg egy csodatevő rabbit. A vélemények eltérőek – válaszolják a tanítványok.

Ekkor Jézus személyesen hozzájuk fordult e kérdéssel:

– Hát ti kinek mondtok engem?

Péter igaz hittel vallja: – Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!

Jézus elfogadja tanítványának hitvallását:

– Úgy van, Simon, boldog lehetsz és vagy, mert neked ezt Isten Lelke jelentette ki.

A tanítványok örömmel fogadták, hogy Jézus őket választotta ki tanítványainak és vele együtt járhattak hirdetni Isten csodálatos dolgait a nép között. Csak annyi volt valójában Jézus feladata, hogy az embereknek Isten országáról beszéljen, vagy más küldetés is volt? Ma Jézus küldetéséről és kapcsolatosan eljövendő szenvedéséről fogunk beszélni.

2. *Hangulatkeltés*

Bizonyára ti is voltatok már betegek. Fájdalmat éreztetek. Szenvedtetek. A szenvedés rossz. Jézus küldetése az, hogy szenvedése és halála által megváltsa a világot és örök életet szerezzen nekünk.

3. *Célkitűzés*

Rávilágtunk Jézus küldetésére, melyet még a tanítványok is nehezen értettek meg. Az emberek megváltása, a bűntől való szabadulás Jézus halálába került. A mi megváltásunk ára is Jézus szenvedése és halála.

II. INFORMÁCIÓS FÁZIS

A szenvedés és a csúfos kereszthalál megjövendölése (ez volt a rabszolgák és a bűnösök kivégzési módja az ókorban) nem illett bele abba az elképzelésbe, amit a zsidók a Messiásról alkottak. A Messiást ugyanis legyőzhetetlen szabadítóként képzelték el.

Ahhoz, hogy megértsük Jézus küldetését, figyeljünk a következő történetre:

Jézus tanítványaival Cézarea Filippi város környékén tartózkodott, ott is gyógyította a betegeket, tanított és Isten országáról prédikált. Egy alkalommal a város szélén egy

olajfa árnyékában telepedtek le. Jézus elmondta nekik, hogy nemsokára Jeruzsálemben mennek húsvétot ünnepelni. Ez az ünnep az Egyiptomból való szabadulásra emlékeztette a zsidókat. Jézus arról is beszélt, hogy Jeruzsálemben szomorú napok várnak rá. A nép előljárói, a vallási vezetők az életére törnek. Átadják őt a rómaiaknak, akik gúnyt űznek majd belőle, kicsúfolják, megostorozzák és keresztre feszítik.

Péter ezeket hallva Jézus védelmére kel:

– Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik meg ez tevéled!

Jézus szigorúan rászól Péterre:

– Távozz tőlem, Sátán; bántásomra vagy nekem!

Ezt azért mondta az Úr, mert tanítványa csak emberi módon gondolkodott, szavai mögött a sátán állt. Az ördög most Pétert akarta felhasználni arra, hogy Jézust letérítse arról az útról, amelyet önként vállalt. Ez a megváltás útja, mely egyben a megaláztatás és a halál útja is.

A tanítványok elfogadták, hogy Jézus Istennek küldötte, a Messiás, akire a zsidó nép évszázadok óta vár. Úgy képzelték, hogy istenfíú hatalmával és erejével megszabadítja népét az idegen elnyomástól.

Vajon nem ismerték a tanítványok az ószövetségi próféciákat, amelyek a Messiás szenvedéséről szóltak? Ézsaiás beszél az Úr szenvedő szolgájáról: „Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmak férfja és betegségek ismerője” (Ézs 53,3).

A zoltáríró is ecseteli a Messiás halálát: „Erőm kiszáradt, mint cserép, nyelvem nyemhez tapadt, és a halál porába fektetsz engem. Mert ebek vettek körül engem, a gonoszok serege körülfogott, átlukasztották kezeimet és lábaimat” (Zsolt 22,16–17).

A tanítványok még nem jutottak el annak a felismerésére, hogy minden földi elnyomásnál rosszabb szolgás a bűn rabsága. Az az állapot, amikor az ember saját énjének, önzésének, szeretetlenségének, büszkeségének rabja. Ebből a rabságból csak Jézus tud megszabadítani.

III. INTEGRÁCIÓS FÁZIS

Mi, ma élő emberek, hogyan tekintünk erre a kétezer évvel ezelőtt történt eseményre? Mít mond nekünk, hogy Isten Fia meghalt az emberekért, hogy halálával megszabadítson a Sátán rabságából? Elfogadjuk-e, hogy ez értünk történt? Jézus azt mondja: „Aki bűnt cselekszik, szolgája a bűnnek.” Vannak-e nekünk bűneink? Soroljatok fel néhányat! Hát akkor ránk is érvényes Jézus megváltó halála?

Összefoglalás

Jézus nem azért szenvedett, mert beteg vagy bűnös volt. Jézus érettünk és helyettünk, a mi bűneinkért szenvedett. Az ő szenvedése gyógyító, üdvözítő szenvedés. Jézus Krisztus szenvedésének és halálának érdeme a mi megváltásunk.

Ezekre a kérdésekre együtt válaszolunk, és felírunk egy rövid vázlatot a táblára.

Aranymondás: János ev. 3,16 (megtanulni kívülről).

Imádság: Köszönjük neked, Jézusunk, hogy azért vállaltad el a kereszthalált, hogy minket megszabadíts a bűntől és a sátán hatalmától. Segíts, hogy tudjuk ezt mi is elfogadni és tudjunk erről másoknak is beszélni. Ámen.

Énektanulás: 284. Győzhetetlen, én köszálom
Az Úr imádsága.

Balogh Éva Emese
ref. vallástanár